

1932

KOLENDAR

(Vestnik)

XLVII.

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1933.

Izdalo in založilo vodstvo.

Cena 15 Din

II d. r.
33.564

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.
(Odgovoren Fr. Jezeršek.)

1932.

Rodoslov

našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni
i svobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marijo**, princezo rumunsko, rojeno dne 9. I. 1899.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič prestolonaslednik **Peter**, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljeviča: **Tomislav**, rojen 19. I. 1928 in **Andrej**, rojen 28. VI. 1929.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osvoboditelj in Ujeditelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princeza **Jelena**, rojena na Reki dne 4. XI. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 5. IX. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 16. IV. 1859.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza Arsenija, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princezo **Olgo**, rojeno dne 29. V. 1903. Njun sin: knez **Aleksander**, rojen dne 13. VIII. 1924.

Kraljevina Jugoslavija

a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem je bel križ na rdečem ščitu, 25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna, in tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu.

b) državne barve:

Modra bela rdeča.

I. C. 33.564 c

030024113

Leto 1933.

Je navadno leto in ima 365 dni (med njimi 67 nedelj in praznikov po starem štetju); začne se z nedeljo in konča z nedeljo.

Začetek leta 1933.

Občno in drž. leto se začne na novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo 3. decembra 1931, pravoslavno cerkveno leto 14. prosinca 1933.

Godovinsko število.

Zlato število	15	Rimsko število	1
Epakta ali lunino kazalo	III	Nedeljska črka	A
Solnčni krog	10	Letni vladar: Sonce	

Odpravljene cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmarin (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Petrov dan**: dne 6. kimavca (rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika kraljeviča Petra).
4. **Ujedinjenje Jugoslavije**: dne 1. grudna.
5. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan Nj. V. kralja Aleksandra I.).

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☉ Prvi krajec ☽ Ščip ☿ Zadnji krajec ☾

Mraki leta 1933.

Leta 1933. bo sonce dvakrat mrknilo (obročasta mraka).

Prvi sončni mrak bo dne 24. februarja od 10:56 do 16:37.

Drugi sončni mrak bo 21. avgusta od 3:52 do 9:45. Pri nas bo viden.

Luna letos ne bo mrknila.

Vremenska napoved ob lunini meni je povzeta po J. W. Herschlovm vremenskem ključu.

❦ **PROSINEC * JANUAR** ❦

Srbsko: Јануар.
Hrvatsko: Siečanj.
Češko: Leden.

Luž.-srb.: Wulki róžk.
Poljsko: Styczeń.
Rusko: Январь.

☾ 31 dni. ☽

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
Po 8 dneh je bilo otroku dano ime Jezus.				
1	Ned.	Novo leto. Obr. G.	19 Bonafacij	Dragovit
2	Pon.	Ime Jezus. Makarij	20 Danilo	Zlatan
3	Tor.	Genovefa ☾	21 Julijana	Slavimir
4	Sred.	Tit, škof	22 Anastazij	Dobromir
5	Čet.	Telesfor	23 10 muč.	Grozdana
6	Pet.	Sv. Trije kralji.	24 Evgenija	Darin
7	Sob.	Zdravko, Val.	25 Božič	Svetoslav
Dvanajstletni Jezus v tempiju. Luk. 2.				
8	Ned.	1. po razgl. G. Sv. dr.	26 Drugi dan Božiča	Bogoljub
9	Pon.	Peter, Julijan	27 Štefan	Nikosava
10	Tor.	Pavel, Viljem	28 20.000 muč.	Dobroslav
11	Sred.	Higin ☽	29 Betleh. deca	Božidar
12	Čet.	Arkadij	30 Anizij	Bođigoj
13	Pet.	Veronika	31 Melanija	Bogomir
14	Sob.	Feliks (Srečko)	1/1 Novo leto 1933	Neda
O ženitnini v Kani Gal. Jan. 2.				
15	Ned.	2 po razgl. G. Maver	2 Silvester p.	Radoslav
16	Pon.	Marcel	3 Malahija	Tmislava
17	Tor.	Anton, Marijan	4 Evstahij	Zvonimir
18	Sred.	Priska	5 Teopent	Vera
19	Čet.	Marij in tov. ☾	6 Bogojavljenje	Hranimir
20	Pet.	Fab. in Seb.	7 Sabor Iv. Krst.	Živojin
21	Sob.	Neža dev.	8 Jurij	Janja
Jezus ozdravi stotnikovega hlapca. Mat. 8.				
22	Ned.	3. po razgl. G. Vinc.	9 Polijekto	Sviloj
23	Pon.	Zaroka Marije D.	10 Gregor Niški	Voljica
24	Tor.	Timotej	11 Teodozij	Mislava
25	Sred.	Sp. sv. Pavla	12 Tatijana	Kosava
26	Čet.	Polikarp ●	13 Jermilo	Vsevlav
27	Pet.	Janez Zlatoust	14 Sv. Sava I.	Dušana
28	Sob.	Roger in tov.	15 Pavel Tivejski	Dragomil
Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.				
29	Ned.	4. po razgl. G. Franč.	16 Verige sv. Petra	Gorislava
30	Pon.	Martina	17 Anton Veliki	Desislav
31	Tor.	Peter Nol.	18 Atanazij	Divna

☽ Prvi krajec dne 3. ob 17-24 (lepo, mrzlo). — ☽ Ščip dne 11. ob 21-36 (sneg, mrzlo). — ☾ Zadnji krajec dne 19. ob 7-15 (spremenljivo). — ● Mlaj dne 26. ob 0-20 (mrzlo, jasno).

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 12-52. — Dolgost dneva od 8 ur 28 minut do 9 ur 24 minut. Dan zraste za 56 minut.

SVEČAN ★ FEBRUAR

Srbsko : Фебруар.

Luž.-srb. : Maly różk.

Hrvatsko : Veljača.

☾ 28 dni. ☽

Poljsko : Luty.

Češko : Unor.

Rusko : Февраль.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sred.	Ignacij	19 Makarij	Budmil
2	Čet.	Svečnica ☾	20 Jevtimij	Ljubomira
3	Pet.	Blaž	21 Maksim	Bojmir
4	Sob.	Andrej K.	22 Timotej	Daroslav
Prilika o pšenici in ljuljki. Mat. 13				
5	Ned.	5. po razgl. G. Agata	23 Klement	Jagoda
6	Pon.	Doroteja	24 Ksenija	Žalimir
7	Tor.	Romuald	25 Gregor	Malina
8	Sred.	Ivan Mat.	26 Ksenofont	Zvezdodrag
9	Čet.	Apolonija	27 Ivan Zlat.	Blagoslava
10	Pet.	Skolastika ☽	28 Efrem Sirski	Vojmil
11	Sob.	Adolf	29 Ignacij	Dobrana
Prilika o delavcih v vinogradu. Mat. 20				
12	Ned.	1. predpepel. ned.	30 Trije Jerarhi	Zvonimir
13	Pon.	Katarina	31 Kir in Ivan	Vrativoj
14	Tor.	Valentin	1/2 Trifun	Cvetna
15	Sred.	Favstin	2 Srečanje Gosp.	Ljuboslava
16	Čet.	Onezim, Agaton	3 Sim. in Ana	Strahomir
17	Pet.	Frančišek ☾	4 Izidor Pel.	Vesela
18	Sob.	Simeon	5 Agata	Dobrana
Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8				
19	Ned.	2. predp. Konrad	6 Vukol	Bratomil
20	Pon.	Sadot, šk. in tov.	7 Partenij	Drago
21	Tor.	Feliks (Srečko)	8 Sv. Sava II.	Miloslav
22	Sred.	Petra stol	9 Nikifor	Gojслав
23	Čet.	Peter D.	10 Haralampij	Čudomil
24	Pet.	Matija ☽	11 Jurij Krat.	Divka
25	Sob.	Valburga, d.	12 Melentij	Bludomir
Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.				
26	Ned.	3. predp. Matilda	13 Sv. Mirotoč	Nikna
27	Pon.	Gabrijel	14 Aksentij in Kir.	Inoslav
28	Tor.	Pust; Roman	15 Onisim	Sodka

☽ Prvi krajec dne 2. ob 14-16 (sneg in dež). — ☽ Ščip dne 10. ob 14-01 (sneg in dež). — ☽ Zadnji krajec dne 17. ob 15-08 (lepo in jasno). — ☽ Mlaj dne 24. ob 13-41 (oblačno, mrzlo).

Sonce stopi v znamenje rib dne 19. ob 3-16. — Dolgost dneva od 9 ur 26 minut do 10 ur 52 minut. Dan zraste za 1 uro 26 minut.

SUŠEC ★ MAREC

Srbsko: Март.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Pepelnica; Albin	16 Pamfil	Mojmir
2 Čet.	Simplcij; Neža	17 Teod. in Tiron	Belin
3 Pet.	Kunigunda	18 Lev, p.	Milana
4 Sob.	Kazimir	19 Arhip	Mislav
Jezus trikrat skušan Mat. 4.			
5 Ned.	1. postna. Janez	20 Lev, škof	Sladoje
6 Pon.	Perpetua in Felicita	21 Timotej	Danica
7 Tor.	Tomaž Akv.	22 Progl. Srb. kralj.	Zvezda
8 Sred.	Kvatre. Julij	23 Polikrat	Jelen
9 Čet.	Frančiška	24 Najd. gl. Iv. K.	Bodin
10 Pet.	Kvatre. 40 muč.	25 Tarasij	Danimir
11 Sob.	Kvatre. Sofronij	26 Porfirij	Stana
Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17.			
12 Ned.	2. p. Gregor Vel. ☽	27 Prokopij	Radoja
13 Pon.	Teodora	28 Vasilij	Božana
14 Tor.	Matilda	1/3 Evdoksija	Svetovid
15 Sred.	Klemen	2 Teodor	Desimir
16 Čet.	Hilarij in Tacijan	3 Evtropij	Velislav
17 Pet.	Jedert	4 Gerasim	Ljubislava
18 Sob.	Ciril ☾	5 Konop	Budimir
Jezus izžene hudiča iz mulca. Luk. 11.			
19 Ned.	3. p. Jožet, ž. M. D.	6 42 mučencev	Slavoljub
20 Pon.	Aleksandra	7 Vasilij	Zlata
21 Tor.	Benedikt	8 Teofor	Vlada
22 Sred.	Sredi post. Katarina	9 40 mučenikov	Tuga
23 Čet.	Pelagija	10 Kodrat	Slavo
24 Pet.	Gabrijel	11 Sofronij	Dražislav
25 Sob.	Oznanjenje M. D.	12 Teofan	Jaroslav
Jezus nasiti 5000 mož. Iv. 6.			
26 Ned.	4. sredpost. Maks. ☽	13 Nikifor	Predrag
27 Pon.	Rupert	14 Benedikt	Srdan
28 Tor.	Janez Kapistran	15 Agatij	Stanimir
29 Sred.	Ciril	16 Savin	Uma
30 Čet.	Kvirin	17 Aleksij	Branivoj
31 Pet.	Modest	18 Ciril Jeruz.	Pribislav

☽ Prvi krajec dne 4. ob 11:23 (mrzlo, vetrovno). — ☽ Ščip dne 12. ob 3:46 (sneg in vihar). — ☾ Zadnji krajec dne 18. ob 22:05 (sneg in dež). — ● Mlaj dne 26. ob 4:20 (sneg, vetrovno).

Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 2.43. Začetek pomladi. Noč in dan sta enako dolga. Dolgost dneva 10 ur 54 minut. Dan zraste za 1 uro 36 min.

❖ **MALI TRAVEN ★ APRIL** ❖

Srbsko: АПРИЛ.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: АПРѢЛЬ.

Dnevi	Za rimsko katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sob.	Hugon	19 Hrizant	Mutimir
Čudežni ribji lov. Luka 5,			
2 Ned.	5. p. (tliha). Franciš.	20 Jovan in Sergij	Gojmir
3 Pon.	Rihard	21 Jakob	Žarko
4 Tor.	Izidor	22 Vasilij	Dušica
5 Sred.	Vincencij	23 Nikon	Dabiživ
6 Čet.	Sikst	24 Čaharija	Čudna
7 Pet.	Herman	25 Blagovesti	Radivoj
8 Sob.	Albert	26 Gabrijel	Viljenica
Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem Mat. 21.			
9 Ned.	6. p. cvetna. Tomaž	27 Cvetna	Ljuban
10 Pon.	Marko, Ecehel ☽	28 Itarion	Srčanica
11 Tor.	Lev I.	29 Marko	Rada
12 Sred.	Julijan	30 Jovan	Sava
13 Čet.	Vel. čet. Hermeneg.	31 Ignacij	Zdegoj
14 Pet.	Vel. petek, Justin	1/4 Vel. petek	Jelača
15 Sob.	Vel. sobota, Hel.	2 Tit	Gestirad
Jezus vstane od mrtvih. Marko 16.			
16 Ned.	Vel. noč. Benedikt	3 Uskrs. Vstaj. G.	Božislava
17 Pon.	Vel. ponedeljek ☾	4 Uskrsni pon.	Vitigoj
18 Tor.	Apolonij	5 Uskrsni tor.	Gradislava
19 Sred.	Konrad	6 Evtihij	Tihorad
20 Čet.	Neža Montepul.	7 Jurij	Dragislav
21 Pet.	Anzelm	8 Herodijan	Dragomira
22 Sob.	Soter in Kaj.	9 Evpsihij	Ljutomer
Jezus se prikaže apostolom. Jan. 20.			
23 Ned.	1. povel. (bela). Vojt.	10 Terencij	Dobrica
24 Pon.	Jurij ☽	11 Antipa	Jurislav
25 Tor.	Marko	12 Vasilij	Tugomir
26 Sred.	M. B. dobr. sveta	13 Artemon	Sekana
27 Čet.	Peregrin	14 Martin	Raduna
28 Pet.	Lukezij	15 Aristarh	Slavica
29 Sob.	Peter, m.	16 Agapija	Tankoslava
Jezus dobri pastir. Jan. 10.			
30 Ned.	2. pov. Katarina Sij.	17 Simeon	Samorad

☽ Prvi krajec dne 3. ob 6:56 (snežno, mokro). — ☽ Ščip dne 10. ob 14:38 (spremenljivo). — ☽ Zadnji krajec dne 17. ob 5:17 (dež, hladno). — ☽ Mlaj dne 24. ob 19:38 (lepo, hladno).
Sonce stopi v znamenje bika dne 20. ob 14.19. — Dolgost dneva od 12 ur 34 minut do 14 ur 4 minute. Dan zraste za 1 uro 30 minut.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Maj.
Hrvatsko: Svibanj.
Češko: Květen.

↔ 31 dni. ↔

Luž.-srb.: Róžovník
Poljsko: Maj.
Rusko: Май.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pon.	Filip in Jakob	18 Jovan prep.	Žiga
2 Tor.	Atanazij	19 Jovan verh.	Živana
3 Sred.	Varstvo sv. Jožefa	20 Todor	Solnčarica
4 Čet.	Cvetko. Flor.	21 Januarij	Valhun
5 Pet.	Irenej	22 Teodor	Desirad
6 Sob.	Ivan Ev.	23 Jurij	Zdemir
Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.			
7 Ned.	3. povel. Stanislav	24 Sava	Prisnoslav
8 Pon.	Prik. sv. Mihaela	25 Marko	Budislav
9 Tor.	Gregor Naz.	26 Vasilij	Prvinica
10 Sred.	Antonin	27 Spas. m. sv. Save	Dvorna
11 Čet.	Frančišek	28 Jason	Ljerka
12 Pet.	Pankracij	29 Vasilij Ostr.	Stojmir
13 Sob.	Servacij	30 Jakob	Jasna
Jezus obljubi sv. Duha. Jan 16.			
14 Ned.	4. povel. Bonifacij	1/5 Jeremija	Svetolik
15 Pon.	Izidor	2 Atanazij	Jaromira
16 Tor.	Janez Nep.	3 Tim. in Mavro	Mladena
17 Sred.	Paskal	4 Pelagija	Dušoje
18 Čet.	Erik	5 Irena	Mladica
19 Pet.	Peter	6 Jovan	Vitoslava
20 Sob.	Bernardin	7 Zn. čast. križa	Milodar
Jezus uči o moči molitve. Jan. 16.			
21 Ned.	5. povel. Feliks	8 Jovan Bogosl.	Jelina
22 Pon.	Emil (Milan)	9 Nikolaj	Boža
23 Tor.	Janez Krstnik	10 Simon	Milorad
24 Sred.	Afra	11 Sv. Ciril in Met.	Cveta
25 Čet.	Vnebohod Krist.	12 Znam. Gosp. reš.	Zdestan
26 Pet.	Filip	13 Glikerija	Dragica
27 Sob.	Beda	14 Izidor	Volkašin
O pričevanju sv. Duha Jan. 15, 16.			
28 Ned.	6. povel. Avguštin	15 Pahomij	Jaromir
29 Pon.	Magdalena	16 Teodor Prep.	Dana
30 Tor.	Ferdo	17 Andronik	Milica
31 Sred.	Angela	18 Teodot	Bojслав

☉ Prvi krajec dne 2. ob 23:39 (lepo, toplo). — ☽ Ščip dne 9. ob 23:04 (spremenljivo). — ☾ Zadnji krajec dne 16. ob 13:50 (veliko dežja). — ☀ Mlaj dne 24. ob 11:07 (deževno, hladno).

Sonce stopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 13.56. — Dolgost dneva od 14 ur 8 minut do 15 ur 18 minut. Dan zraste za 1 uro 10 minut.

ROŽNIK * JUNIJ

Srbsko : Јун.
Hrvatsko : Lipanj.
Češko : Červen.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb: Smažnik.
Poljsko: Czerwiec.
Rusko: Июнь.

Dnevi	Za rimske katoličane		Za pravoslavne	Narodna imena
1	Čet. Fortunat	☾	19 Patrik	Radovan
2	Pet. Marcellin		20 Kornilij	Velimir
3	Sob. Klotilda		21 Konstantin	Radoslava
O sv. Duhu in o ljubezni. Jan. 14.				
4	Ned. Binkošti. Frančišek		22 Duhovi. Sv. Troj.	Dika
5	Pon. Bink. pon. Bonifacij		23 Duh. poned.	Dobromil
6	Tor. Norbert		24 Duh. torek	Miljutin
7	Šred. Kvatre. Robert		25 Najd. gl. Iv. K.	Bogomil
8	Čet. Medard; Maks. ☽		26 Karpo	Svetin
9	Pet. Kvatre. Primož		27 Terapont	Dostana
10	Sob. Kvatre. Bogomil		28 Nikita	Rusmir
Jezusu je dana vsa oblast. Mat. 28.				
11	Ned. 1. pob. Sv. Trojica		29 Teodozij	Hrvoje
12	Pon. Janez		30 Izak	Zorica
13	Tor. Anton P.		31 Hermas	Zlatana
14	Sred. Bazilij		1/6 Justin	Bislav
15	Čet. Telovo. Vid in t. ☾		2 Nikifor	Dragimir
16	Pet. Fran Reg.		3 Lukijan	Tratomir
17	Sob. Adolf		4 Mitrofan	Bodin
Prilika o veliki večerji. Luk. 14.				
18	Ned. 2. pob. Evfrem Sir.		5 Peter Koriški	Bogdan
19	Pon. Julijana		6 Visarion	Milava
20	Tor. Silverij		7 Teodot	Nenadej
21	Sred. Vekoslav		8 Stratilat	Miloš
22	Čet. Ahacij		9 Kiril Aleks.	Gostimir
23	Pet. Srce Jez. Agrip. ☽		10 Timotej	Višeslav
24	Sob. Kres. Janez Krst.		11 Bartol	Janislav
Prilika o izgub. ovci in denar. Luk. 15.				
25	Ned. 3. pob. Viljem		12 Onufrij	Grlica
26	Pon. Janez in Pavel		13 Akiлина	Hrana
27	Tor. Hema		14 Elizej	Ladislav
28	Sred. Vidov dan		15 Vidov dan	Zorana
29	Čet. Peter in Pavel		16 Tihon	Peroslav
30	Pet. Sp. sv. Pavla ☾		17 Emanuel	Predislav

☽ Prvi krajec dne 1. ob 12:53 (veliko dežja). — ☽ Ščip dne 8. ob 6:05 (vetrovno, spremen.). — ☽ Zadnji krajec dne 15. ob 0:26 (spremen.). — ☽ Mlaj dne 23. ob 2:22 (lepo, vetr.). — ☽ Prvi krajec dne 30. ob 22:40 (oblačno). Sonce stopi v znamenje raka dne 21. ob 22:12. — Začetek poletja. Dolgost dneva od 15 ur 18 min. do 15 ur 36 minut. Dan zraste do 21. za 18 minut in se do 30. zopet skrči za 3 minute.

❖ **MALI SRPAN * JULIJ** ❖

Srbsko: Јул.
Hrvatsko: Srpanj.
Češko: Červenec.

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Pražnik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Июль.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Sob. Rešnja kri	18	Leontij	Bogoslav
Čudežni ribji lov. Luka 5.				
2	Ned. 4. pob. Martinijan	19	Juda	Dragonama
3	Pon. Bernardin	20	Naum	Nada
4	Tor. Urh	21	Julijan	Belizar
5	Sred. Ciril in Metod	22	Evzebij	Dobruška
6	Čet. Izaija	23	Agripina	Domogoj
7	Pet. Viligoy	24	Rojstvo Ivana K.	Negoda
8	Sob. Elizabeta	25	Febronia	Milolika
O grehu v misli in besedi. Mat. 5.				
9	Ned. 5. pob. Nikolaj	26	David	Hvalimir
10	Pon. Amalija	27	Samson	Ljubica
11	Tor. Pij I.	28	Cir in Jovan	Medo
12	Sred. Mohor in Fort.	29	Peter in Pavel	Draguška
13	Čet. Anaklet pap.	30	Sabor apostolov	Dragan
14	Pet. Bonaventura	1/7	Kozma in Dam.	Svobodin
15	Sob. Vladimir	2	Obleka Marijina	Vladimir
Jezus nositi 4000 mož. Marko. 8.				
16	Ned. 6. pob. D. M. Krm.	3	Jakint	Bogdan
17	Pon. Aleš	4	Andrej Kr.	Držislav
18	Tor. Friderik (Miroslav)	5	Atanazij	Miroslav
19	Sred. Vinko P.	6	Sisoj Vel.	Radoš
20	Čet. Marjeta	7	Toma	Česlav
21	Pet. Angelina	8	Prokop	Zora
22	Sob. Marija Magd.	9	Pankracij	Pribina
O lažnivih prerokih. Mat. 7.				
23	Ned. 7. pob. Apolinarij	10	45 muč. v Nik.	Brana
24	Pon. Magdalena	11	Olga	Ratimir
25	Tor. Jakob	12	Proklo in Jul.	Boljedrag
26	Sred. Ana	13	Sabor Gabr. arh.	Jana
27	Čet. Rudolf in tov.	14	Akila	Dušan
28	Pet. Zmagoslav, Viktor	15	Ciril	Svetomir
29	Sob. Marta	16	Antinogen	Dobriča
O krivičnem hišniku. Luk. 16				
30	Ned. 8. pob. nedelja	17	Marina	Vitodrag
31	Pon. Ignacij	18	Emilijan	Jelenica

☞ Ščip dne 7. ob 12:50 (veliko dežja). — ☞ Zadnji krajec dne 14. ob 13:24 (dež, hladno). — ● Mlaj dne 22. ob 17:03 (spremenljivo). — ☉ Prvi krajec dne 30. ob 5:44 (deževno, hladno).

Sonce stopi v znamenje leva 23. ob 9:06 — Začetek pasjih dni. Dolgost dneva od 15 ur 32 minut do 14 ur 44 minut. Dan se skrči za 48 minut.

VELIKI SRPAN ★ AVGUST

Srbsko: Август.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Žnjeić.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: Августъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Tor. Peter v okovih	19 Lazar	Dedomir
2	Šred. Porcijunk. Alf. L. ☽	20 Ilija	Bojan
3	Čet. Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
4	Pet. Dinko, Dominik	22 Marija Magd.	Ljubačica
5	Sob. M. D. snež.	23 Trofim	Predobra
Jezus joka nad Jeruzalemom Luk. 19.			
6	Ned. 9. pob. Sikst II.	24 Kristina	Vlastica
7	Pon. Kajetan	25 Ana	Vidojka
8	Tor. Cirijak	26 Jermolaj	Godešlav
9	Šred. Janez	27 Pantelejmon	Našemir
10	Čet. Lovro	28 Prohor	Jurica
11	Pet. Tiburcij	29 Kalinik	Bolemir
12	Sob. Klara	30 Angelina Srp.	Dobrogost
Prilika o farizeju in cestinarju. Luk. 18.			
13	Ned. 10. pob. Janez B. ☾	31 Evdokim	Davola
14	Pon. Evzebij	1/8 Najd. Makab.	Dobrina
15	Tor. Vnebovzetje M. D.	2 Štefan	Budinja
16	Šred. Rok	3 Izak in Dalm.	Nemira
17	Čet. Hiacint	4 7 dece v Efezu	Radigoj
18	Pet. Helena	5 Evsignij	Branislava
19	Sob. Ludovik	6 Preobraž. Gosp.	Ljudevit
Jezus ozdravi gluho-nemega. Marko 7.			
20	Ned. 11. pob. Bernard	7 Dometij	Zarka
21	Pon. Ivana Fr. ☽	8 Emilijan	Mirjana
22	Tor. Timotej	9 Matej, ap.	Ostrivoj
23	Šred. Filip	10 Lovrenc	Bogovoljka
24	Čet. Jernej	11 Evplo	Borivoj
25	Pet. Ludovik	12 Fotij in Anikit	Dragorad
26	Sob. Cefirin	13 Maksim	Perunika
Prilika o usmilj. Samaritanu. Luk. 10.			
27	Ned. 12. pob. Jožef Kal.	14 Mihajlo	Zlatko
28	Pon. Avguštin ☽	15 Vnebovzetje M. D.	Milogaj
29	Tor. Obgl. Ivana Krst.	16 Joahim	Želided
30	Šred. Roža Lim.	17 Miron	Milka
31	Čet. Rajko	18 Flor	Mildrag

☽ Ščip dne 2. ob 8:59 (veliko dežja). — ☾ Zadnji krajec dne 13. ob 4:49 (deževno). — ☽ Mlaj dne 21. ob 6:48 (spremenljivo). — ☽ Prvi krajec dne 28. ob 11:13 (veliko dežja).

Sonce stopi v znamenje device 23. ob 15:53. — Konec pasjih dni. Dolgost dneva od 14 ur 42 min. do 13 ur 17 minut. Dan se skrči za 1 uro 29 min.

KIMAVEC * SEPTEMBER

Srbsko: Сентембар.

Luž.-srb.: Požnjeńc.

Hrvatsko: Rujan.

☾ 30 dni. ☽

Poljsko: Wrzesień.

Češko: Září.

Rusko: Сентябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pet.	Egidij	19 Andrej	Mladin Miljeva
2	Sob.	Štefan	20 Samuel	
Jezus ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17.				
3	Ned.	13. pob. Angel. n.	21 Tadej, ap.	Lepa Nedamisel Nedeljka Radonica Mrena Gostinja Vsemir
4	Pon.	Rozalija ☽	22 Agatonik	
5	Tor.	Lovrenc, Gentilij	23 Lupo in Ir.	
6	Sred.	R. dan prestolon.	24 R. dan prestolon.	
7	Čet.	Marko in tov.	25 Bartol	
8	Pet.	Rojstvo M. D.	26 Adrijan	
9	Sob.	Peter K., Serafina	27 Pimen	
O božji previdnosti. Mat. 6.				
10	Ned.	14. pob. Nikolaj	28 Mojzes Mirin	Rakita Slaven Večedrag Zremil Znanoslav Svegoj Sodimir
11	Pon.	Prot in Hiacint ☾	29 Obgl. Iv. Krst	
12	Tor.	Ime Marijino	30 Aleksander	
13	Sred.	Francišek K.	31 Pas Bogorodičin	
14	Čet.	Pov. sv. kr.	1/9 Simeon	
15	Pet.	Mar. Dev. 7 žal.	2 Mamant	
16	Sob.	Kornelij	3 Janić II.	
Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.				
17	Ned.	15. pob. Lambert	4 Vavila	Prvan Sokolica Vitodrag Morana Blagoslav Celimir Slavna
18	Pon.	Jožef K., Zofija	5 Caharija	
19	Tor.	Januarij ☽	6 Evdoksij	
20	Sred.	Kv. Evst. in tov.	7 Sozont	
21	Čet.	Matej	8 Rojstvo M. D.	
22	Pet.	Kvatre. Mavricij	9 Joahim in Ana	
23	Sob.	Kvatre. Tekla	10 Minodora, Mit.	
Vodenični. O ponižnosti. Luk. 14.				
24	Ned.	16. p. M. D. reš. ujet.	11 Teodora	Sadivoj Uroš Stojzlava Radomira Vidica Stojan Jekica
25	Pon.	Kamil in tov.	12 Avtonim	
26	Tor.	Ciprijan ☽	13 Kornelij	
27	Sred.	Kozma in Dam.	14 Krstov dan	
28	Čet.	Venčeslav	15 Nikita	
29	Pet.	Mihael	16 Evfemija	
30	Sob.	Hieron (Jerko)	17 Zofija	

☽ Ščip dne 4. ob 6:04 (dež, hladno). — ☾ Zadnji krajec 11. ob 22:30 (oblač., mrzlo). — ☽ Mlaj 19. ob 19:20 (dežev., hladno). — ☽ Prvi krajec 26. ob 16:36 (spremenljivo). — Sonce stopi v znamenje tehtnice 23. ob 13:01. Začetek jeseni. Dan in noč sta enako dolga. Dolgost dneva od 13 ur 14 min. do 11 ur 40 min. Dan se skrči za 1 uro 34 min.

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Октобар. Luž.-srb.: Winowc.
 Hrvatsko: Listopad. ☾ 31 dni. ☽ Poljsko: Październik.
 Češko: Říjen. Rusko: Октябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
O največji zapov. Mesija sin Dav. Mat. 22.			
1 Ned.	17. pob. Remigij	18 Evmenij	Semislava
2 Pon.	Angeli varihi	19 Trofim in Sab.	Miran
3 Tor.	Terezika ☽	20 Evstahij	Vitomir
4 Šred.	Frančišek Serafin	21 Kodrat	Tegodrag
5 Čet.	Placid in tov.	22 Jona	Dumnuka
6 Pet.	Brunon	23 Spoč. sv. Iv. K.	Brunoslav
7 Sob.	M. D. Kralj. r. venci	24 Simon	Dragonika
Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.			
8 Ned.	18. pob. Brigita	25 Efosinija	Dragosta
9 Pon.	Dionizij	26 Smrt Ivana ev.	Svetina
10 Tor.	Fran B.	27 Kalistrat	Stremil
11 Šred.	Nikazij ☾	28 Hariton	Negoslava
12 Čet.	Maksimiljan	29 Kirijak	Drugislav
13 Pet.	Edvard (Šlavoljub)	30 Gregor in Arm.	Rosica
14 Sob.	Kalist	1/10 Pokrov M. D.	Sestrena
Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 9			
15 Ned.	19. pob. Terezija	2 Ciprijan	Radislav
16 Pon.	Gai, Gerard M.	3 Dionizij	Velena
17 Tor.	Margareta M.	4 Štefan	Mira
18 Šred.	Luka	5 Haritina	Travica
19 Čet.	Peter Alk. ●	6 Toma	Stojgoj
20 Pet.	Ivan Kanc.	7 Sergij	Raša
21 Sob.	Uršula	8 Pelagija	Stojslav
Jezus ozdravi sina kr. uradnika. Jan. 4.			
22 Ned.	20. pob. Kordula	9 S. Branković	Zorislav
23 Pon.	Klotilda	10 Evlampij	Živka
24 Tor.	Rafael	11 Filip	Blagota
25 Šred.	Krispin ☾	12 Probo in tov.	Zlatija
26 Čet.	Evarist	13 Karpo	Vranica
27 Pet.	Frumencij	14 Sv. Paraskeva	Srebra
28 Sob.	Simon in Juda	15 Lukijan	Mila
Prilika o neusmiljenem hlapcu. Mat. 18.			
29 Ned.	21. pob. Ida	16 Longin	Gradimir
30 Pon.	Alfonz Rodrig.	17 Osija	Vladika
31 Tor.	Volbenk	18 Peter Cetinj.	Gorazd

☽ Ščip dne 3. ob 18.08 (lepo, hladno). — ☾ Zadnji krajec dne 11. ob 17.46 (lepo, prijetno). — ● Mlaj dne 19. ob 6.45 (spremenljivo). — ● Prvi krajec dne 25. ob 23.21 (lepo, hladno).

Sonce stopi v znamenje škorpjiona dne 23. ob 21.48. — Dolgost dneva od 11 ur 30 minut do 10 ur 2 minuti. Dan se skrči za 1 uro 36 minut.

LISTOPAD * NOVEMBER

Srbsko: НОВЕМБАР. Luž.-srb.: Nazymnik.
 Hrvatsko: Studeni. ↔ 30 dni. ↔ Poljsko: Listopad.
 Češko: Listopad. Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Vsi sveti	19 Prohor	Ljubomil
2 Čet.	Verne duše ☽	20 Artemij	Zdanila
3 Pet.	Viktorin	21 Hilarij	Bogomil
4 Sob.	Karel Bor.	22 Averkij	Dragomir
O davku cesarju. Mat. 22.			
5 Ned.	22. pob. Caharija	23 Jakob, ap.	Savina
6 Pon.	Lenart	24 Areta	Ratislav
7 Tor.	Janez Gabr. Perb.	25 Markijan	Zdenko
8 Sred.	Bogomir	26 Dimitrij	Nežir
9 Čet.	Božidar	27 Nestor	Sebislav
10 Pet.	Andrej Av. ☾	28 Arsenij	Golobica
11 Sob.	Martin, šk.	29 Avramij	Višnjica
Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.			
12 Ned.	23. pob. Martin, p.	30 Milutin	Davorin
13 Pon.	Stanislav	31 Stahij in Amp.	Nevenka
14 Tor.	Jozafat Kunčević	1/11 Kozma in Dam.	Borislava
15 Sred.	Jedert	2 Akindin	Volčica
16 Čet.	Otmar	3 Obnov. Sv. Zorža	Večerin
17 Pet.	Gregor ☽	4 Joanikij	Ljubava
18 Sob.	Odon	5 Galaktion	Oliva
O gorčičnem zrnu in kvasu. Mat. 13.			
19 Ned.	24. pob. Elizabeta	6 Pavel	Imica
20 Pon.	Feliks	7 33 mučenikov	Vladiboj
21 Tor.	Dar. M. D.	8 Sabor Mih. arh.	Grmislav
22 Sred.	Cecilija	9 Onisifor	Ježdimir
23 Čet.	Klemen	10 Erasto	Ravijola
24 Pet.	Ivan Kriški ☽	11 Stefan Deč.	Jeca
25 Sob.	Katarina	12 Ivan Mil.	Kolomir
O razdej. Jeruz. in posl. sodbi. Mat. 24.			
26 Ned.	25. pob. Leonard	13 Ivan Zlatoust	Zdedrag
27 Pon.	Virgilij šk.	14 Filip	Vedrana
28 Tor.	Gregorij III.	15 Gurij	Lelija
29 Sred.	Saturnin	16 Matej, ap.	Skoromir
30 Čet.	Andrej	17 Gregor	Hrabroslav

☽ Ščip dne 2. ob 8·59 (veliko dežja). — ☾ Zadnji krajec dne 10. ob 13·18 (dež in sneg). — ☽ Mlaj dne 17. ob 17·24 (lepo, hladno). — ☽ Prvi krajec dne 24. ob 8·38 (deževno).

Solnce stopi v znamenje strelica dne 22. ob 18·54. — Dolgost dneva od 10 ur 0 minut do 8 ur 46 minut. — Dan se skrči za 1 uro 14 minut.

Srbsko: Децембар.

Luž.-srb.: Hodownik.

Hrvatsko: Prosinac.

☾ 31 dni. ☽

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec.

Rusko: Декабрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena	
1	Pet. Ujedinj. Jugoslavije	18	Državni praznik	Božena
2	Sob. Bibijana ☽	19	Abdija	Tihomir
O poslednji sodbi Luk. 21.				
3	Ned. 1. adv. Frančisek	20	Gregor Dekap.	Sveljub
4	Pon. Barbara	21	Darovanje M. D.	Velika
5	Tor. Saba	22	Filemon	Stojana
6	Sred. Nikolaj	23	Amfiloh in Greg.	Vladovita
7	Čet. Ambrož	24	Katarina	Veselin
8	Pet. Brezm. sp. M. D.	25	Klemen	Rodana
9	Sob. Peter Fou.	26	Alimpij	Savica
Jan zova učenca pri Jezusu. Mat. 11.				
10	Ned. 2. adv. Miha ☾	27	Jakob Perz.	Dražič
11	Pon. Damaz	28	Štefan	Gojica
12	Tor. Aleksander	29	Paramon in Fil.	Širolav
13	Sred. Lucija	30	Andrej, ap.	Vitača
14	Čet. Konrad Of.	1/2	Naum	Vojmir
15	Pet. Kristina	2	Uroš	Cvetana
16	Sob. Evzebij	3	Sofronij	Jaronega
Janez Krst. pričuje o Kristusu. Jan. 1.				
17	Ned. 3. adv. Aleks. dan ☽	4	Državni praznik	Strojslav
18	Pon. Gracijan	5	Sava	Ljubonega
19	Tor. Favsta	6	Nikolaj	Uglješa
20	Sred. Kv. Evgenij in Mak.	7	Ambrož	Boživoj
21	Čet. Tomo	8	Patapij	Tomislav
22	Pet. Kvatre. Demetrij	9	Spoč. M. D.	Zvezdana
23	Sob. Kvatre. Viktorija ☽	10	Ivan Desp.	Ozrislav
Jezus oznanja pokoro. Luka 3.				
24	Ned. 4. adv. Adam in Eva	11	Danilo	Dunja
25	Pon. Božič. Rojstvo G.	12	Spiridon	Žitigoj
26	Tor. Štefan	13	Evstahij	Zlatka
27	Sred. Ivan ev.	14	Tirzo	Pelislav
28	Čet. Nedolžni otročiči	15	Elevertij	Zorica
29	Pet. Tomo	16	Agej	Vrhoslav
30	Sob. Evgenij	17	Danilo	Branimir
Krist. je znam. ob kat. se loč. duh. Luk. 2.				
31	Ned. Silvester ☽	18	Sebastijan	Blažena

☽ Ščip dne 2. ob 2:31 (mrzlo, suho). — ☾ Zadnji krajec dne 10. ob 7:24 (sneg, dež). — ☽ Mlaj dne 17. ob 3:53 (sneg, viharno). — ☽ Prvi krajec dne 23. ob 21:09 (sprem). — ☽ Ščip dne 31. ob 21:54 (sneg in mraz).
 Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 7:58. — Začetek zime. — Dolgost dneva od 8 ur 44 minut do 8 ur 24 minut. Najkrajši dan, najdaljša noč. — Dan se skrči do 22. za 20 min. in zraste zopet do konca meseca za 4 min.

Poštne in brzojavne pristojbine.

I. V tuzemskem prometu.

1. **Pisma.** a) V lokalnem (krajevnem) prometu do 20 g Din 1, nad 20 g kakor v medkrajevnem prometu. b) V medkrajevnem prometu do 20 g Din 1.50, nad 20 do 50 g Din 2, nad 50 do 250 g Din 3.50, nad 250 do 500 g Din 5, nad 500 do 1000 g Din 10.

2. **Dopisnice**, odprte, komad 75 par.

3. **Priporočene pošiljke.** a) Pristojbina za priporočenje v lokalnem prometu Din 2. b) Pristojbina za priporočenje v medkrajevnem prometu Din 3.

4. **Pisma z označeno vrednostjo.** a) Po teži kakor za priporočena pisma. b) Po vrednosti, dosedanje pristojbine.

5. **Zavoji (paketi).** a) Po teži, do enega kg Din 3, nad 1 kg do 5 kg Din 8 nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km Din 20. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas Din 15, drugi pas Din 22, tretji pas Din 36. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas Din 30, drugi pas Din 35, tretji pas Din 40. b) Po vrednosti: iste pristojbine, kakor za pisma z označeno vrednostjo.

6. **Nakaznice.** a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se pobira od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 Din 0.50 Din, do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din.

7. **Čekovne nakaznice.** a) Do 500 Din 0.50 Din, nad 500 Din 1 Din.

Državne ustanove, ki so oproščene pristojbine za poštne nakaznice, so oproščene tudi te pristojbine kakor pri poštnih nakaznicah. Prav tako so oproščene čekovne pristojbine v prometu z nakaznicami, ki ga vrši Poštna hranilnica.

b) Pristojbina za sporočila na hrbtu nakaznice se ukine.

8. **Odkupne pošiljke.** Pristojbina za dostavo 1 Din.

9. **Poštni nalogi.** Pristojbina za dostavo 2 Din.

10. **Naročnina za poštni predal.** Za predal brez ključa mesečno 15 Din, s ključem 20 Din.

11. **Zaprte torbe.** Mesečna pristojbina 15 Din.

12. **Obvestila o nenaročenih zavojih.** Plača pošiljatelj 1.50 Din.

13. **Poste restante.** Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti 0.50 Din.

14. **Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom.** a) Za pisma z označeno vrednostjo 1 Din. b) Za zavoje do 5 kg 2 Din, nad 5 kg 5 Din.

15. **Pooblastila.** a) Če velja pooblastilo za en primer, znaša pristojbina 1 Din. b) Za pooblastila od 15 dni do enega leta 5 Din.

16. **Brzjavna služba.** a) Pristojbina za besedo 0.60 Din. b) Pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzjavko z 10 besedami.

B. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20 g 3 Din; v Italijo 250 p; za vsakih 20 g 150 p več.

2. **Dopisnice:** navadne 150 p; za Italijo 125 p.

3. **Tiskovine:** do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Čehoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 20 p več.

4. **Vzorci brez vrednosti:** do 100 g 1 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

5. **Poslovni papirji:** do 300 g 3 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

6. **Mešane pošiljke:** kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.

7. **Priporočnina:** 4 Din.

8. **Ekspresnina:** 6 Din.

9. **Povratnica:** pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.

10. **Poizvednica:** 6 Din.

11. **Preklic pošiljke, izprememba naslova:** 6 Din.

12. **List za odgovor:** 8 Din.

13. **Pristojbina za ocarinjenje pisemskih pošilk:** 3 Din.

14. **Vrednostna pisma:** promet sedaj dovoljen z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 3000 Din; težna pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 Din.

15. **Zavitki (paketi)** — pojasnila o pošiljlatvi se dobe pri vsaki pošti.

Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

do	300 Din	Din	0.60
preko	300 Din	do	600 Din	1.20
"	600	" "	1.200	2.—
"	1.200	" "	2.000	4.—
"	2.000	" "	3.200	6.20
"	3.200	" "	5.000	9.80

preko	5.000	Din do	6.800	Din	Din	13:20
"	6.800	" "	10.400	"	"	19—
"	10.400	" "	14.000	"	"	25—
"	14.000	" "	20.000	"	"	34—
"	20.000	" "	26.000	"	"	43—
"	26.000	" "	32.000	"	"	52—
"	32.000	" "	38.000	"	"	61—
"	38.000	" "	44.000	"	"	70—
"	44.000	" "	50.000	"	"	79—
"	50.000	" "	60.000	"	"	94—
"	60.000	" "	70.000	"	"	109—
"	70.000	" "	80.000	"	"	124—
"	80.000	" "	90.000	"	"	139—
"	90.000	" "	100.000	"	"	154—
"	100.000	" "	125.000	"	"	192—
"	125.000	" "	150.000	"	"	230—
"	150.000	" "	175.000	"	"	268—
"	175.000	" "	200.000	"	"	306—
"	200.000	" "	250.000	"	"	382—
"	250.000	" "	300.000	"	"	458—
"	300.000	" "	350.000	"	"	534—
"	350.000	" "	400.000	"	"	610—
"	400.000	" "	500.000	"	"	760—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska 1/2 0/0

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922).

Za premičnine	2 0/0
Za nepremičnine	6 0/0

b) Pristojbina za druge pogodbe:

—	Din do	5 Din	Din	—05
preko	5	" "	10	—10
"	10	" "	15	—15
"	15	" "	25	—25
"	25	" "	50	—50
"	50	" "	75	—75
"	75	" "	100	1—
"	100	" "	200	2—
"	200	" "	300	3—
"	300	" "	400	4—
"	400	" "	500	5—
"	500	" "	600	6—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

Za vsak račun 25 par

25 letnica prerojenja CMD

Stolikim narodnim navdušenjem ustanovljena naša šolska in obrambna Družba sv. Cirila in Metoda je začela v začetku tekočega stoletja vidno hirati, dasi nam je bila v onih letih potrebnejša kakor ob ustanovitvi. Ne odrekamo zaslug in dobre volje možem, ki so takrat tvorili vodstvo družbe, toda nele, da v svoji konzervativnosti niso znali razširiti zanimanja za narodno obrambno delo med ljudstvo, posebno med naraščaj inteligence, temveč so se celo nekako zapirali pred njimi. Po letu 1892. se je ustanovilo le bore malo novih podružnic, a do leta 1907. je še mnogo starih podružnic zaspalo. Tako je n. pr. leta 1906 bilo na papirju sicer še 152 podružnic, toda letne prispevke je poslalo samo 88 podružnic, vse ostale so spale.

Leta 1907. pa je prišel vesel preobrat. Naša akademska mladina, ki je študirala v Pragi, se je navzela češke žilavosti za obrambno in manjšinsko delo. Vodja narodno-radikalnega gibanja med našimi akademiki je bil pokojni dr. Gregor Žerjav. Na dan 6. avgusta 1907 je bila sklicana glavna skupščina C. M. D. v Bohinjsko Bistrico. Do takrat so bile skupščine le nekaka formalnost ob pičli udeležbi, ker so se vršile na delavnik, ko razen duhovnikov ni imel nihče časa. To pot pa je bila vsled obojestranske agitacije udeležba nenavadno velika (okrog 500, med njimi 150 duhovnikov, dočim jih je bilo leta poprej le 5). Uradno poročilo se je glasilo: »Zlasti številno sta bila zastopana duhovniški stan in akademična mladina.« Izmed poslancev so bili navzoči Ivan Hribar, Fr. Grafenauer, dr. A. Korošec in Jos. vitez Pogačnik.

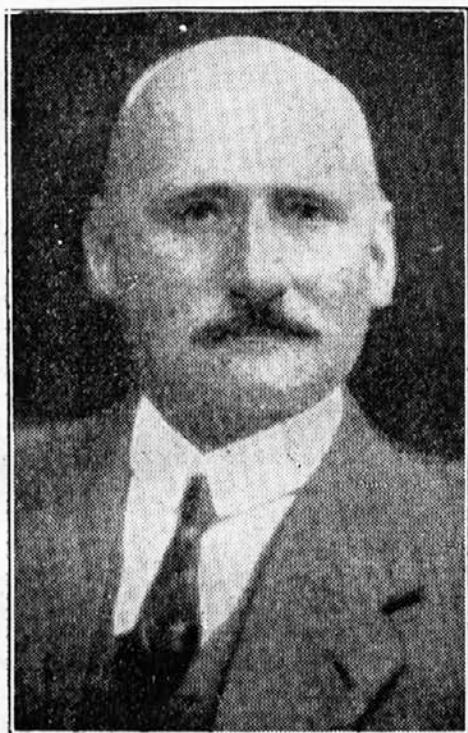
Skupščino je otvoril prvomestnikov namestnik notar Luka Svetec (prvomestnik mons. Tomo Zupan je že pozimi odstopil), ki je naglašal, da nemški šulferajn pri svojem napadalnem boju ne pozna razločka med katoliki in protestanti, klerikalci in liberalci, buržoazijo in soc. demokracijo. Na njegov predlog je bil mnogoletni prvomestnik mons. Tomo Zupan soglasno izvoljen za častnega člana.

Na tej skupščini se je prvič slišala stvarna kritika vodstvenega delovanja. Dr. Gregor Žerjav je izjavil k tajnikovemu poročilu (prof. dr. Svetina): »Narodno delo se ne koncentrira več v duhovščini. Reorganizacija družbe je nad vse in pred vsem potrebna.« — Predsednik »Prosvete«, jurist Ernest Rekar, je kritiziral blagajnikovo poročilo (notar Hudovernik). — Na tej skupščini se je tudi prvič zgodilo, da ni bila odposlana cesarju (zaščitniku šulferajna!) udanostna brzojavka, prvič so se vršile na zahtevo opozicije volitve z listki. Pri tem se je izkazalo, da večina navzočih duhovnikov ni bila upravičena glasovati.

Za prvomestnika je bil izvoljen vpok. gimnazijski ravnatelj Andrej Senekovič, v odbor pa je prišel tudi dr. Gregor Žerjav, ki ga je novi odbor izvolil za tajnika.

Poslanec Grafenauer je v imenu poraženih pristašev imenoval volitve majorizacijo ter zagrozil, da je bila to najbrž zadnja skupščina. Po tej izjavi so vsi njegovi somišljeniki demonstrativno odšli. Po njihovem odhodu je imel poslanec in ljubljanski župan Iv. Hribar zgodovinski govor v proroškem duhu. Izvajal je: »Nisem pričakoval od tovariša Grafenauerja, da bo tako govoril zlasti, ker je bil tako prisrčno sprejet od nas vseh. Prepričan sem, da je bil nagovorjen in pregovorjen, da je šel po kostanj v žrjavico. Obžalujem to in naglašam, da mora biti v vsakem društvu merodajna volja večine. Nesrečna je Grafenauer-

jeva fraza o majorizaciji. Kdo naj pa vlada, če ne večina? Tej večini se ni sramovati izvoljenih mož, katerih imena jamčijo, da bodo vestno izvrševali svoje dolžnosti. Nova volitev je jasno pokazala misel večine. Grafenauerja visoko čislam in žal

Dr. Slavik Edvard

mi je, da je prevzel tako nehvaležno nalogo. Nesrečna fraza in predrznost je, če se dvomi, bode li še skupščina. Ta drznost se utegne še maščevati. Naša družba ni prestala. Oprt na vaše navdušenje trdim, da bo stala krepkeje in da bo še več koristi

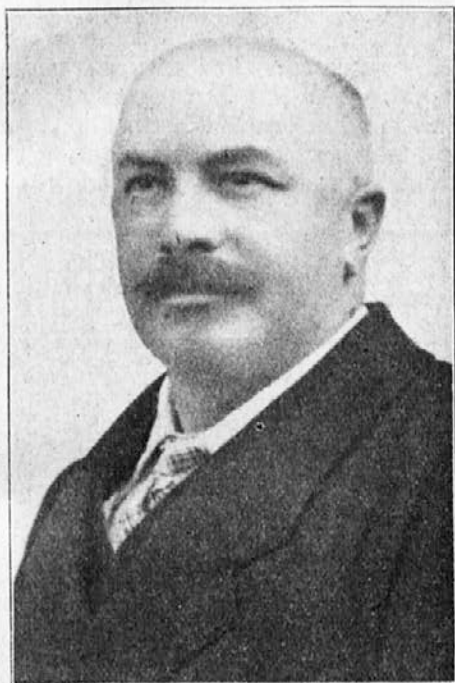
donesla slovenskemu narodu nego doslej. Teh koristi bodo najbolj deležni naši bratje na Koroškem. Če našo pomoč odbijajo, podamo jim še drugo roko. Vemo, da moramo delovati za te brate. Družba je punčica narodno-napredne stranke in bo še nadalje ostala. Posebno me veseli, da stoji dandanes v naših vrstah krepka akademična mladina. Ona je naš ponos. Vzorno je njeno navdušenje za družbo, zlasti pa njenega zastopnika dr. Žerjava. Izrekam mu zahvalo za njegovo požrtvovalnost. Še se bo razcvitala naša družba, še bodo naše skupščine in ko ne bo ne mene ne Svetca, stala bo ta naša mladina na našem mestu.«

Grafenauerjeve grožnje se niso izpolnile, pač pa se je kmalu uresničilo Hribarjevo prorokovanje. Takoj po teh dogodkih so Grafenauerjevi prištaši izgubili vse zanimanje za narodno obrambno delo, za našo ogroženo mejo in za naše manjšine. Vse to so prepustili naprednjakom. Pa niti pasivno se niso vedli, temveč so začeli družbo po svojih časopisih očitno smešiti in bojkotirati (Cirilmetodarija!). Celovški »Mir« je že v prvi številki po skupščini pisal: »S tem pa, da gospodje v Ljubljani eliminirajo verski moment in govore le še o narodnem mišljenju, postavili so družbo odločno na slovensko liberalno stališče.« (Potemtakem je bilo narodno mišljenje domena le liberalne stranke!)

Kako je bilo resnično? Ciril-Methodova družba je začela sijajno procvitati. Po iniciativah dr. Žerjava se je razvilo vsestransko smotreno delo. On je v odboru dosegel, da sta se nastavila dva potovalna učitelja (Ivan Prekoršek za Štajersko, Ante Beg pa za ostale slovenske pokrajine). Začele so se ustanavljati nove podružnice in oživljati zaspane. Dohodki so skokoma naraščali, zato pa so se tudi ustanavljali novi šolski zavodi. Podružnice pa niso bile več mehanične nabiralke denarja, temveč so postale prava nacionalna in

kulturna središča za obrambno in manjšinsko delo ter za narodno zavest sploh.

V prvih osmih letih prerojenja (1907—1914) je naraslo število delavnih podružnic od 88 na 286, ki so zbrale nad pol milijona kron. Vseh

Kralj Štefan

dohodkov je bilo v teh osmih letih 2 milijona 347.065 K, dočim jih je bilo v prejšnjih 8 letih samo 304.432 K.

Posledica vsestranskega agilnega dela družbe je bila, da so ji začela prihajati bogata volila (Karol Kotnik, Marija Vilharjeva, dr. Jos. Georg,

Ivan Poljšak, Ivan Fabjančič, dr. Košmelj, Fran Babič, župnik Škrjanc i. dr.).

Leta 1907. je zdrževala družba 11 otroških vrtcev in 17 razredov ljudskih šol, leta 1914. pa 23 otroških vrtcev in 50 oddelkov ljudskih šol.

Kateri pristaši so največ žrtvovali za družbo, povedo zbirke časopisov. Leta 1907. (prej je bilo izkazovano skupno) je zbral »Slovenski Narod« 5.223 K. »Slovenec«, »Mir« in »Slovenski Gospodar« pa skupno le 952 K; leta 1908. »Slovenski Narod« 11.935 K, vsi ostali časopisi pa samo 778 K.

Sijajno napredovanje prerrojene C. M. D. se najbolje vidi iz naslednje razpredelnice:

Leto	Štev. podružnic	Dohodki	Število vzdrževanih otr. vrtcev	Število razredov ljud. šol
1906	152 (delovalo le 88)	63.983	11	17
1907	169	85.844	11	17
1908	178	136.268	18	18
1909	213	187.087	20	23
1910	243	229.052	20	23
1911	266	297.173	21	24
1912	282	373.538	21	28
1913	284	494.600	23	30
1914*	286	155.448	23	33

s 50 oddelki

* Začetek vojne.

A. B.

Kupujte

razglednice

Družbe sv. Cirila in Metoda!

Šolske razmere na slovenskem ozemlju Koroške

»Koroško šolstvo je bilo od nekdanj os, okoli katere se je sukalo vse politično in prosvetno delovanje, kjer so se pokazali vsi naši uspehi in neuspehi za politično samobitnost in narodni obstoj. Nasprotniki Slovencev vidijo, kako silo imajo v šolstvu, zato ga krčevito drže in zaštranjujejo Slovencem vsako preuredbo po jasnih državljanskih postavah. Žalibog ni bilo do danes mogoče iztrgati Nemcem tega orožja iz rok, od tod naš obupni položaj.«

A. Beg: Slovensko šolstvo na Koroškem v preteklem stoletju. (1912.)

Kakor l. 1912., tako še danes! Kako dolgotrajne so bile borbe za narodni šoli v Št. Jakobu v Rožu in Št. Rupertu pri Velikovcu, za slovensko šolo v Seolah, za slovenske razrede v Šmihelu pri Pliberku in Klobasnici! Kaj je še danes od tega? Še te drobtinice so izginile in ponemčevanje po šolah gre svojo pot.

Za ponemčevanje je bil na Koroškem ustvarjen poseben tip ljudskih šol, takoimenovane *utrakvistične šole*. *Ljudsko štetje je koroške Slovence sicer decimiralo na papirju pred svetom, utrakvistična šola pa je narod duševno ubila, ga odtujila slovenstvu, da v veliki meri več ne pozna niti samega sebe.* Utrakvistične šole so vcepljale mladini v srca mržnjo do slovenskega naroda, so jemale možnost izobraževanja v maternem jeziku in zakrivale deci lepoto slovenske govornice, zato pa kazale slovenski jezik kot nekako manjvredno mešanico, ki ni vredna, da se je otrok uči. Je li čuda, ako se je *tako vzgojeno slovensko ljudstvo izreklo pri glasovanju za Avstrijo?*

Teh utrakvističnih šol se poslužuje še v veliko večji meri sedanja koroška vlada, ker ji je na razpolago dovolj za ponemčevanje vnetega učiteljstva.

Kakšne so šolske razmere danes v slovenskem delu Koroške?

Smotreno ponemčevanje skozi vso dobo avstrijske uprave je Slovence potisnilo močno proti jugu, tako da imajo v popolni posesti le še južni del Koroške, in sicer v okrajih Šmohor, Beljak, Celovec in Velikovec. Še danes Slovenci naseljujejo eno tretjino površine koroške dežele. Tuje učiteljstvo, ki je poslano na šole, ali uradništvo, ki je zaposleno v teh krajih, niti danes

Lapajne Ivan

ne more motiti kompaktne naseljenosti, četudi koroški politiki, po dr. Wuttejevi tezi, skušajo svetu dokazati, da je tudi to ozemlje jezikovno mešano. To zmotno naziranje se namenoma spravlja v znanstvene in politične spise. Z naseljevanjem Nemcev v popolnoma slovenskih občinah hočejo svojo trditev postaviti na realna tla.

Na slovenskem ozemlju (brez Beljaka in Celovca) je dvoje vrst ljudskih šol, utrakvistične in nemške,

ki pa se dosti ne razlikujejo. Vseh šol je 105 z 283 razredi. Od teh je utrakvističnih 78, nemških pa 27. Popolnoma nemške šole so v večjih krajih, v trgih in mestih, in sicer: Šmohor: Dropole. Celovec: Žrele, Borovlje, Grabštanj, Podkrnos, Trnja vas, Št. Jakob, Sv. Martin, Pokrče vas, Ribnica ob Vrbskem jezeru, Ve trinj, Sv. Tomaž, Timenica. Beljak: Podklošter, Št. Juri v Zili, Dvor, Vrata, Vrba. Velikovec: Pliberk, Djekše, Dobrla vas, Železna kaplja, Grebinj, Lipica, Pustrica, Tinje, Velikovec.

Utrakvistične šole so tako le podeljene: I. r. — 20; II. r. — 25; III. r. — 26; IV. r. — 4; V. r. — 3. Nemške šole so večinoma višje organizirane: I. r. — 1; II. r. — 8; III. r. — 5; IV. r. — 5; V. r. — 8. Utrakvističnih šol je torej skupno 78 z 186 razredi, nemških pa 27 z 97 razredi. Pred nekaj leti je bilo še 80 utrakvističnih šol.

Otroški vrtci so na slovenskem Koroškem štirje, in sicer v Pliberku, Železni kaplji, Borovljah in Velikovcu. Vsi so nemški, tvorjeni z namenom, da uvajajo otroke v nemščino in da napravijo iz otroka do vstopa v ljudsko šolo perfektnega Nemca. Narodno slovenski otrok, ko izstopi iz vrtca, ne zna več slovenski.

Značilno je, da vzdržuje *Schulverein-Südmark* za slovenske otroke šole (utrakvistične) v Področici, v Ljubelu in Vodičji vasi, vse ob naši meji.

Ljudske šole na slovenskem ozemlju (brez Celovca in Beljaka) je l. 1931. pohajajo 13.016 otrok (meščanske 336), od katerih je gotovo 11.500 slovenskih. Največ nemških otrok (večina teh je tudi slovenskega pokolenja) je po mestih in trgih. Nemško uradništvo na kmetih ne šteje mnogo.

H karakterizaciji utrakvističnih šol bodi omenjeno, da se učitelj poslužuje pri početnem pouku (kvečjemu v prvem šolskem letu) slovenskega narečja (ne pismene slovenščine), z namenom, da olajša prehod k popolnoma nemškemu pouku. Slovenščina, kolikor se goji, ni sama sebi namen, ampak *služi le pouku nemščine*. Ko je slovenščina kot pomožni jezik pri pouku nemščine svojo nalogo izvršila, se je več ne rabi. *Na srednji in višji stopnji* (od drugega šolskega leta dalje) je pouk

popolnoma nemški, o kaki dvojezičnosti šol tedaj ni govora. Pouk po utrakvističnih šolah je sedaj še slabši, kakor pred vojno, ker je sedaj nameščenih po šolah še več učiteljev, ki ne znajo slovenskega jezika ali ga nočejo govoriti.

Da so utrakvistične šole v resnici *popolnoma nemške šole* je razvidno tudi iz *učnih knjig*, ki so uvedene po teh šolah. Do l. 1929. je bil za pouk v čitanju na nižji stopnji uveden zloglasni Preschernov Abecednik, ki je pošel. Zato je izdal učitelj Walter Maklin v Vovbrah novo začetnico za koroške ljudske šole, ki ima precej hib, vendar je boljša od Abecednika. Prvi del je popolnoma slovenski, drugi nemški. Taka razdelitev popolnoma odgovarja ustroju utrakvističnih šol, ker omogoča učitelju, da po predelavi slovenske abecede že prvo leto lahko prične s čitanjem nemških beril v latinici. Tega načina se navadno poslužujejo vsi učitelji, ker pač hočejo deco čimprej naučiti nemščine in ker jim za slovensko čtivo ni. Čitanje slovenskih beril smatrajo za izgubo časa.

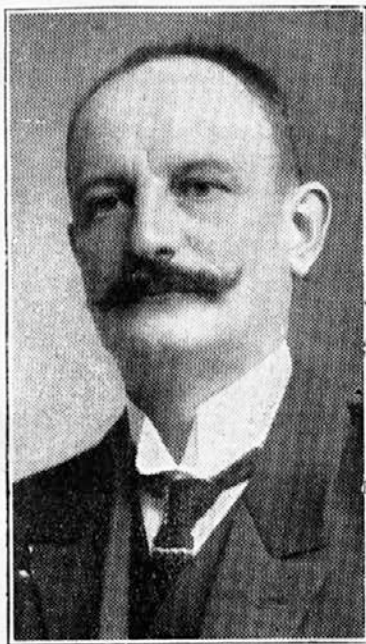
Glede začetnice treba omeniti, da je pisana v slabi slovenščini; v njej najdemo n. pr. besede cvirn, lušno, koštajo, Hanzi, laterna, cukr, putr.

Temu učnemu načinu služi tudi nemška jezikovna vadnica: Tumlriz: Deutsche Sprachlehre für nichtdeutsche Schulen, ki je sestavljena v latinici in vsebuje le nemške govorne vaje. Tako je dan prehod od začetnice preko nemške vadnice in nemških govornih vaj k popolnoma nemškemu pouku, nemškemu čitanju in govoru. Slovenskega stvarnega pouka iz navedenih razlogov ni. Tako je pač razumljivo, da slovenske čitanke niso potrebne in so uvedene le nemške, in sicer: Walter Maklin: Lesebuch (za drugo in tretje šolsko leto atrakvističnih šol), Wiesenberger: Alpenländisches Lesebuch (več delov).

Pred vojno se je poučevalo na nekaterih šolah, kjer so to zahtevali starši ali šolski odbor, še po tri ure slovenski in sta bili v rabi dve slovenski čitanki. Po preobratu je bil pouk slovenskega jezika popolnoma

odpravljen. Za računski pouk so uvedene nemške računske kot po ostalih nemških šolah. Tu pa tam so izjemoma na kaki šoli še v rabi »Slovenski katekizem« ali »Zgodbe«.

Velik nedostatek za slovensko vzgojo otrok je tudi pomanjkanje slovenskih *mladinskih knjig*. Takih

Sajovic Janko

knjig v šolskih knjižnicah ni, če pa so kje, se ne izposojajo. Že pred vojno se je zabranjevalo izposojanje slovenskih mladinskih knjig in priporočalo čitanje nemških, da se mladina uri v nemščini, saj je glavni cilj šole — *znanje nemščine*. Iz istega razloga se sedaj še bolj, posebno učencem srednje in višje stopnje, silijo lepo slikane nemške mladinske knjige,

ki nevede očarajo in zastrupljajo otroško dušo. Kjer starši ali izobraževalna društva ne paralizirajo to pogubno delo šole s slovensko mladinsko knjigo, tam je pač otrok sigurno izgubljen.

Kar je za vzgojo dece največje važnosti, to je — *duh*, ki vlada po koroških šolah. Ne samo, da so posamezna berila po čitankah prikrojena za povelječevanje nemštva in nemške kulture, poteka ves pouk v zaničevanju in mržnji do slovenske manjšine. Na neki šoli se je n. pr. morala deca učiti naslednji stavek: »In Kärnten wohnen Deutsche und Windische beisammen«. Kako se obravnava zgodovinska snov, posebno iz plebiscitne dobe, se vidi iz beril Maklinove čitanke: Zasedba. Slovani zapodeni. Srbi pridejo. Koroška sme glasovati. 10. oktober 1920. V nobenem berilu ni naveden pravi vzrok zasedbe in glasovanja. Da se mora slovenski otrok učiti pesmi kakor: »Ich bin ein deutscher Knabe« ali »Deutsch sein heist treu sein«, je samo ob sebi umljivo.

Oglejmo si *učiteljstvo*, ki poučuje na šolah v slovenskem ozemlju. Izmed nameščenih 283 učiteljev (*sic*) je iz slovenščine preizkušenih 30 šolskih upraviteljev in 21 učiteljev ozir. učiteljic. Kakšno je njih znanje slovenščine kljub izpitom si lahko predstavljamo, ker so z redkimi izjemami (2) vsi nasprotniki Slovencev. Med navedenimi 51 je 13 iz Jugoslavije (večinoma iz Kočevja). Poleg teh je še več učiteljev in učiteljic iz naših krajev, ki nimajo izpitov. Kako slovenščino obvladajo in kako jo ljubijo je razvidno iz tega, da so jo posmaknili na Koroško, da ni bilo treba polagati dopolnilnega izpita. Značilno za učitelje po šolah v slovenskem delu Koroške je, da so večinoma slovenskega rodu; slovenskega jezika se navadno ne poslužujejo in govorijo povsod le nemški. Tak učitelj ne čuti več slovensko in je po mislih in dejanjih Nемец, da, hujši od njega, ker narod iz katerega izhaja sovraži. Kako tak učitelj vzgaja poverjeno mu slovensko mladino, je menda vsakomur jasno.

Po odpustu iz ljudske šole mora deca moškega spola pohajati obvezno *kmetijske nadaljevalne šole*

tekom 3 zim, torej do 17. leta. Taka šola je v vsakem večjem kraju, kjer je vsaj 15 učencev. Učni jezik na teh šolah je nemški. Učne knjige so nemške. Poleg ljudskih šol so nastale nove še hujše ponemčevalnice.

Zboljšanja razmer ni pričakovati, ker ni *slovenskega učiteljskega naraščaja*. Na učiteljišču ni nobenega narodno zavednega slovenskega dijaka; pa če bi

Oset Fran ml.

tudi bil kak slovenski abiturijent, mesta bi gotovo ne dobil, kvečjemu med Nemci.

Pogajanja, ki so bila l. 1928. med vodstvom koroških Slovencev in nemškimi strankami zaradi »*kulturne avtonomije*«, so bila le spreten manever. Dočim so pričakovali Slovenci, da s kulturno avtonomijo prenehajo utrakvistične šole in bodo na slovenskem ozemlju le še slovenske manjšinske šole za vse Slovence, ne glede na politično orijentacijo in mišljenje, in večinske nemške šole, se nemške stranke za to niso mogle odločiti, ker bi se potem ne delala več razlika med zavednimi Slovenci, ki so glasovali za Jugoslavijo in

ostalimi Slovenci, takoimenovanimi bindišarji. Ker so med tem naši Nemci, ki so dali povod za razpravo o kulturni avtonomiji, dosegli na šolskem polju vse kar so hoteli, seveda nadaljnje razprave niso bile več potrebne in šolsko vprašanje je ostalo za Slovence nerešeno.

Kako važnost polagajo Nemci na utrakvistične šole priča govor dr. E. Barta, podpredsednika društva »Schulverein = Südmark« dne 26. maja t. l. v radiju, kjer je nadvse hvalil utrakvistične šole. Tudi na občnem zboru tega društva dne 11. in 12. junija t. l. v Klosterneuburgu je izjavil, da se morajo utrakvistične šole na Koroškem v interesu nemštva ohraniti. Šole pa, ki so v interesu nemštva, ne morejo biti v interesu slovenske manjšine! Tako je tudi razumljivo, da *šolsko reformno gibanje*, s katerim prednjači Republika Avstrija, na Koroškem ni znano. Načela moderne šole niso v skladu z ureditvijo utrakvističnih šol, zato se na Koroškem reform ogibajo.

Med nami je na žalost zelo razširjeno mnenje, da imajo Slovenci na Koroškem vse po senžermenski pogodbi zasigurane pravice. Taka mnenja radi prevzamamo po nemških listih. Saj pravi »Grenzland«, glasilo društva »Schulverein=Südmark«, v št. 6/7 t. l.: *»Gotovo je dejstvo, da ni nacijske manjšine v Evropi, ki bi imela take pravice in s katero bi se tako ravnalo, kakor z nacijskimi Slovenci na Koroškem.«* Kakšne so torej tiste pravice na šolskem polju? *Dva slovenska učitelja po njih volji in začetnica, ki je v prvem delu slovenska, po kateri se uče čitati v prvem šolskem letu po utrakvističnih šolah — drugega nič!* To so tiste velike pravice, ki jih ima 90.000 kompaktno naseljenih Slovencev! In mi, ki damo našim Nemcem vse, — ki imajo celo nemško učiteljišče, dočim se na celovškem učiteljišču ne sprejme noben zaveden dijak. Vse to mirno gledamo! Naša javnost je vse premalo poučena o faktušnjem stanju šolstva pri nas in na Koroškem. *Nujno je potrebno, da ministrstvo prosvete izda statistiko o nemškem šolstvu pri nas in izkazalo se bo, da*

nobena manjšina v Evropi ni tako favorizirana kot nemška pri nas. V naših rokah je ključ, da odpremo koroškim Slovencem slovenske manjšinske šole in jih tako rešimo pogina, kajti veliki Nемеc, oče Jahn pravi:

Ambrožičeva Cecilija

»Narod živi, dela, stoji in zgine s svojim jezikom. Z maternim jezikom da iz rok svojo najžlahtnejšo dragocenost, zavrže svojo svetinjo, ki je bila najmočnejša obramba.« M.

Kdor ljubi
narod in državo,
p o d p i r a
Družbo sv. Cirila in Metoda

Mara Lamutova:

Pesem izgnancev

Odkod smo prišli razcapanci,
odkod — bi radi znali, —
Kaj ne — druhal smo nedostojna,
podobni skoro nismo več ljudem —
in slabši od ciganov
se vašim vidimo očem.
Pa kaj cigani!
Ljudje so kakor mi,
a glejte v njihove oči,
kako svoboda v njih žari!
Veseli so in zadovoljni,
življenja svojega se radoste —
a mi? —
No glejte naše obuvalo,
podplatov ni — pretežke so poti
podplate nam posnele.
In strah je vzel meso nam raz kosti,
obličje naše se vam tuje zdi, —
nelepo je in nespodobno.
Svobodne duše, ste nas razumele?

Odkod smo mi? —
Še vedno vaše nas motre oči? —
Ugiblujete? —
E, malce se vam vendar zdi,
da jezik naš nas razodeva.
No da! Da konec vašega bo gneva,
poslušajte, kaj razcapanec vam veli:

Kjer prazne so in kamenite njive
ter venomer tožeči bori,
ki včasih kar nenadoma vzvrše —

kot bi preplašen narod kriknil
k Mariji, Materi na Sveti Gori.
Spet drugi smo od jasne Soče,
iz Brd, Gorice, z onih lepih tal,
kjer narod naš podjarmljen joče.

Svoboda vaša, plemeniti bratje,
svoboda zlata naš je sem zvabila,
sledili smo, ubogali njen klic —
in v negotovosti šli preko meje.
Ej, to je bil pohod čez hribe,
zverine samo divje vreden —
a nikdar ne človeka.
Pobeg nam lahko berete z obleke,
notranjost našo z naših lic.
Tu, bratje, smo —
usodi svoji prepuščeni
in vaši milosti!

Tam doli smo brez vse pravice,
brez žarka smo svobode,
smo brez rešilnih cest.
Tam naša je samo —
nebesna rimska cesta —
in kažipot nam je — bolest.

V črnino tuge je zavita naša mati,
molitev njena je hodila z nami,
molitev, ki je še edino naša,
vse drugo je potujčeno —
in polna je trpljenja čaša!

Sedaj ste nas spoznali:
mi vaši bratje smo —
najbednejši med vami,
brezdomci na planotni cesti,
usodi dobri ali slabi prepuščeni.

A v nas je trdna vera,
a v nas slovanski je ponos,
ker vemo, da Primorec bode večen,
čeravno je sedaj nesrečen.

Rudolf Kresal:

Westfalski Slovenci

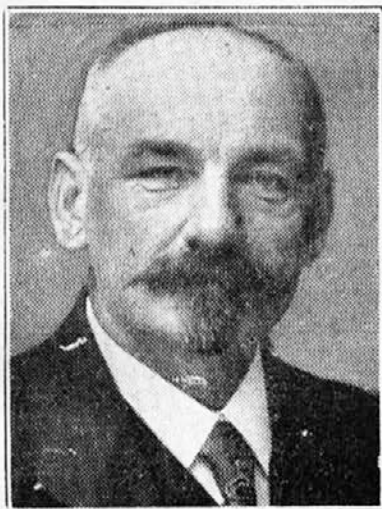
Pride dan, ko bo umrl v kakem oddaljenem mestu na nemškem severozapadu zadnji Slovenec, ki je pred davnimi leti šel po svetu iskat kruha in nove domovine.

Tistega dne bo dopolnjena tragedija našega izseljenega ljudstva v Nemčiji, bo konec skrbi, kako ohraniti slovenski rod v Porenju in Westfaliji.

Ali do tedaj smo dolžni sebi in svetu, da zastavimo vse svoje sile za tisti del kremenja našega ljudstva, ki sta ga avstrijska raznarodovalna politika in domača tesnoba pognala v tuj svet hlapčevat tujemu narodu, trpeti za tuj narod in — oznanjevat naše ime in našo voljo.

Da, to zadnje sicer ni bilo v programu avstrijskih magnatov — vendar zgodilo se je — in westfalski Slovenec je v polni meri storil svojo dolžnost, pokazal kljub peklu, v katerega je bil pahnjjen, vso moč tistega majhnega, na severni meji Balkana bičanega naroda, za katerega je avstrijska aristokracija imela le psovko. V strahotnem boju za svoj življenjski obstanek, s sončne slovenske zemlje pregnan v hladne, sive westfalske dni, je predstavil velikemu nemškemu svetu slovenski narod v vsej njegovi samorodnosti odpora in dela, ki je vznikla v sto in stoletnem boju proti tujim gospodarjem. Tako je dal v zagonu svoje težnje: ohraniti sebe, Nemčiji sile, ki jih je želela in iskala in nazadnje našla na slovenskih tleh.

Slovenci so bili pionirji današnje mogočne nemške industrije. Slovenec je bil tisti človek, ki se je lotil najbolj nečloveških del, ki se je neprenehoma nihaje med smrtjo in življenjem, med zasmehom in občudovanjem zaril v rdečo zemljo, v velikanska močvirja — in pokazal Nemcu, kakšne sile so v »nekem« narodu na jugu, da je ostrmel — in — poslal lovce na to krasno človeško blago širom slovenske zemlje.

Slanc Fran

Bilo je to pred petdesetimi leti.

Skoroda ni slovenske vasi ne trga ne mesta, ki ne bi bilo dalo Westfaliji večje ali manjše krdelo mož in fantov.

Vlak za vlakom je odhajal poln naših najboljših sil. Zmagovita Nemčija po letu 1870/71 je neprenehoma rasla v zanosu svoje moči in ustvarjala z vsemi silami sebi nov svet. Pri nas doma pa je bila smrt.

Osemdeset tisoč slovenskih sinov je izginilo v westfalskih in porenskih rovih. Osemdeset tisoč naših duš je šlo v svet pod nasiljem velikega kapitala in avstrijske imperialistične politike.

In slovenska zemlja je spet zajokala. A njenega joka takrat nihče ni čul. Slovenec je bil premičnina, živa premičnina, ki ni hotela umreti.

*

Petdeset let je poteklo. Od osemdesetih tisočev je danes Slovencev v Westfaliji in Porenju še okrog petdeset tisoč. Trideset tisoč jih je poginilo. Nekaj se jih je porazgubilo. Kakor čudež se zdi človeku, če hodi po mestu in nenadoma ugleda nad kako trgovino ime: Hlebnick, Koss ali Poschar. Vendar to je redkost. Naš človek se ni mogel povzpeti do nikakih boljših mest. Ostati je moral rudar, pravitako njegovi otroci in otroci njegovih otrok. S svojim bornim rudarskim zaslužkom je pogosto le za silo mogel preživiti svojo številno družino in niti pomisliti ni smel, da bi njegov sin bil kaj drugega kakor rudar, njegova hči kaj drugega kakor rudarjeva žena in rudarska mati.

*

Svetovna vojna jim je pripravila presenečenje. Avstrija se je spomnila »junaških« slovenskih fantov in mož in jih poklicala v »domovino« branit vero, dom in cesarja.

In zapustili so rove, zapustili so družine in se odpeljali v Ljubljano ali Celje k svojemu okrožnemu vojnemu poveljstvu. V teh štirih letih je molk. — Kdo ga bo razrešil? — A potem, ko se je vojna vihra plegla — so se vsi preživeli spet vrnil v Westfalijo, se spet zarili v rove. Mesto strojnic in topov so jim zapeli spet kompresorji, svedri, rudniške lokomotive, električni vrtalni stroji.

Potem pa, potem se je nekega dne vse ustavilo. Stroji so utihnili. Roke so bile obsojene v brezdelje, družine v bedo.

Kriza.

*

Zdaj dele isto usodo s svojimi nemškimi tovariši. Beda jih redči vse bolj. V tej bedi jim je domovina vsak dan bolj živo pred očmi. Sanjajo

Krefl Ivan

o njej kakor otroci in si žele njenega sonca, obujajo spomine in vprašujejo, kako je tam — doma. Večji del ni videl rodnih tal že dvajset, trideset in več let. A vendar, kako živo slikajo svoj rojstni kraj in Ljubljano, Maribor, Celje, Trbovlje! Še vedno so vsi doma. A dasi rojen Nемец več ne more po govorici spoznati v njih inozemcev, govore slovenski še zmerom lepo in v svojem narčju. Človek spozna šele tu moč slovenske misli.

In kakor nalašč — prav v tej bedi — se westfalski Slovenec dviga — ne še z zadnjimi silami, pač pa kakor oživljen. — Noče umreti.

Zavest, da jih je še petdeset tisoč, mu daje misliti. Kljub vsej socialni bedi mu raste narodni ponos. Gleda, kako mu propada slovenski rod, kako pada v tuje naročje. Boji se, da westfalski Slovenec ne izgine v tujem morju s pečatom sramote. Gre mu, temu rudarju, ki je vse svoje življenje vihtel kramp in vrtal v črno skalo, da manifestira svoj narod, da zapusti nemškemu spomin, ki bo vreden izseljenčevega trpljenja.

Raste kulturno.

Povsod ustanavlja podružnice svojih društev, v okrilju teh društev slovenske šole, zbira slovensko, napol potujčeno mladino v svojih izbah, kuhinjah in jo uči, on, ki je v jami osivel, abecede in slovenske besede. Trga jo iz silnega oklepa nemške vzgoje in ji vrača zlog za zlogom, z muko, ki je vredna svetniške glorijske, pravo domovino na tleh mrzle tujine. Še zmerom upa, po tolikih desetletjih, da se bo še celo njegov tretji rod mogel vrniti na slovensko zemljo — a če se ne vrne, naj še ta tretji naš rod bo nemškemu narodu pomnik o tistem, tam na jugu, ki je bil dolga stoletja zaničevan in zatajen od »kulturne«
Evrope.

Prav v tem pa je dandanes sila slovenskega izseljenca: da nas dostojno reprezentira pred tujim svetom, a zlasti pred narodom, kakor je nemški, ki mu je domovina — vse.

In nemški narod ocenjuje prav in dobro ta boj slovenskega izseljenca za ohranitev slovenstva na njegovih tleh, katerim je dal svojo kri. Nemčija je dovolila letos po vsej Westfaliji in Porenju slovenske šole — in s tem dokazala ponovno proti Slovencem svojo naklonjenost in svojo visoko kulturo.

Premalo je prostora, da bi mogel vsaj približno orisati boj in življenje westfalskih Sloven-

cev. Zlasti bi se moral dotekniti uspešnega dela »Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev«, ki se od vseh organizacij najbolj odlikuje. Prav tako postavimo njej ob bok lahko tudi »Zvezo katoliških društev sv. Barbare«. To je stvar zgodovine. Na nas pa, ki smo v domovini, je, da tej naši krvi na nemškem severu pomagamo z vsemi silami do življenja, da ne usahne, in da nam zgodovina ne bo očitala, da je za westfalskega Slovenca napravil Nemec več kakor pa njegovi krvni bratje v domovini.

Marija Lamulova:

Ave . . .

Izza kontur kraške gore
je dvignil roke mrak toman,
zbudil po linah sveti ave —
in dalje šel čez morsko plan.

Skoz oljčni gaj gre šelestenje
in hrepenenja polni spev,
rojen v globini mlade duše,
proseč daljavo za odmev...

Galebu trudne so peroti,
v polsnu nad morjem trepeta,
valovje v sladkem mu nemiru
uspavanko ljubko šumlja.

In veslo ribiču omahne,
zaupno v daljo vpre oči —
večernica v škrlatu zarje
tako prečudežno plamti.

Pomorske vile — bele megle
pobožno v sprevod se vrste,
a moje duše tiha pesem
pozdravlja jih — in z njimi gre...

Fr. Skulj:

Kje pravica — kje krivica?

Manjšinski problem narodov rešujejo evropske države že dolgo vrsto let in še do danes se ni posrečilo tega gordijskega vozla razvozlati. Vedno zmaga moč nad pravico. Mogočni narodi se ne morejo otresti nasilja in barbarskega zatira-

Porekar Anton

nja manjšin, in ko neprestano poudarjajo svojo tisočletno kulturo, svojo plemenitost in srčno omiko, v tistem trenutku odrekajo najprimitivnejše pravice manjšinam, ki žive med njimi v kompaktnih masah na svoji lastni zemlji.

V sredini evropskih narodov živi sicer majhen, toda visoko kulturni narod Slovencev, od katerih le en del uživa politično svobodo v lastni državi. Polovica Slovencev živi kot uboga raja brez najprimitivnejših pravic v telesnem in du-

ševnem suženjstvu med tujimi narodi. Pred letom 1878. se je po vsem kulturnem svetu pisalo z nemajhnim ogorčenjem o bosenski raji. Del našega naroda ne živi danes v nič boljših razmerah pod tujčevo peto. Ves kulturni svet to gleda in ni ga, ki bi vzdignil glas proti obstoječemu barbarstvu. Za Slovana ni sočutja. Naš človek živi brez svobode, iztrgali so mu materin jezik, materino besedo, da niti Boga moliti ne more več v svojem jeziku. Taka je oboževana kultura, taka slovesno obljubljena pravica, taka srčna kultura zavojevalcev.

Jugoslaviji odrekajo njeni nasprotniki ob vsaki priložnosti kulturo in vendar je ona edina med evropskimi državami, ki je prva zakonito uredila manjšinsko vprašanje. V dokaz temu naj bo le majhen drobec statistike iz dravske banovine:

Dravska banovina ima 1,120.584 prebivalcev. Med njimi živi 26.654 Nemcev. Od teh je po vsej banovini 2335 raztresenih, katerim se radi majhnega števila v posameznih krajih ne more po zakonu priznati razreda. 24.319 Nemcev pa ima skupno 77 razredov, kjer se vzgaja njih deca v njihovem materinem jeziku. Imajo svoj razred že na 315 prebivalcev. Na Slovence v dravski banovini pa odpade en razred na 325 prebivalcev. Godi se tedaj v tem pogledu Nemcem boljše, kakor Slovencem.

Kdor hoče k pravici in resnici pritegniti, mora priznati, da se našim manjšinam ne godi nobena krivica, temveč, da uživajo vse iste kulturne dobrine kakor Slovenci.

100.000 koroških Slovencev nima niti enega razreda, 500.000 Primorcev in Istrijanov je obsojenih v nacionalno smrt, ker jim je nasilno iztrgan materin jezik že ob rojstvu v naročju matere. — Kje je pravica, kje civilizacija, kje kultura srca? — Kje krivica in barbarstvo!

Sestavil izselj. nadzornik Fink:

Nekaj o našem izseljevanju

Ko so postajale življenjske razmere v naši domovini pred 60 leti še bolj neznosne kakor so danes, se je začel naš narod izseljevati v razne kraje sveta.

Kje se nahajajo naši izseljenci — Slovenci.

1. V Zed. državah Sev. Amerike	250.000 oseb
2. V Argentini	20.000 »
3. V ostalih deželah Juž. Amerike	5.800 »
4. V Kanadi	6.000 »
5. V Avstraliji	200 »
6. V Nemčiji	30.000 »
7. V Franciji	16.000 »
8. V Belgiji	3.000 »
9. V Holandiji	3.000 »
<u>Skupaj</u>	<u>334.000 oseb</u>

Največja slovenska naselbina se nahaja v Clevelandu, O. Mesto šteje okrog 1,000.000 prebivalcev, med temi je okoli 60.000 Slovencev. V Clevelandu obstoje 3 slovenske župnije, in sicer sv. Vida, ki ima slovensko šolo z 1.520 učenci, župnija sv. Lovrenca s slovensko šolo s 670 otroki in župnija Marije Vnebovzete. V Clevelandu imamo tudi društvo »Slovenski Sokol«.

Večje naselbine, v katerih imamo slovenske župnije, se nahajajo v Zedinjenih državah Amerike po abecednem redu naštetih naslednje:

Barberton, O. — Župnija presv. Srca.

Bridgeport, Conn. — Župnija sv. Križa.

Calumet, Mich. — Župnija sv. Jožefa.

Chicago, Ill. — Župnija sv. Štefana in župnija sv. Jurija.
Denver, Colo. — Župnija sv. Rožnega venca.
Detroit, Mich. — Župnija sv. Janeza Vianneya.
Eveleth, Minn. — Župnija sv. Družine.
Forest City, Pa. — Župnija sv. Jožefa.
Indianapolis, Ind. — Župnija presv. Trojice.
Johnstown, Pa. — Župnija sv. Terezije.

Bučarjeva Alojzija

Joliet, Ill. — Župnija sv. Jožefa.
Kansas City, Kans. — Župnija sv. Družine.
La Salle, Ill. — Župnija sv. Roka.
Leadville, Colo. — Župnija sv. Jožefa.
Lorain, O. — Župnija sv. Cirila in Metoda.
West Allis, Wis. — Župnija Marije Pomagaj.
Milwaukee, Wis. — Cerkev sv. Janeza.
New York, N. Y. — Župnija sv. Cirila in Metoda.

Pittsburgh, Pa. — Župnija Matere Božje.
Pueblo, Colo. — Župnija Marije Pomagaj.
Rock Sprins, Wyo. — Župnija sv. Cirila in Metoda.
Sheboygan, Wis. — Župnija sv. Cirila in Metoda.
So. Bethlehem, Pa. — Župnija sv. Jožefa.
Steelton, Pa. — Župnija sv. Petra.
Tower, Minn. — Župnija sv. Martina.
Waukegan, Ill. — Župnija Matere Božje.

Mešane slovenske župnije imamo:

Anaconda, Mont. — Župnija sv. Petra in Pavla.
Aurora, Minn. — Župnija sv. Rožnega venca.
Biwabik, Minn. — Župnija sv. Janeza Krstnika.
Bridgeville, Pa. — Župnija sv. Barbare.
Chisholm, Minn. — Župnija sv. Jožefa.
Ely, Minn. — Župnija sv. Antona.
Gilbert, Minn. — Župnija sv. Jožefa.
Ironwood, Mich. — Župnija presv. Trojice.
Meaderville, Mont. — Župnija božjega Odrešenika.
San Francisko, Cal. — Župnija rojstva Gospodovega.
New Duluth. — Župnija sv. Elizabete.
St. Stephens (Rice), Minn. — Župnija sv. Štefana.

Socijalne ustanove Slovencev v Zed. drž. Amerike.

Slovenski izseljenci so si ustanovili sledeča podporna društva:

1. Leta 1894. v Jolietu Ill. Kranjsko Slovensko Katoliško Jednoto, ki šteje danes 242 včlanjenih društev s 34.500 člane in 2,600.000 Dol., to je 143 milijonov dinarjev premoženja.

2. Leta 1904. so ustanovili naši rojaki, večinoma delavskega stanu, v Chicagu Slovensko Narodno Podporno Jednoto, ki šteje danes 732 včlanjenih društev, 63.500 članov, katere skupna gotovina je znašala dne 31. decembra 1930 5,105.729 Dol., to je okroglih 226 milijonov Din.

3. Leta 1908. se je ustanovila v Ely, Minn., Jugoslovanska Kat. Jednota, ki šteje danes 217 včlanjenih društev z 19.000 člani.

4. Leta 1908. se je ustanovila v Chicagu Slovenska svobodomiselna podporna zveza, ki šteje sedaj 222 včlanjenih društev z 12 tisoč člani.

5. Leta 1910 se je ustanovila v Clevelandu »Slovenska Dobrodelna zveza«, ki ima 53 včlanjenih društev z 10.000 člani.

6. Zapadna Slovenska Zveza v Deverju, Colo., ima 41 včlanjenih društev z 3000 člani.

7. Jugoslovanska podporna zveza Sloga, ustanovljena leta 1915., ima 18 včlanjenih društev s 3000 člani.

8. Slovenska Hrvatska Zveza v Calumetu ima 26 včlanjenih društev z 2000 člani.

9. Družba sv. Družine v Jolietu, ustanovljena leta 1914., ima 17 včlanjenih društev z 1900 člani.

10. Slovenska ženska zveza v Chicagu, ustanovljena leta 1926., ima 32 včlanjenih društev s 500 člani.

Časopisje slovenskih izseljencev v Zed. drž. Amerike.

1. Amerikanski Slovenec (dnevnik), uredništvo 1849 W. 22nd St. Chicago Ill.

2. Glas Naroda (dnevnik), ured. 216 W. th Street New York.

3. Prosveta (dnevnik), ured. 2657—59. South Lawndale Ave, Chicago Ill.

4. Enakopravnost (dnevnik), ured. 6231 St. Clair Ave, Cleveland O.

5. Ameriška Domovina (dnevnik), ured. 6116 St. Clair Ave, Cleveland O.

6. Obzor (dnevnik), ured. 630 W. National Ave, Milwaukee, Wisc.

7. Glasilo K. S. K. J. (tednik), ured. 6117 St. Clair Ave, Cleveland O.

8. Nova doba (tednik), ured. 6117 St. Clair Ave, Cleveland O.

9. Glas Svobode izhaja neredno v Chicagu.

10. Mladinski list, izhaja mesečno v Chicagu.

11. Proletarec, tednik, izhaja v Chicagu.
12. Vestnik, mesečnik, izhaja v Milwaukee.
13. Ave Marija, izhaja v Lemont Ill.

Jelačin Ivan st.

*Slovenski narodni domovi in dvorane se nahajajo
v državi:*

O H I O

Cleveland (St. Clair Ave.); Collinwood (Slovenski delavski dom, Slovenski dom); West Park; Lorain; Girard;

Barberton; Bridgeport; Newburg; Waren (Slovenski-hrvatski dom), skupaj 10.

I L L I N O I S.

Dvorana S. N. P. J., Chicago; Slovenska cerkvena dvorana, Chicago; Slovenski dom, La Salle; Slovenski narodni dom, Waukegan; Slovenska cerkvena dvorana, Waukegan; Slovenski dom, Springfield; Slovenske dvorane v Aurori, Jolietu in Johnston City-ju. Skupaj 9.

P E N N S Y L V A N I A.

Pittsburgh, Canonsburg, Avella, Burgettstown, Farrell, Bon Air, Braddock, Claridge, Franklin-Conemaugh, Forest City, Homer City, Herminie, Johnstown (Moxham), Imperial, Krayn, Moon Run, White Valley, Willock, Bridgeville (dve), Lawrence, Sygan, Library, W. Newton, Midway in Narodni dom v West Allisa pri Millwaukee ki ima tudi gledališče; skupaj 26.

K A N S A S.

Društvene dvorane imajo naselbine Frontenac, Yale in Filler.

COLORADO. — V Pueblu ima precej veliko dvorano društvo sv. Jožefa K. S. K. J. in pa slovensko-hrvatska župnija v farni šoli. Svojo dvorano ima naselbina Denver, v Leadvillu pa društvo S. Z. Z.

INDIANA. — V Indianapolisu imajo Slovenski dom in tudi župnija ima svojo dvorano v cerkveni šoli.

MICHIGAN. — V Detroitu imajo malo poslopje, ki ga imenujejo Slovenski dom.

NEW YORK. — V državi New York ima svojo dvorano naselbina Little Falls in društvo v Cooperstownu.

WYOMING. — Precej velik Slovenski dom ima naselbina Rock Springs.

Diplomatska in konzularna zastopstva Kraljevine Jugoslavije v Zed. drž. Amerike.

Poslaništvo v Washingtonu: Poslanik in polnomočni minister dr. Leonid Pitamic, Washington D. C. 1520, 16 Street.

Generalni konzulat v New Yorku, N. Y. 1919 Broadway. V njegovo področje spadajo sledeče države:

Alabama, Connecticut, Delaware, Florida, Maine, Maryland, Massachusetts, Mississippi, New Hampshire, New Jer-

sey, New York, North Carolina, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, Vermont, Virginia, West Virginia, ter District of Columbia, v kojem je prestolica Washington.

Generalni konzulat v Chicagu Ill. 840 North Michigan Avenue. V njegovo področje spadajo sledeče države:

Arkansas, Illinois, Indiana, Iowa, Louisiana, Michigan, Minnesota, Missouri, Tennessee in Wisconsin.

Konzulat v San Francisco, Calif. Russ Building, room 2412. V njegovo področje spadajo sledeče države:

Alaska, Arizona, California, Colorado, Idaho, Kansas, Montana, Nebraska, Nevada, New Mexico, North Dakota, Oklahoma, Oregon, South Dakota, Texas, Utah, Washington, Wyoming.

Cleveland, O. Častni konzul Mihajlo Čerrezin, 1004 Standart Trust Building.

Pittsburgh, Pa., Častni konzul Kosta Unkovič, javni notar, 600 Grand Street.

ARGENTINA.

Slovenski izseljenci so raztreseni po vsej Argentini. Največ jih je v Buenos Airesu, okoli 5000 oseb. Tam imajo Slovenci Slovensko Prosvetno Društvo I. Calle Segni 2559, La Paternal, Slovensko Prosvetno društvo II. Calle Colonia 104, Društvo Slavija in Sokol Kraljevine Jugoslavije v La Paternal.

Dne 6. aprila 1929 je začel tam izhajati list »Slovenski Tednik«.

Največ slovenskih izseljencev je doma iz Goriške. »Slovenski Tednik« je v svoji številki 36 z dne 7. decembra 1929 poročal sledeče:

Ugotovljeno je, da se je iz dveh tretjin goriških vasi izselilo 8820 ljudi. Ne bo previsoko število, ako trdimo, da se je iz same Goriške izselilo nad 10.000 ljudi. In to same mlade, krepke moči moškega in ženskega spola.

Najhuje je prizadeta bovška in srednjepavska dolina. Par podatkov iz Srednje-vipavske nam bo nudilo jasen dokaz, da se delovne moči v domačiji od leta do leta zelo krčijo. V vasi Kamnje se je izselilo nad 200 ljudi. (140 moških in 60

žensk), iz Črnic 169 (115 moških in 54 žensk), iz Batuj 95 (56 moških in 39 žensk), iz Dornberga 212 108 moških in 104 ženske), iz Rihenberga 108 (52 moških in 56 žensk), iz Prvačine 320 (70 moških in 250 žensk), iz Vogerskega 51 (35 moških in 16 žensk), iz Oseka 115 (68 moških in 47 žensk), iz Renč 406 (272 moških in 134 žensk), iz Šempasa 118 (75 moških in 43 žensk).

Fajdigova Amalija

Večje število Slovencev se nahaja v mestu Berisso pri La Plati. Tam je ustanovljeno tudi jugoslovansko društvo »Kosovo«, nadalje v Rosariji, provinci Santa Fe, kjer imamo Slovensko delavsko društvo Triglav, tam imamo tudi jugoslovanskega častnega konzula Kokič Ivana, Calle San Lorenzo 932 Rosario, Santa Fe.

V provincah Cordoba, Mendoza, San Juan in Chubut imamo mnogo naših izseljencev.

Slovenskih šol in župnij v Argentiniji nimamo, razen privatnih tečajev pri navedenih prosvetnih društvih, katerim je kralj. banska uprava v Ljubljani doposlala potrebne slovenske šolske knjige.

Poleg kraljevega poslaništva v Buenos Airesu skrbi v Argentiniji za naše izseljence »Izseljeniški izaslanik« Delegado de Emigracion del Reino Jugoslavo, Avenida de Mayo 1370, soba br. 296, Buenos Aires.

Ostale države v južni Ameriki.

V Braziliji je največja kolonija Slovencev v San Paulo.

Slovenci imajo tam dve društvi in sicer:

Slovensko izobraževalno društvo »Primorje«, ki ima svojo pisarno Rue S. Antonio 70 in

Jugoslovansko podporno udruženje, ki ima svojo pisarno Conse Cheiro Chrispiniano N. 25. To udruženje je izdalo leta 1932 Almanah, v katerem opisuje razmere v Braziliji. Almanah se dobi pri Družbi sv. Rafaela v Ljubljani, komad Din 5.—

V Uruguay-u najdemo večinoma naše izseljence iz Prekmurja.

Leta 1928.-29. se je izselilo iz Prekmurja preko 300 mladih deklet v Uruguay, ki so našle večinoma službe v mestu Montevideo kot kuharice, sobarice in služkinje.

KANADA.

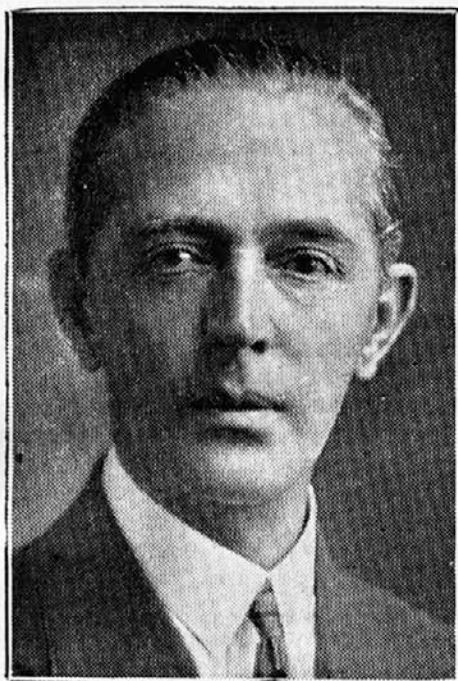
V Kanadi so naši slovenski izseljenci raztreseni tako, da se o kolonijah ne more govoriti. Mnogo jih je, ki imajo svoje lastne farme, drugi so zaposleni kot vrtnarji in poljedelci na farmah, največji del je pa raztresen po rudnikih in gozdni industriji.

V krajih, kjer se nahajajo večje skupine naših slovenskih izseljencev so ustanovile naše podporne jednote iz svojih središč v Zed. drž. Amerike svoja društva in sicer:

Slovenska Narodna Podporna Jednota, ima svoja društva v New Waterford C. B. Nova Scotia, Vancouver B. C., Schumacher Ont., Ford City, Ont., Garson Mine, Ont., Kirkland Lake, Ont., Creighton Mine, Ont., Blakeburn B. C.,

Princeton B. C., Premier B. C., West Toronto Ont., Mountain Park, Alta, Erington Mine-Bradley Ont., Arvida Quebec, Anyox B. C. in Rouyn Quebec.

Kranjska Slovenska Katoliška Jednota ima svoja društva v Timins Ont., Toronto Ont., Kirk-

Dr. Jesenko Fran

land Lake Ont., Edmonton Alta, Montreal, Sudbury Ont., Princeton B. C. in Creighton Mine Ont.

Jugo-Slovenska Katoliška Jednota ima svoja društva v Springhill N. S. Sudbury Ont. in Rouyn, Quebec.

S poti ob severni meji

Dan pred praznikom sv. Cirila in Metoda je skupina akademikov, članov naše akademske podružnice, odpotovala proti naši državni severni meji na 16-dnevno narodno-propagandno turnejo. Posetili smo s samostojnimi koncerti slovenskih narodnih in umetnih pesmi (9 po številu), predavanji in nagovori (13 po številu) Ptuj, Ormož, Ljutomer, Radenci, Radgono, Mursko Soboto, Kapelo, Sv. Trojico, Sv. Lenart, Maribor, Marenberg, Guštanj. Na tej poti smo se združili z dihom naše blagoslovljene zemlje, spoznali smo se z duhom posameznikov in množice, in v kolikor je bilo mogoče, z odprtimi očmi dojeli vse novo. Na podlagi vsega tega, kar smo videli in slišali na tej turneji ter na podlagi našega teoretičnega znanja na tem polju, lahko spregovorimo nekaj resnih besed o gospodarskih in socijalnih prilikah naših rojakov in predvsem o našem slovenskem nacionalnem položaju v teh krajih, ki so bili do konca svetovne vojne izpostavljeni vsem pritiskom prodirajočega nemštva.

Da bo o vtisih, ki so jih dobili akademiki na svoji turneji poučena tudi vsa ona javnost, ki se zanima za narodno obrambno delo, sem se odločil, pooblaščen od akad. podružnice, napisati to poročilo.

Vse ono, kar smo doživeli v naših obmejnih krajih, nas je preverilo, da tako kot smo delali do sedaj, ne smemo več. Mladina proglašča: naš slovenski problem je narodno-obrambni problem, zato je tudi jugoslovenski problem. Ljubezen do naše zemlje, do lastne države, bo pravilna, dovolj velika in bo dosegla rezultat tedaj, kadar bo nam

vsem jasen naš položaj glede trohnenja ene tretjine našega naroda, kadar bodo vsi nadaljni javni delavci prebili ognjeni krst nesebičnega narodno-obrambnega dela, pri katerem je treba imeti vso vero, da poedinec ne omahne, pri čemer se pa človek tudi dvigne tako visoko, da mu nikdar več ne bo prišla na um zla beseda ali kretnja.

Poleg ljubezni do jezika, pesmi, države, so bile navedene misli glavna vsebina vsem predavanjem na naši turneji ob meji. Propagirali smo razvojno linijo, obenem pa hoteli sami spoznati kraje, ki so bili ponemčeni in po katerih sega na novo germanska propaganda. Nastopili smo tudi proti njej in nad predrznostjo takega početja z vso odločnostjo, kakor tudi proti narodni mlačnosti, ki je marsikje občutna.

Naša nemška manjšina je malenkostna. Po večini so to lojalni državljani. Glavni njih smoter je, da v okviru vseh pridobljenih pravic nemoteno žive. Naša država jim je tudi dala vse pravice. Drugi element je pa nemškutarski. Slovenski predniki znajo še vsi svoj materni jezik, toda njim je dal nemški predvojni »Drang« pečat. Nemirnejši so. Med temi zasledujemo propagando, ki postaja vse bolj živa in katere niti vodijo v inozemstvo. Nemški preporod tretjega cesarstva daje tudi nove krvi potujčencem na naši strani.

Nemški izletniki hodijo v množicah preko meje. Kvaren vpliv teh posetov dobro opisujeta članka v mariborskem »Večerniku« in »Jutru« koncem julija, ko nekdo ocenjuje našo turnejo, pri tem pa razkriva to, kar je v našo narodno škodo in se vrši pred našimi očmi nemoteno z one strani.

Dejstvo je, da Nemci kupujejo naša posestva, ki so radi težke gospodarske krize na prodaj in to za mal denar. V tem je opaziti tudi sistem, kot so nam pripovedovali domačini.

Nemci pobirajo podpise za manjšinske šole. Pri tem se dogaja, da prisiljujejo one slovenske starše, ki so socialno odvisni od njih k podpisovanju in to je skoraj povsod. Nemci so gospodarsko močnejši faktor, nič čudnega, če pomislimo na tisočletno protekcijo.

Ta akcija za nemško manjšinsko šolo in v tej obliki je bila zlasti očitna v Marenbergu. Tu moramo slovenskega delavca zaščititi pred samovoljo in nameni, ki niso in ne morejo biti v skladu z našo širokogrudno gesto. Merodajni faktorji so poklicani, da se zganejo!

Kljub prepovedi dostavljanja v našo državo je med našim ljudstvom dovolj razširjen nemški tisk, ki blati vse, kar se pri nas godi in kleveta po mili volji. To služi tudi vsem nergačem, ki sejejo nezadovoljstvo med našim ljudstvom. Često smo čuli podobna zasmehovanja: »No, zdaj pa imate Jugoslavijo, ki ste jo hoteli,« in obenem hvalijo avstrijske razmere. Zlasti zadnji časi težke gospodarske krize, ki je občutno prizadela naše vinorodne kraje, so ugodni za to podzemsko rovarjenje. Čeprav je Avstrija v daleko težjem gospodarskem položaju, vzdržana samo z mednarodno pomočjo, vendar marsikdo veruje in zdihuje po nemškem raju.

Že od Ormoža dalje in okoli Radgone je opaziti radi te propagande zastrupljeno ozračje. Opazili smo celo hitlerjansko križasto motovilo narisano pred poslopjem državnega funkcionarja.

Po večjih krajih bije neprijetno na uho nemška govorica. Na naše veselje ali žalost so to naši »zavedni« rojaki, ki greše mnogo na tem. Tako je, kot za Levstikovih časov na bivšem Kranjskem. Na zunaj ogromno narodno navduševanje in požrtvovalnost, po domovih pa zahteva nemška kulturna vzgoja, da je pomenek v nemščini? To velja za našo inteligenco! Kako pa to vpliva na preproste delavce, ki so po internacionalni

vzgoji dorasli za nemštvo!? Ali pa na našega preprostega človeka? V tem oziru je potreben temeljit preokret.

Znamenita je tudi naša narodna mlačnost in veselje do nekega tihega življenja. Samo ne pretresljajev! In pretresljaj je takle obisk mladih ljudi. Žalostno je, da smo morali na poti dvigati moralo tam, kjer bi jo moral vsakdo dobiti, vsaj pričakovali bi to brez najmanjšega pomisleka. Ko smo pa pogledali za kulise, nismo zamerili več tako močno. Naši ljudje te vrste izgubljajo stik z življenjem v preveliki borbi za vsakdanji kruh in pod dojmom učinkov našega bivšega strankarskega izživljanja, ki je znalo zastrupiti že močne osebnosti. Mlačnost in posmeh! Marsikje se je po našem obisku razvedrilo, marsikje smo pa zmajevali mi z glavami.

Ta mlačnost in neke vrste brezbržnost nam rodi tudi škodo z neke vrste skombiniranim političnim sodelovanjem, ki je le majhnega številčnega pomena, ali v veliko škodo morali in nacionalni zavesti našega človeka. Kaj res ni nikogar, ki bi posegel vmes in opozoril na zle posledice?

Tem žalostnim razmeram zdatna protiutež so naša prosvetna društva, predvsem pa »Sokol« in zadnje čase tudi »Narodna odbrana«.

Zelo neprijeten občutek smo imeli, ko smo opazili velik prepad, ki še vedno vlada med takozvanimi boljšimi sloji in preprostimi kmetiškim ter delavskim ljudstvom. Opetovano se niso upali kmečki fantje na našo prireditvev, češ da se ne upajo med gospodo. Tu ni pomagala nobena dobra beseda. Prepad je tu in zelo velik. V nacionalnem boju nam lahko zada to težke udarce. Samo prepričanje o tvorni sili nacionalne misli še ni dovolj. Pristaš in glavni steber vsega je za uspešen napredek le naš mali človek. Dokler njega ne bo zraven, toliko časa bo naša udarna moč minimalna. Samo gotove skupine predstav-

ljajo premalo. Ta prepad mora pasti in z njim vsa stara šara predsodkov in okorelosti, seveda tudi polna kupa socialnega zla. Beda teh naših ljudi je res velika, da je človeka groza, ko to gleda. Tu bo treba še marsikaj in hitro!

Naštevajoč vse to ne moremo prezreti tudi samega pojmovanja o narodno-obrambnem delu pri nekaterih lokalnih prvakah, kar nas je naravnost razočaralo. Tako so nas razni predstavniki kratkomalo odklanjali, želeč, da bi šli mimo njihove graščinske domačije. »Pri nas res ni treba nič, je vse v redu!« Ponujali so nam tudi sredstva — par kovačev — če gremo naprej, kjer nas že čakajo i. t. d. In to na dveh eksponiranih točkah! Ko se nismo dali pregovoriti, je bilo ravno prav! Ravno v teh dveh krajih smo bili najbolj sprejeti od naših ubožnih ljudi, ki so nam tožili o svojem gorju.

S tem prehajam na naše prireditve ne kot kritik slabega, ampak poudariti hočem ono, kar nam je ostavilo neizbrisne vtise, da je vsakdo izmed nas prepričan o pravilnosti naših misli in globoko prevzet od lepote in čuvstvovanja našega človeka. Marsikje so nas strašili, da ne smemo pričakovati bogve česa; da so ljudje od težkih gospodarskih prilik hudo prizadeti, da se pozna neka protidržavna propaganda i. t. d. Ko smo pa razdelili letake, je bilo zvečer vedno polno ravno tam, kjer so se zbrala razorana lica, nagubana čela in žuljave roke. Prišli smo v stik z ljudstvom, kar je bil že sprva naš namen. Ti večeri so nepozabni. Kakor zamaknjeni so poslušali navzoči, ko je odjeknila naša narodna pesem po dvorani. Razjasnila so se lica, dosegli smo zvezo, led je bil prebit. To so bili pravi sveti večeri. Svobodno smo prišli in z lepim namenom in dodajati je bilo treba včasih pozno v noč. Počutili smo se kot eno. Pevci, če tudi utrujeni od naporov, so z navdušenjem peli, izjavljajoči po končanem sporedu, da tako

hvaležni publiki še niso peli. Tričetrturna predavanja so vzbujala vzklike, ponos, samozavest, živo odobravanje. V nas je vstalo prepričanje, da ti naši, povsem naši slovenski fantje, možje, dekleta in žene pogrešajo ljubezni in toplote, da le malo-kdaj kdo pride na ta način na obisk, da bi se mu lahko s srcem predali. Videli smo solze, ki jim je sledil smeh, zamaknjenost in radost in to v naši zemlji! To niso rudarji-tlačani, daleč od domovine! Na koliko drobnih vprašanj smo odgovarjali! In počutili smo se majhni med njimi, ki stoje pred nami, pozabljeni, pa so del našega slovenskega srca in jugoslovenske združenosti.

»Ali se boste kmalu vrnili?« »Seveda, čez leto dni!« Majhno razočaranje!

Za nas velja: nemštvo ne bo prodrlo, to ljudstvo je naš steber! Samo plahi so in zapuščeni. Obiskujmo jih vedno z isto toploto, kot smo agitirali za majsko deklaracijo. Dvignimo socialne razmere! Narodne gospodarje in organizatorje med nje! To bo moč, s katero bo vedno lahko računal naš narod trpin v Primorju in Korotanu. Ne strašimo se dela! Naša »Družba« je poklicana, da prevzame delo s poživljeno močjo. Ne samo tombole in veselice, ne samo zbiranje denarja, »Družba« mora postati središče vsega narodno-obrambnega dela. Prilike so take, da nas opominjajo na čas, ko bomo morali stati vsi kot en mož pripravljeni na vse, kadar nas bo klicala svoboda vseh naših rojakov, da bomo končno dokazali povsem tudi mi, kako smo resnično zaslužili mesto pod solncem, ramo ob rami z drugimi narodi, naposled v bratstvu za dobrobit in napredek človeštva in človečanskih idej.

Ob tej priliki se »Akad. podružnica« zahvaljuje vsem, ki so pomogli, da je bila naša pot uspešna in lepa ter zagotavljamo, da živi v nas nov vir moči, ki bo pomagal končno doseči cilj, da bo naš narod, ves v svobodni državi združen dvignil k solncu od trpljenja poveljani obraz. *V. Iskra.*

Veliki dobrotnik CMD umrl

Po daljšem presledku je letos dobila naša šolska družba v galerijo nesmrtnih svojih mecenov (Polak, Kotnik, gospa Vilharjeva, dr. Georg, dr. Pirnat i. dr.) novega člana.

Robert Kollmann.

Dne 12. junija nas je nepričakovano zapustil. Na potu od svojega idiličnega gradiča Pod Rožnikom proti mestu ga je zadela srčna kap. Dosegel je 60. leto starosti. Pokojni Robert Kollmann je bil lastnik sloveče veletrgovine s steklom in porcelanom v lastni hiši na Mestnem trgu. V finančnem in družabnem življenju Ljubljane je imel odločilno vlogo. Bil je upravni svetnik glavnih ljubljanskih bank. Pri Mestni hranilnici je postal odbornik že leta 1909. in od leta 1922. do 1926. predsednik, oziroma gerent tega zavoda. Pa ne samo na finančnem in gospodarskem polju se je pokojnik krepko udejstvoval, bil je obenem velik prijatelj slovenske umetnosti in vedno naklonjen našim umetnikom. Takoj po ustanovitvi naše Narodne galerije ji je postal ustanovnik z darilom 100.000 Din. Mnogim našim narodnim, kulturnim in karitativnim društvom v Ljubljani in na Viču je bil stalno podpornik ter se jih je tudi v svoji oporoki spomnil. Posebno naklonjen je bil naši C. M. D., kateri je mnogokrat v življenju nakazal pokroviteljnino ter ji vsako leto poslal po 2000 dinarjev od prodanih cilindrov, dasi ni bil po pogodbi na to vezan. V oporoki pa je še posebej zapustil 50.000 Din. Ravno toliko je volil Sokolu I. na Taboru in Trgovskemu domu za vzdrževanje poslopja. Sokol II. je dobil 30.000 Din, po 10.000

dinarjev pa je zapustil mestnim revežem v Ljubljani in občinskim na Viču, nadalje vsem pevskim društvom v Ljubljani in na Viču. Po 5000 Din Olepševalnemu društvu v Rožni dolini in Sokolu na Viču. Skupna vsota vseh volil znaša 360.000 dinarjev. Tudi vseh svojih uslužbencev se je veli-

Robert Kollmann

kodušno spomnil, ki jim je bil tudi vse življenje najboljši gospodar, pravi krušni oče. Tako plemenitega moža so poznali tudi na najvišjem mestu ter je bil odlikovan z redom sv. Save III. in IV. vrste. Bodi blagemu dobrotniku ohranjen trajno hvaležen spomin!
A. B.

Naši grobovi

Po glavni skupščini C. M. D. za leto 1931. nam je kruta smrt pokosila naslednje dobrotnice in dobrotnike:

Dr. Slavik Edvard, odvetnik v Trstu, prvo-
boritelj za pravice slovenskega rodu, je umrl v
Trstu dne 29. oktobra 1931. Pokojnik je bil svo-
ječasno stalni svetovalec vodstvu C. M. D. pri
njemem slovenskem šolstvu v Trstu.

Kralj Štefan je umrl na Dolgem brdu pri Pre-
valjah dne 17. novembra 1931. Pokojnik je bil ne
le vzor naprednega kmeta in gospodarja, znan po
vsem Koroškem, posebno v Mežiški in Podjunki
dolini, marveč tudi vzgled kremenitega narod-
njaka. Bil je član Ciril-Methodove družbe na Po-
ljani pri Prevaljah od njene ustanovitve. Po pre-
vratu so mu nemčurji popolnoma oropali kmetijo
in zasledovali njega in njegovo družino, ki se je
morala skrivati po hribovskih kočah, sam pa je
bil prisiljen ubežati v Mozirje. Bil je dolgoletni
župan in pozneje odbornik svoje domovinske ob-
čine Libuše, član odbornik in ustanovitelj raznih
gospodarskih ustanov tu in na Koroškem, kjer na-
daljujejo poleg gospodarskega tudi veliko na-
rodno poslanstvo. Naj mu bo blag spomin!

Lapajne Ivan, ravnatelj meščanske šole v
Krškem, velezaslužni pedagog in narodno-gospo-
darski organizator, je umrl dne 17. novembra
1931 v častitljivi starosti 83 let. Pokojnik je bil
nekaj let predsednik C. M. podružnice v Krškem.

Sajovic Janko, trgovec v Kranju, je nagloma
preminil dne 23. novembra 1931. Pokojnik je
deloval pri vseh narodnih in kulturnih društvih

v Kranju ter tudi podpiral vsa potrebna društva. Naši C. M. D. je bil pokrovitelj.

Oset Fran ml., čislani veletrgovec na Vranskem, je tudi nagloma umrl dne 24. novembra 1931. Pokojnik je bil vsestransko delaven pri vsakem narodnem pokretu. Pri domači C. M. po-

Novakova Marija

družnici je bil leta 1911. blagajnik, nato pa predsednik do mobilizacije.

Ambrožičeva Cecilija, vdova po slovečem čebelarju v Mojstrani, daleč po Gorenjskem znana in priljubljena »Mruščeva teta«, je umrla dne 29. novembra 1931. Pokojnica je bila navdušena Ju-

goslovenka in članica vseh ondotnih društev. Pri C. M. podružnici Dovje—Mojstrana je bila od ustanovitve podpredsednica.

Slanc Fran. Lani smo beležili v našem kalendarju smrt gospe Alojzije Slančeve, komaj eno leto je odšel za njo v večnost soprog Fran, veleposestnik v Litiji. Dne 29. novembra 1931 ga je vzela srčna kap. Pokojnik je bil vodilna osebnost v Litiji in okolici. Rodom iz Laškega je prišel pred 36 leti za učitelja v Litijo ter se kmalu priženil na Koblarjevo veleposestvo. Kot nadučitelj se je odpovedal službi ter se posvetil obširnemu gospodarstvu, zraven pa sodeloval pri vseh gospodarskih, kulturnih in političnih organizacijah. Pri ondotni C. M. podružnici je bil celih 14 let (od 1892—1906) blagajnik, nato pa neprestano podpredsednik. Oba s pokojno gospo soprogo sta bila pokrovitelja C. M. D.

Caharija Ivan, veleindustrijec, veleposestnik in mnogoletni župan v Nabrežini pri Trstu, je umrl dne 30. novembra 1931 v starosti 67 let. Pokojnik je bil izrazita in povsod spoštovana osebnost, jeklen narodni značaj. Pri nabrežinski C. M. podružnici je bil odbornik od njene ustanovitve, nekaj let tudi predsednik.

Jurca Anton, veletrgovec v Ptujju, je umrl istotam dne 8. decembra 1931. Pokojnik je bil znan narodni dobrotnik, tudi naša C. M. D. ga ima med pokrovitelji.

Krefl Ivan, posestnik in krojaški mojster v Braslovčah, je postal žrtev strašne avtobusne nesreče v Medlogu pri Celju dne 9. decembra l. 1931. Pokojnik je bil vkljub svojim 68. letom izredno čvrst in vsestransko delaven, zato pa tudi zelo priljubljen v vsem okraju. Pri ondotni C. M. podružnici je bil predsednik od leta 1912.

Nadilo Avgust, mnogoletni ravnatelj Mestne hranilnice in Okrajne posojilnice v Škofji Loki,

je umrl v ljubljanski bolnici dne 19. decembra 1931. Pokojnik je bil 5 let zaporedoma marljiv blagajnik škofjeloške C. M. podružnice, več let starosta Sokola, odbornik ali vsaj član vseh ostalih domačih društev.

Porekar Anton, upokojeni nadučitelj s Huma pri Ormožu, je umrl v Mariboru na božični dan 1931 v starosti 77 let. Pokojnik je služboval kot nadučitelj na prijaznem Humu celih 36 let ter je

Majcen Srečko

bil tam kakor tudi na vseh prejšnjih službenih mestih agilen delavec v narodnih, gospodarskih in kulturnih društvih. Pri C. M. podružnici v Ormožu je bil podpredsednik od leta 1910. do izbruha svetovne vojne.

Borovnik Ludvik, sloveči puškar in zaslužen koroški rodoljub, je umrl v Borovljah dne 4. januarja t. l. Pokojnik je bil potomec v najstarejši hiši v Borovljah in od mladosti neustrašen bojevnik za pravice svojega rodu. Bil je soustanovitelj

vseh ondotnih narodnih, kulturnih in gospodar-
skih društev (tamburaško društvo, C. M. podruž-
nica, Sokol, Posojilnica i. dr.). Pri C. M. podruž-
nici je bil mnogo let blagajnik, pozneje pa pod-
predsednik. Pred zbesnelimi nemškimi tolpmi je
moral v najhujši zimi bežati preko Ljubelja na
Kranjsko.

Bučarjeva Alojzija. Dne 5. januarja t. l. je
umrla v visoki starosti 89. let v Kostanjevici gospa
Alojzija Bučar, mati veleposestnika Lavoslava
Bučarja in gospe Antonije, soproge dr. V. Mau-
rerja, notarja v Kočevju. Blagopokojna je bila
vzgodno delavna za CMD.

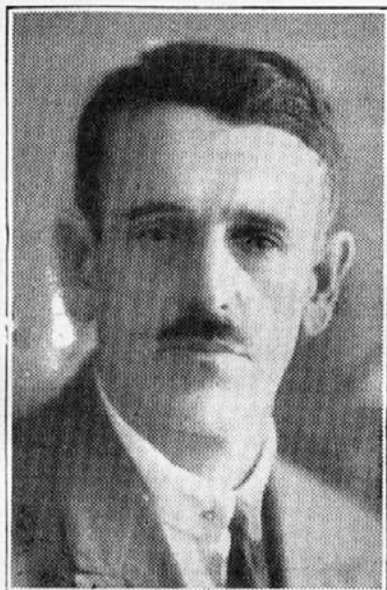
Konšek Fran, veleposestnik, gostilničar in
bivši poštar na Trojanah, je umrl dne 25. janu-
arja t. l. star 76 let. Pokojnik je s svojima hčer-
kama Faniko in Ciko ustanovil leta 1909. C. M.
podružnico, ki ji je predsedoval do leta 1913.

Jelačin Ivan st., širom sloveči veletrgovec in
tovarnar v Ljubljani, je umrl v Gradcu dne 25.
marca t. l. Vsa pokojnikova rodbina je bila in je
še opora narodnim, kulturnim in socialnim usta-
novam. Pokojnik sam je bil trikratni pokrovitelj
naši C. M. D.

Marinc Ernest, podjetni veletrgovec z lesom
v Celju in veleposestnik v Št. Pavlu pri Preboldu,
je umrl v svoji vili v Celju dne 12. maja t. l., star
še 42 let. Pokojnik je bil v svojem rojstnem
kraju v Št. Pavlu duša društvenega življenja, pri
C. M. podružnici je bil tajnik od leta 1910. do
1914.

Fajdigova Amalija. Dne 2. junija t. l. je umrla
v Sodražici ga. Amalija Fajdiga rojena Kraje,
vrla rodoljubkinja, kumica sodraškega Sokola,
vzgodna mati 13 otrok. S pokojnim poštnim ad-
junktom Ivanom Pogorelcem, ki je umrl ravno na
dan napovedi vojne, sta navdušeno delovala za
našo družbo sv. Cirila in Metoda ter za isto na-

brala vsako leto veliko prispevkov tako, da je prejela podružnica v Sodražici več diplom. Lepo je bilo videti, kako je ta značajna mati navduševala svoje otroke in domačine za narodno-obrambno delo, kako se je radovala prispevkov, ki so se stekali v nabiralnikih in kako rada je prihajala na skupščine, če so bile v bližini.

Hvastja Ivo

Peternel Jakob, bivši mnogoletni župan, hotelir in posestnik na Bledu, je umrl dne 12. junija t. l., star 75 let. Pokojnik si je pridobil mnogo zaslug za gospodarski in kulturni razvoj našega Bleda. Bil je soustanovitelj in prvi starosta Sokola, ustanovitelj Gasilnega društva itd. Sploh je pokojnik že od mladih let deloval v vseh narodnih, kulturnih in gospodarskih organizacijah.

Pri ondotni C. M. podružnici je bil celih 15 let nepretrgoma predsednik (od 1897 do 1912).

Dr. Jesenko Fran, univerzitetni profesor v Ljubljani, učenjak svetovne slave, se je ponesrečil pod Triglavskimi jezeri ter vsled dobljenih poškodb izdihnil dne 14. julija t. l. Nekaj tednov pred nesrečno smrtjo je poslal naši C. M. D. pokroviteljnino.

Pavlin Alojzij, posestnik in gostilničar v Trebnjem, je umrl dne 1. septembra t. l. v 70. letu. Pokojnik je bil mož velikih sposobnosti in zelo dobrega srca. Vsa domača društva so imela v njem glavno oporo, tudi C. M. D. ga šteje med svoje pokrovitelje.

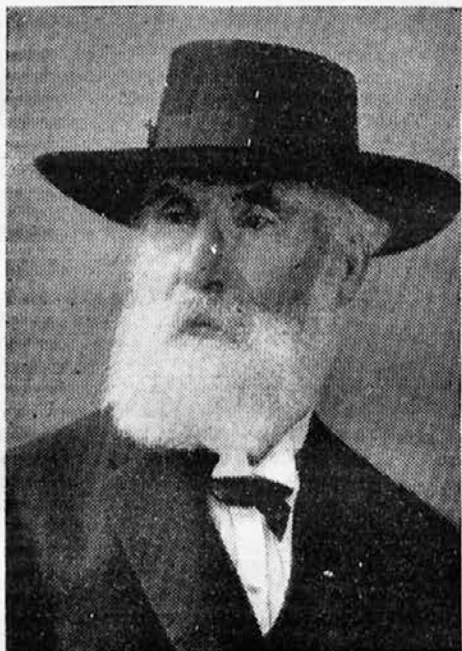
Novakova Marija. Nemila smrt je 21. julija t. l. v Ljubljani položila v prerani grob gospo Marijo dr. Novakovo, eno najagilnejših delavk pri ženskem pokretu. Družbi sv. Cirila in Metoda je bila zelo naklonjena in ji je žrtvovala mnogo pozornosti v njen prospeh.

Majcen Srečko, nadučitelj v pok., je umrl v Mariboru dne 7. septembra t. l., star 72 let. Pokojnik je bil znan narodni prosvetar in organizator. V Lehnu na Pohorju, kjer je služboval celih 26 let, je marljivo sodeloval pri C. M. podružnici, ki ji je bil 2 leti tudi predsednik.

Hvastja Ivo, posestnik v Savljah pri Ježici, je umrl dne 19. septembra 1932. Pokojnik je bil mož izrednih zmožnosti, ki jih je posvetil svojim soobčanom. Ustanovil je Strojno zadrugo, priskrbel občini električno razsvetljavo, Sokolu lastni dom, dekletom gospodinjski tečaj. Bil je vnet razširjevalec naprednega časopisja in lepe knjige. Pri C. M. podružnici je bil od ustanovitve agilen odbornik.

Škerlj Ivan, višji sodni svetnik in posestnik, je umrl v Novem mestu dne 27. septembra 1932 v častitljivi starosti 84 let. Pokojnik, rodom z

Vrhpolja pri Vipavi, je vedno nastopal kot neustrašen rodoljub. Na vseh svojih službenih mestih (Škofja Loka, Črnomelj, Žužemberk, Kranj, Novo mesto) je bil član narodno obrambnih in kulturnih društev. V Kranju in v Novem mestu

Škerlj Ivan

je bil predsednik Čitalnice. Ko so leta 1908 v Novem mestu opozicionalci izstopili iz odbora C. M. podružnice, je prevzel pokojnik vodstvo ter predsedoval podružnici do leta 1913. Bil je tudi dvakratni pokrovitelj družbi.

Rudež Josip, graščak na Tolstem vrhu pod Gorjanci, je umrl dne 9. oktobra 1932, star 59 let.

Pokojnik je bil cenjen strokovnjak v kmetijstvu,
navdušen Vseslovan in velik prijatelj naši CMD,
ki ji je bil trikratni pokrovitelj. A. B.

Ksaver Meško:

Na grobeh

Zdaj vsi molčijo.
Nekdaj tako glasni, mogočni, grozeči,
nekdaj teptani in kruha proseči —
zdaj vsi molčijo,
tovariši drug ob drugem pokojno spijo.

Na križu tu ne pozna se črk več nobena.
Kdo tu počiva — ne vem mu stanu ne imena.
Vzlic temu pod rušo pokojno in mirno spi.

A tu na kamenu v zlatu ime se blešči.
Mogočen, bogat in slavljen bil je nekoč.
A zdaj? Morda se komu zbudi nanj spomin begoč,
a je kot prah, ki čez polje ga veter raztrese,
a je kot zvok, ki veter v daljave ga nese:
trenutek — in nič.

Tako s premnogim, premnogim teh,
ki spe v teh ozkih, tesnih grobeh.
Tako bo s teboj in z menoj nekoč:
pozabljen čez noč,
ko poreko nama: »Mrlič«.

O veselih in žalostnih prilikah
darujmo
za Družbo sv. Cirila in Metoda!

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XLVII.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna 43. velika skupščina

v Slovenski Bistrici, dne 11. septembra 1932.

Letos si je izbrala naša najstarejša in najdelavnejša narodno obrambna organizacija za kraj svoje letne velike skupščine prijazno Slovensko Bistrico, nekdanj narodnostno najbolj vroča tla. Tamkajšnja agilna podružnica CMD slavi letos 40 letnico svojega plodovitega obstoja. Že na predvečer se je mesto pripravilo na sprejem dragih gostov; žgal se je mogočen kres, vse mesto pa se je odelo v cvetje, zelenje in zastave.

Sprejem in zaupni sestanek.

Ko so v nedeljo 11. septembra dopoldne prispeli mnogoštevilni gostje, jih je sprejela pred kolodvorom velika množica in jih navdušeno pozdravljala. Vse od Ljubljane do Slovenske Bistrice in pa od drugih strani je pobiral jutranji vlak preizkušene rodoljube, ki so pohiteli v velikem številu v belo mesto pod pohorskimi goricami in lesovi, da se snidejo s štajerskimi, predvsem obmejnimi tovariši, da se porazgovore o usodi in življenju trpečih bratov in se okrepe v odkriti besedi za nadaljnje delo. Ko so gostje izstopili, jim je izrekel prisrčno dobrodošlico odvetnik g. dr. Pučnik, obkrožen od Sokolov, gasilcev in mnogoštevilnega občinstva. Za pozdrav se je zahvalil prvomestnik CMD univ. prof. dr. Rado Kušej, nakar je krenil sprevod z godbo na čelu pod slavalokom in med gostim špalirjem mladine, ki je pozdravljala z državnimi trobojnicami in cvetjem v ročicah. Sprevod se je ustavil pred mestno hišo. Tu je z okna spregovoril v pozdrav soustanovitelj in prvi predsednik slovenjebistriške podružnice CMD, velezaslužni narodni borec in odvetnik g. dr. Urban Lemež. Za iskren pozdrav in velepomembne historične remiscence se je tople zahvalil predsednik g. dr. Rado Kušej.

Po kratkem ogledu mesta so se udeleženci skupščine zbrali v dvorani Okrajne hranilnice, kjer se je pod vodstvom g. dr. Kušaja vršil z a u p n i s h o d. Obravnavale in razčistile so se mnogoštevilne važne zadeve, tičočse se dosedanega in bodočega dela družbe. Shod je bil po triurnih živahnih razpravah ob ½ 13. končan, nakar so med krajšim odmorom napolnili dvorano tudi ostali, pozneje došli člani in prijatelji naše preizkušene šolske družbe.

Po kratkem odmoru so člani akademskega pevskega zbora zapeli rodni grudi in svojemu narodu posvečeno pesem. Nato je otvoril predsednik g. dr. Rado Kušej ob 1/2 13. veliko skupščino, kakor sledi:

ČASTITA SKUPŠČINA! VELECENJENE DAME,
SPOŠTOVANI GOSPODJE!

Otvaram 43. redno skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda s pozdravom Vam vsem, ki ste došli od blizu in daleč, da sprejmete poročilo o našem delovanju v preteklem letu.

Osobito mi je čast pozdraviti s tega mesta gospode: zastopnika bana sreskega načelnika za Maribor — desni breg dr. Makarja, župana dr. Jagodiča, dr. Lemeža, celjskega župana dr. Goričana in dr. Jura Hrašovca, ministra v p. dr. Kukovca, zastopnika Mariborske sokolske župe dr. Kovačiča, zastopnika sodišča dr. Dobroška ter gospe Tavčarjevo, Svetčevo, šentjurčevo, Bevkovo, Tenentejevo in vse ostale navzoče dame, ki so si stekle zasluge za družbo, na posled vse številne delegate, zlasti iz obmejnih krajev.

Ugotavljam sklepčnost velike skupščine v smislu § 15. glavnih družbenih pravil.

Čestita skupščina! Današnje zborovanje v tem prijaznem mestu na južni strani divnega Pohorja pomeni obenem 40letni jubilej obstoja tukajšnje podružnice naše obrambne družbe, je torej hkratu spominsko slavlje onih značajnih slovenskih mož, ki so ideje naše družbe neustrašeno prevzeli in jo gojili v dobi, ko je bilo to z ozirom na takratne politične prilike nad vse pogumno, celo nevarno. Takratni I. predsednik Slovenjebistriške podružnice naše družbe gospod odvetnik dr. Urban Lemež, je še danes čil in krepak ter mnogo čislán v vrstah tukajšnjih meščanov. Naj mi bo dovoljeno, da mu kot sejalcu semena naše ideje na teh nekoč narodno najbolj vroče osporovanih tleh in kot možu, ki je v svojem življenju vedno tudi kot odvetnik znal z uspehom braniti pravice našega materinega jezika pred nemškim uradništvom, sporočim poseben pozdrav glavne skupščine z željo, da mu nakloni božja previdnost še mnogo let plodnosnega delovanja.

Pozdrav in zahvalo izrekam pa tudi ostalim nekdanjim in sedajnim odbornikom tukajšnje podružnice, ki niso pustili naše ideje propasti niti tedaj, ko so mnogi mislili, da se je preživela, da v novih razmerah nima več upravičenosti. Od današnjega odbora in članov pripravljeni nam topli sprejem nam je najboljšje jamstvo za to, da smemo računati med Vami na razumevanje za naša stremljenja in pravično oceno našega dela. Želim, da bi se iz srede tega čestitega zbora odkrili novi vidiki, kako bi bilo mogoče našo narodno grudo in naš narodni jezik i nadalje uspešno braniti in jačati tam, kjer obstoja nevarnost, da nam poedine veje našega narodnega telesa polagoma usahnejo.

Pomen naše družbe je izražen v § 2. njenih pravil. Podrobne komentarja ni treba. Družba je danes morda še bolj potrebna, kakor je bila pred ustanovitvijo naše jugoslovanske države.

Na lanski skupščini se je poudarjalo od zelo avtoritativne strani, da je družba potrebna kot izdatna podpora državne šolske politike osobito v obmejnih in tudi sicer narodnostno mešanih krajih. Nikaka tajnost ni, koliko žrtvujejo nemška obrambna društva za ckrepitev nemštva in pospešenje germanizacije v slovenskih krajih, vsi pa tudi vemo, koliko store naši severni in zapadni sosedje za ohranitev svojega življa v tujih državah. S tem je dovolj opravičen tudi obstoj naše družbe. Neštete so prošnje šolskih vodstev iz obmejnih krajev za knjige, za šolske potrebščine, za obleko, za obutev in za prispevke k stroškom šolskih izletov. Neštete so pa istotako prošnje šolskih vodstev, izobraževalnih, prosvetnih itd. društev za podpore v knjigah in denarju. Posebno hudo je, da gre kos za kosom naše grude v roke tujcev in političnih neprijateljev našega življa. Tega procesa žal s svojimi sredstvi ne moremo zaustaviti, pač pa je naša dolžnost, podpreti slovensko prosveto z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago.

Več kot tretjina našega naroda ni postala po svetovni vojni deležna solnca nacionalne samostojnosti, ostala je pod tujim jarmom. Politične meje, strogo zastražene, nas ločijo od naših bratov, toda naš jezik, naša prelepa pesem, naša slovenska domačnost in vse drugo, v čemer se odraža slovenski narodni značaj, nas še vedno spaja in nas bo spajalo preko vseh političnih mej z rojaki v inozemstvu.

Naša družba, ki je danes edina vseslovenska obrambna organizacija, mora objeti kot ljubeča mati vse one, ki se v stiski obračajo nanjo, ker jim hočejo tuje sile oropati dušo, ki so jo prejeli od matere in ker se nahajajo v obupnem boju za obrambo materinega jezika. V naše vrste bi moral vstopiti ne le vsak Slovenec, ki ljubi svojo zemljo in svoj jezik, ampak vsak Jugoslovan, ker so Slovenci samo najzapadnejši del Jugoslovenstva. S tem bi postala naša ideja jačja in naši sinovi, ki morajo bivati v tujini, bi tako občutili skupno ljubezen vseh onih, ki so pod majkinim krovom, kar bi v njih utrdilo zavest, da spadajo tudi oni k isti rodbini, da je skrb zanje v rodnem domu živa in da smejo pri boju za svoj nacionalni obstoj brezpogojno računati na pomoč.

Tudi v preteklem letu je CMD vršila svojo nalogo v cilju ohranitve naše narodne posesti po najboljših močeh. Rada bi bila storila še več in pripravljena je v bodoče še na večje napore, ako bo dovolj sredstev na razpolago. Vsekako smemo v tej zvezi ugotoviti, da je bilo število zavržjenih prošenj zelo malo.

V preteklem letu je delovalo 92 podružnic, štiri več kakor l. 1930. Najmarljivejša je bila zopet šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani, ki je oddala vodstveni blagajni 29.109 Din. Naj bo tej podružnici kakor tudi vsem drugim, ki so delovale za obistinitev naših ciljev, izražena v tem slovesnem zboru najtoplejša zahvala. Število podružnic sicer od leta do leta nekoliko rase, je pa tudi za naše okrajno slovensko ozemlje še vedno premajhno. Treba bo nadaljevati z obujanjem spečih, osnavljanjem novih. Poživljeno delovanje v smeri družbinih ciljev bo nas Slovence hkrati na zunaj predstavljalo kot praktično zavedne sinove Jugoslavije.

Častita skupščina! Neizprosna smrt je v preteklem letu imela bogato žetev med našimi odličnimi prijatelji, pokrovitelji, podporniki in sodelavci. Tako so izpadli iz naših vrst: Robert Kollmann, veletrgovec in posestnik v Ljubljani, večkratni družbin pokrovitelj, umrl 12. junija 1932, ki je volil družbi 50.000 Din; dalje družbeni pokrovitelji: Sajovic Janko, trgovec v Kranju, Slanc Fran, veleposestnik v Litiji, Jurca Anton, veletrgovec v Ptuju, Jelačin Ivan st., veletrgovec v Ljubljani, Jesenko Franc, univ. profesor v Ljubljani, Pavlin Alojzij, posestnik in gostilničar v Trebnjem, končno naslednji zvesti člani, sodelavci in odborniki odnosno odbornice podružnic: dr. Slavik Edvard, odvetnik v Trstu, Lapajne Ivan, ravnatelj meščanske šole v Krškem, Oset Fran ml., trgovec na Vranskem, Ambrožič Cecilija, vdova znanega čebelarja v Mojstrani, Caharija Ivan, veleindustrijalec in župan v Nabrežini, Krefl Ivan, posestnik v Braslovcah, Nadilo Avgust, ravnatelj Mestne hranilnice v Škofji Loki, Porekar Anton, nadučitelj v p. v Humu pri Ormožu, Borovnik Ludvik, puškar in zaslužen koroški rodoljub v Borovljah, Konšek Fran, veleposestnik na Trojanah, Marinc Ernest, veletrgovec v Celju, Fajdiga Amalija, soproga veleposestnika v Sodražici, Peternel Jakob, hotelir in posestnik na Bledu, Novak Slavoj, inž. in posestnik v Krškem. Pozivam Vas, da vsem imenovanim družbenim članom v skromno počastitev njihovih zaslug zakličete trikratni: »Slava!«

Častita skupščina! Doba, katero preživljamo, je težka in kritična, naš narod je glede politike in njenega vodstva bolj razdvojen, kot je bil kedaj v minulih letih. Različne nemile posledice politične razdvojenosti vznemirjajo naše najboljše rojake na zapadu in na severu glede naše bodočnosti. Družba sv. Cirila in Metoda je vodila vedno vse-slovansko politiko in nobene druge. Je samo historično dejstvo, da je bila po glavni skupščini l. 1907. v Bohinjski Bistrici dejansko vzdrževana skoraj izključno iz krogov nekdanje narodno-napredne stranke in da se je ravno od tistega časa dalje najbolj široko razvila in razrasla. A to ni

značilo, da bi bila ona svoje vrste zapirala drugim slovenskim strankam. In tudi danes jih ne!

Ravno danes bi bil čas, da bi vsak Slovenec brez razlike političnega prepričanja se pridružil cirilmetodijski ideji, da bi lahko iz naše družbe in impozantnega števila njenega članstva postalo našim bratom izven državnih mej vidno in jasno, da je v bratski ljubezni in skrbi zanje združen v enotni fronti ves slovenski rod.

Kakor se je naša družba pred 25 leti po skupščini v Bohinjski Bistrici dejanski poživela in mogočno razmahnila, tako naj bi dobila tudi danes tukaj novih sil k zmagoslavnemu poletu v bodočnost na temelju vsem skupnega vzvišene in idealnega načela: namreč združene obrambe naše krvi in naše slovenske grude!

V dosego tega cilja se združimo vsi, ki ljubimo svojo mater in svoj dom in naša organizacija bo postala mogočna in ponosna. Ta ideja more edina biti rešilni svetilnik onim, ki ne smejo zgubiti upanja, da po prestanih naporih in viharjih končno vendar enkrat srečno priplovejo v bratsko domačo luko.

Vabim torej v naše vrste vse, ki so doslej stali ob strani. Združijo naj se z nami v ljubezni do vseh ogroženih naših rodnih bratov. Ljubezen nas bo vezala in z njo dosežena sloga nas bo jačila. Hasek bo to na znotraj in na zunaj in tolažba vsem, ki so je najbolj potrebni. In če nas bo mnogo, bo tudi vsak mali dar, položen domu na altar, dosegel svoj plemeniti cilj.

Poročilo predsteva so sprejeli delegati z burnim odobranvanjem.

Pozdravi.

Za pozdrave se je v imenu bana zahvalil dr. Makar, župan Jagodič v imenu mesta, dr. Goričan je sporočil pozdrave v imenu Celja in dr. Kovačič v imenu sokolske župe Maribor. Vsi so želeli zborovanju mnogo uspeha.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik ing. g. Josip Mačk o v š e k je poročal:

Slavna skupščina! Iz poročil na današnjem zaupnem sestanku smo razvideli nekoliko v podrobnem, kako in v koliko je naša družba poslovala v poslovnem letu 1931.

Da je to svojo nalogo lahko vršila, so ji predvsem omogočile njene **podružnice**, katerih število se je dvignilo od 88 leta 1930 na 92 leta 1931. Iz blagajniškega poročila bo razvidno kretanje prispevkov naših vrlih podružnic, posebno tudi uspeh onih, ki tvorijo ogrodje našemu delu s svojo nezlomljivo idealnostjo in vdanostjo Družbini ideji in njenim stremljenjem.

Posebno z veseljem pa moramo ugotoviti, da je naša družba dobila lepo število novih borcev, ki so se združili v naši akademski podružnici in ki so z veliko ljubeznijo in navdušenjem poprijeli propagiranje naše misli in našega hotenja: ohraniti slednjega našega človeka do skrajnih mej našega ogroženega narodnega ozemlja.

Slavna skupščina! Ustanovitelji naše družbe so s tenkim čutom zaslutili usodne dogodke, ki so bili na potu in ki so nam pozneje tudi res že določali našo usodo. Hoteli so imeti zavedno in močno narodnostno mejo tako na severu, kot na zapadu, ki bi bila najboljši branik našemu narodnemu telesu.

Oni so pravilno zaslutili, kar je potem tudi pretežni del naše predvojne generacije dognal in spoznal: nesporno sega naša narodnostna meja do tja, kamor sega naš očenaš, ali to je pasivna naša meja. Aktivna naša meja pa sega do tja, kamor sega zavestno kulturno ter nacionalno udejstvovanje našega ljudstva. Zmanjšati na najmanjšo mero ozemlje med našo narodnostno in aktivno našo mejo, **zmanjšati ta ogroženi pas na minimum**, to je bila in bi morala biti naloga slehernega našega človeka in to je hotela in v tem pravcu je delovala naša Družba.

Razumljivo je, da je zadela Družba na srdit odpor naših narodnih nasprotnikov.

Nerazumljivo nam je pa danes in žalibog tudi nepopravljivo, da je zadela Družba na silno nasprotovanje celo med lastnimi rojaki, ki je nastalo kmalu po njeni ustanovitvi. V »Rimskem katoliku« je bila napadena celo radi gesla »Bog in narod«, ki so ga rabile nekatere podružnice na svojih vabilih. Podpredsednik naše Družbe, Luka Svetec, je za časa priprav za prvi slovenski katoliški shod po sklepu družbinega odbora bil pripravljen nastopiti na tem shodu kot govornik, za kar ga je naprosil pripravljalni odbor tega shoda; ko pa je le-ta v tem odboru razvijal svoje nazore o slovenskem obrambnem delu in trdil, da je sedaj narodnost na dnevnem redu evropske politike in da je tok tega vprašanja tako mogočen, da vleče vsa druga vprašanja za seboj, so ga odklonili in ni smel nastopiti na slovesnem zborovanju. Na prvem slovenskem katoliškem shodu se je tudi povedalo stališče do Družbe in njenega dela: Družba naj se odvede od njenega pravega namena pomagati ogroženim rojakov v ogroženem pasu z ustanavljanjem slovenskih šol; namestu teh naj Družba v Ljubljani potroši svoje skromne novce za katoliško učiteljsko semenišče, pripravnico in katoliško gimnazijo.

Na istem shodu se zahtevi koroškega župnika Gregorja Einspielerja ni ustreglo, ko je hotel uveljaviti oster protest proti krivicam, ki se gode Slovincem na Koroškem na šolskem polju, marveč se je njegova zahteva zamenjala z medlo publico, obveljal pa je na prvem slovenskem katoliškem shodu sklep, da naj Slovenci brezpogojno podpirajo nemško katoliško univerzo v Salzburgu.

Družba sv. Cirila in Metoda se od svoje poti in idejne osnove ni premaknila in pred 25 leti tudi napad v Bohinjski Bistrici zmagovito odbila. Danes vidimo, kako prav je bilo njeno delo usmerjeno in to kljub besnim napadom nanjo še na predvečer svetovne vojne.

Preokret v mišljenju, ki je nastal pri delu nekdanjih idejnih nasprotnikov kmalu po balkanskih vojnah, je prišel za mnoge predele naše domovine prepozno, ker se probojna sila narodne ideje v najširših plasteh našega naroda ni mogla več povsod pravočasno uveljaviti, posebno še v severnem obmejnem pasu.

Ustanovitelji naše Družbe so pa tudi bistro videli, da je baš naše ozemlje tudi prednja straža slovanstva in v svojem znamenitem pozivu k ustanovitvi naše Družbe **so odločno kazali na slovanski jug, s katerim se moramo povezati.** In da je bila stvar tudi širokim našim plastem prav umljiva, so vzklikali: Ne na Laškem, ne na Nemškem, kjer še domačinu prostora nedostaje, marveč v slovanskih pokrajinah bodo iskali zaslužka in kruha tisti Slovenci, za katere v domovini ne bi bilo posla.

V borbi za svoje meje smo tedaj stali obenem tudi v borbi za meje Jugoslovanov. Z Jugoslavijo pa je bil vteleseh sen naših najboljših mislecev in borcev, v kolikor nas ne težijo še usodni nacionalni problemi ob Dravi in Soči. Naša Družba je in še vedno skrbno promatra ozemlje, ki nam je tudi prostorno najbližje, toda Cirilmetodarji vedo, da vršijo svoje delo na odkazanih sektorjih tudi v dobro naše jugoslovanske celine. Oni vedo, da nam je treba širokega duha, zaupanja in vere in odklanjajo vsako ozkosrčnost; vedo pa tudi, da jugoslovenstvo ne ustvarja samo zavesti skupne države in skupne usode, marveč tudi toplo zavest skupne domovine. In te vabimo baš na naši mrtvi straži najbolj; pa tudi naša dolžnost je, da izpremenimo besedo v meso in da zaživi jugoslovanska domovina v vseh naših srcih, ne glede na jezik, preteklost in vero.

* * *

Slavna skupščina! Pri pregledovanju stanja naših jugoslovenskih manjšin pod Italijo in Avstrijo je prav, da pogledamo, kako se godi laškim in nemškim manjšinam pri nas. **Italijanskih manjšin sploh ni** in zato ne moremo o njih niti govoriti. Ostane tedaj le še **nemška manjšina pri nas** in nje stanje si oglejmo. V naši kraljevini se je v pretečenem letu **število državnih nemških osnovnih šol** ponovno dvignilo, in to kljub težkim finančnim prilikam v katerih živimo, in celo v očigled redukcijam naših srednjih šol. Splošno znano je dejstvo, da so šele v Jugoslaviji dobili n. pr. vojvodinski Nemci državne manjšinske šole, česar pod madžarsko vladavino sploh poznali niso. Toda dobrotu je sirota, to se je vsaj do sedaj izkazovalo tudi v tem slučaju, kajti naši Nemci so v

inozemski javnosti na vse pretege izjavljali, da nemškega osnovnega šolstva v Jugoslaviji sploh ni. Upajmo pa, da vsaj delno priznavanje, ki so ga v zadnjem času objavili za inozemstvo, ne bo postalo zopet recidivno. Možato bi pa bilo, če bi se objavilo resnično stanje v vsakem pogledu. V zbirki poročil, ki so jih namreč posamezne evropske manjšine predložile evropskemu manjšinskemu kongresu (Die Nationalitäten in den Staaten Europas, Ergänzungen, 1932) so jugoslovenski Nemci lojalno priznali za največji del naše države, da lepo napreduje urejevanje državnih osnovnih šol z nemškim učnim jezikom. To velja glasom omenjenega poročila predvsem za **dunavsko** banovino, kjer stanuje največji del nemških kolonistov, čeprav se uveljavlja ponekod precejšen odpor pri lokalnem prebivalstvu. Glede **savske** banovine to poročilo izrecno priznava, da se je osnovala v najnovejšem času cela vrsta državnih osnovnih šol z nemškim učnim jezikom, in je le škoda, da se ne navaja ne imen teh krajev, niti števila teh novih nemških šol. Glede vrbaske in drinske banovine pa pravi poročilo, da je stanje državnega osnovnega šolstva z nemškim učnim jezikom naravnost — razveseljivo.

Glasom navedenega poročila pa tvori edino naša dravska banovina izjemo, češ, da so prilike tu za nemško manjšinsko šolstvo najslabše in to iz razloga, ker se je posrečilo ustanoviti le eno samo nemško šolo na osnovi znanih naredb prosvetnega ministrstva glede snovanja državnih osnovnih šol z nemškim jezikom; ta edina nemška šola se nahaja v Celju, dočim se ustanovitev nemških šol v Ptujju, Marenbergu, Sladki gori, Guštanju, Sv. Lovrencu na Pohorju, Hrastniku in drugod ni posrečila vsled odpora lokalnih faktojev. Nepoučenemu inozemskemu bralcu — in tem je predvsem to poročilo namenjeno — se pa vzbudi mnenje, da obstoji v vsej dravski banovini samo ena nemška šola in radi tega je ta način podajanja informacij o manjšinskem šolstvu pri nas od strani piscev omenjenega poročila, milo rečeno, nelojalen. Ne moremo si misliti, da bi bilo nemški manjšini pri nas prijetno **pasti na ono, kar trdi da ima**, kajti faktično stanje je takšno — to smo ugotovili že večkrat na naših glavnih skupščinah — da pride baš v dravski banovini celo več državnih osnovnih nemških šol na Nemce, kot pa slovenskih na enako število Slovencev. Pozabiti ne smemo, da dobijo jugoslovenski Nemci celo lastno nemško učiteljišče.

* * *

Dočim nemška manjšina (to so predvsem kolonisti) pri nas izjavlja sama, da so se prilike zanje celo razveseljivo zboljšale (in vemo, da slabe niso nikdar bile), se pa na **Koroškem** stanje našega avtohtonega prebivalstva ni prav nič obrnilo na boljše. Na ljudskih šolah je pouk slovenščine še vedno povsem izločen in še vedno ni nikake garancije, da bi se naša mladina v šoli naučila slovenski čitati in pisati.

Stremljenje koroške uprave pa gre za tem, da se postopoma one šole, ki vsaj formalno še veljajo kot utrakvistične, izpremenijo tudi formalno v povsem nemške. Razprave o kulturni avtonomiji na Koroškem so povsem utihnile in koroški vladodržci odbijajo tudi najponižnejše zahteve koroških Slovencev. Te zahteve so naslednje: Šolska naredba iz l. 1891, ki je še vedno v veljavi, naj se tudi v resnici izvršuje; za utrakvistične šole naj se postavi šolski nadzornik, do katerega bi imeli Slovenci zaupanje; omogoči naj s primerno garancijo izšolanje potrebnega števila slovenskega učiteljskega naraščaja; ustanovi naj se slovenska gospodarska šola in dve gospodinjski šoli; državni erar naj se izseli iz prostorov, ki so bili namenjeni slovenskim namenom (hiša Mohorjeve tiskarne); v svrhu podpiranja slovenskega združenstva naj se v deželni kulturni svet vpokliče zastopnik tega združenstva in vodilni uradniki, ki sabotirajo delo za narodni sporazum, naj se odstranijo drugam, kjer ne bi mogli tem stremljenjem škodovati. Vse te skromne zahteve koroških Slovencev so do sedaj naletele na povsem gluha ušesa.

V kolikor ne vrši deželna uprava direktno ponemčevalnih del, ji pridejo na pomoč še razne korporacije. Dne 13. junija l. 1932. se je v Klosterneuburgu vršil 52. občni zbor nemškega napadalnega društva »Schulverein — Südmärk« in iz poročil razvidimo, da je bilo glavno delo osredotočeno na slovensko Koroško. Slovenji Plajberk v bližini Ljubelja, Žitara vas, Blato blizu Pliberka, Vabnja ves pri Pokrčah, Črešnje in pa Šteben v Ziljski dolini, v vseh teh krajih se je z večjimi podporami za dozidave ali sicer drugačno pomoč doseglo še hitrejši rekord od formalne utrakvistične na tudi formalno nemško šolo in to vse v enem letu.

Koroški »Heimatbund« je z namenom, da razje slovensko narodno ozemlje na Koroškem, podvzel inicijativo za naseljevanje rajhovskih kolonistov med našim narodom. Glasom zadnjih poročil se je do sedaj naselilo 137 rajhovskih kmetovalcev na Koroškem, ki so pridobili 6604 oralov zemlje v vrednosti 4,842.000 šilingov; nemška poročila dodajajo, da pade od tega števila na slovensko ozemlje 71 posestev s 3677 orali.

* * *

Borba proti našemu življu onstran Snežnika se vrši z nezmanjšano odvratnostjo dalje in to tako proti starejši generaciji, kot proti mladini.

Italijani so izprevideli, da starejše generacije ne bodo izpremenili in so se odločili za nje iztrebljenje. Odstranili so jo iz vseh javnih služb, bodisi s premeščanjem, še večkrat pa z izgnanjem; obrtnikom so odvzeli njih obrtniške pravice; proti vsem našim posestvom pa uprizorili brezprimerno gospodarsko gonjo; izredno visoki davki se iztirjajo pri naših ljudeh s satansko brezobzirnostjo in tako vidimo, da je n. pr.

v Istri samo radi iztirjanja davkov v prvih petih mesecih letošnjega leta šla na dražbo ena petina vseh posestev. V tej nesrečni deželi se v socialnem pogledu povrača stanje pred 60—70 leti, kajti vračajo se latifundisti, Italijani, ki kupujejo posestva na teh dražbah in ustanavljajo latifundije, tedaj ustanove skrajno reakcionarnega gospodarskega in socialnega značaja. Razseljujejo vso zgornjo Soško dolino, Trente kmalu ne bo več, ker izpraznjujejo ves kraj; pokupujejo posestva, za zgradbe ne dajo nič. Obubožani in uničeni kmetje ne dobijo dela pri nikakih javnih delih, tudi ne na cestah, povsod so zaposleni izključno le tuji delavci.

Vse postopanje smeri k iztrebljenju našega življa, kar se zrcali tudi še v ogromnih taksnih kaznih, ki se provocirajo na uprav nizkoten način. Na drugi strani pa se do skrajnih možnosti izvaja rop naše mladine.

Že ob krstu pride naš novorojenček v neprijetne odnose z oblastvom, kajti določevanje krstnega imena ni več pravica staršev, marveč lahko urad proti njihovi volji vsili krščencu krstno ime, ki ga bo nosil vse življenje. Naša domača in slovanska krstna imena so izbrisana in naj pridejo v pozabo.

Poitalijančevanje priimkov traja nevzdržema dalje in vsebuje »Gazzetta Ufficiale« cele kolone dekretov o premembi imen, izdanih od prefektov tržaškega, puljskega, goriškega, reškega in zadarskega.

S tremi leti mora naše dete v italijanski otroški vrtec; formalno so ti otroški vrtci tvorjeni po društvu »Italia Redenta«, v resnici pa nosijo največji del stroškov prizadete občine same, katere so upravljane po italijanskih komisarijih, ki ta bremena prevzemajo v imenu občin. V teh vrtcih se ne sme govoriti slovenski, pojejo se pesmi, ki zasmehujejo domače šege, navade in naš jezik, še več, v teh vrtcih celo hujskajo otroke proti lastnim staršem. Ne samo po vseh občinah naj bo tak otroški vrtec, tudi v vsako naselje naj pride, to je sedaj njihova namera in program.

S šestim letom pride naša deca v povsem italijanske šole, kajti odpravljena je tudi zadnja naša osnovna šola od cvetočega števila 532, če zadrške prefektore niti ne upoštevamo. Naš jezik se ne poučuje prav nikjer na teh osnovnih šolah, niti ne v dodatnih urah; učiteljstvo je povsem italijansko s slabo moralno kvalifikacijo, ki prireja po šolah plese s prisilno udeležbo. To učiteljstvo je uničilo vse slovenske knjige: učitelj in karabiner hodita po hišah in odvzemata slovenske abecednike; od otrok so z zvijačo zvedeli za te uboge ostanke in jim veleli, naj jih prinesejo na vpogled. Vse te knjige so uničili, zažgali.

Osnovnošolski otrok mora v izvenšolskem času med »ballile« in »piccole italiane«.

Po končani šolski dobi pride naš mladenič h avantgardistom in deklet naj bo »giovane italiana«. Ob enem pa

po vsej deželi delujejo za to našo mladino nadaljevalne šole, da ne bi prišla pod kak drugačen vpliv. Če bi se pa kdo le znabiti izognil do sedaj, ga dobi v roki »Umanitaria«, ki naj izgubljenca privede k italijanščini.

Nato pridejo naši fantje v obvezni predvojaški tečaj pri fašistični milici in tako je zaključena prva dvajsetletnica naše dece po gornjem sistemu.

V srednje šole je vstop naši mladini otežkočen in ga skušajo preprečiti; ker se v osnovni šoli zbog opisanih razmer ne navadi ničesar, je sprejemni izpit zanjo zelo težak; razen tega pa imajo pri sprejemu v srednje šole prednost otroci, ki so doma v kraju srednje šole.

Naše srednješolsko dijaštvo so prvotno skušali potujčevati v raznih zavodih, tako n. pr. v konviktu »Skodnik« v Tolminu; ker pa niso imeli uspeha, sprejemajo sedaj vanje le Italijane, ki naj bi dali kraju italijansko lice.

Vsa italijanska šolska politika je pa po mnenju dobrih poznavalcev prilik povsem zgrešena. Izdajajo sicer denarne nagrade in tudi odlikovanja onim, ki se izkažejo z znanjem italijanščine, vodijo jih brezplačno na potovanja po Italiji; učitelji, ki imajo po njihovem kaj uspeha, dobivajo denarne nagrade in pribojške. Lahko se jim posreči, da naši rojaki ne bodo znali ne čitati, ne pisati po naše, toda duha jim ne bodo zmogli.

Koncem l. 1930 je prefektura ustavila izhajanje začnjih dveh tednikov »Novega lista« in »Istarskega lista«; ob enem je bil ustavljen po goriški prefekturi tudi zadnji slovenski mesečnik v Julijski krajini »Družina«. Konfiscirana je bila brošura »Gospodar«, ki je poleg voznega reda vsebovala nekaj nasvetov kmetovalcem. Konfiscirajo se še nadalje naše knjige, tudi take, ki izidejo v Italiji.

Izredno so se poslabšale tudi cerkvene razmere. Danes so celi predeli Primorja brez duhovnikov, ali pa imajo že samo italijanske duhovnike povsem slovanski in pretežno slovenski okoliši; prizadetih je 14 župnij v škofiji tržaškopoperski (Oprtalj, Materada, Lovrečica, Kaštel, Topolovac, Gradinja, Šterna, Sovinjak, Dragač, Grimalda, Račica, Vrh in obe cerkvi v Pazinu), 21 župnij v škofiji poreško-puljski (Fontane, Vrsar, Nova vas, Fuškulin, Gradina, Bačve, Kaštelir, Kaldir, Kanfanar, Barat, Rovinjsko selo, Barban, Šajini, Vižnjan, Sv. Vital, Poreč, Pulj, Medulin, Pomer, Prematura in Stijan), 15 župnij v škofiji zadrski (Belo, Belej, Ilovik, Dragozetic, Predožica, Lubenice, Orlec, Vrana, Sv. Jakov, štivan, Ustrine, Martinščica, Ozor, Veljlošinj, Nerezine, Punta-križ, Unije in Cunski) in 3 župnije nove reške škofije (Opatica, Lovran in Reka).

Tudi v goriški škofiji so se že itak slabe cerkvene razmere ostro obrnile na slabše. Nesoglasje med Vatikanom in fašizmom radi katoliške akcije se je izgledilo na ta način, da je Vatikan kapituliral pred fašizmom in daritveno jaguje

je postala jugoslovanska manjšina v Italiji. In kot viden efekt te daritve je bila zahtevana glava goriškega nadškofa Frana Sedeja. Procedura pa je bila naslednja: Z ozirom na utemeljene pritožbe slovanskih vernikov in pa vsled trajne fašistične gonje je Sveta Stolica novembra 1930 odposlala v Julijsko krajino apostolskega vizitatorja. Sveta Stolica pa ni poverila te naloge kaki nepristranski osebnosti, kot je to naše ljudstvo pričakovalo. Apostolski vizitator je bil kapucinski škof Luca Passetto, ki je večkrat obiskal Julijsko krajino, ki pa očitvidno ni smel videti, kar leži na dlani. Toda ta odposlanec Svete Stolice je storil še nekaj drugega, kar je bila očitvidno prava njegova naloga. Skušal je pregovoriti goriškega nadškofa Sedeja, da bi se umaknil s svojega mesta, in iz replike v »Kölnische Zeitung« z dne 4. marca 1932 na demanti papeževega organa »Osservatore Romano« je razvidno, da je to storil celo večkrat in ne le enkrat. Toda nadškof Sedej ni hotel ničesar slišati o svojem odstopu. Šele, ko mu je papežev vizitator izročil formalen nalog, se je sivolasi mož upognil, toda tudi sedaj še ne brezpogojno. Vlogo o odstopu je podpisal šele potem, ko je papežev vizitator v imenu papeža obljubil izpolnitev nadškofovih želj in pogojev, nanašajočih se na osebo njegovega naslednika.

Sivolasi nadškof je pa doživel bridko razočaranje, ki mora pretresti slehernega pravičnika. Za apostolskega administratorja njegove škofije je bil imenovan eden najhujših sovražnikov našega naroda, prosluli ravnatelj škofijske gimnazije v Kopru, Giovanni Sirotti (prej Sirotych). Dejstvo, da Sveta Stolica ni držala svečane obljube, je moralo učinkovati nanj in na ves narod porazno. V svoji bridki žalosti je nadškof Sedej pisa¹ 3. novembra 1931 papežu Piju XI. pismo, v katerem se sicer zahvaljuje za odobritev — kot vemo izsiljene — njegove prošnje, obenem je pa v odločni formi opozoril na pogoje, pod katerimi je svojo prošnjo sploh vložil in kateri pogoji so bili v papeževem imenu sprejeti. Ko na to svoje pismo ni prejel sploh nikakega odgovora, je temu sivolasemu, častitemu in zvestemu služabniku cerkve počilo srce od bridkosti; umrl je 28. novembra 1931.

Glava je padla, pobotanje med Vatikanom in fašizmom se je izvršilo in februarja 1932 je vkorakal Mussolini v Vatikan s kraljevskimi častmi.

Sedaj pa dobimo vsak čas novih dokazov, da se je pričela borba proti našemu jeziku v katoliških cerkvah onstran Snežnika in to v popolnem soglasju in z aktivnim sodelovanjem najvišjih cerkvenih oblasti.

Prilike so take v Primorju, da je naša sveta dolžnost spominjati se vseh onih, ki se žrtvujejo, in onih, ki so padli: Slava jim!

Vsem našim rojakom pa, ki prenašajo bridko gorje onkraj granic, naše globoko spoštovanje in klic: živeli!

Navzoči delegati so tajnikovemu poročilu pozorno sledili. Dolgotrajno odobravanje in ploskanje je pričalo, da so izgovorjene besede segale globoko v duše in srca navzočih.

Blagajnikovo poročilo.

Ravnatelj g. dr. Janko K r s n i k je podal sledeče blagajnikovo poročilo:

SLAVNA SKUPŠČINA!

Računski zaključek naše Družbe za preteklo upravno leto 1931. nam javlja pred vsem znatni porast dohodkov, ki so dosegli Din 1,332.796.32.
V primeri z dohodki l. 1930. po » 580.149.43
znaša presežek Din 752.646.89.

Pribiti moramo žal, da vsebuje ta prebitek v glavnem izreden dohodek iz zapuščine g. dr. Jakoba Pirnata po Din 640.017.63. Ako upoštevamo, da je še znaten del ostalih prejemkov prispel v družbeno blagajno takoj po novem letu 1931. kot zakasneli redni dohodek leta 1930., moramo ugotoviti, da smo prav za prav nazadovali.

Splošna gospodarska kriza, ki nas je objela zlasti lansko jesen in ki se še do danes ni omilila, je vtisnila svoj pečat tudi lanskoletni bilanci. Vendar nam ne nudi podrobní pregled nikake brezupne slike.

Lani je aktivno poslovalo 92 podružnic, t. j. štiri več kot v prejšnjem letu. Od vseh teh podružnic smo prejeli: na članarini, darovih, prebitkih veselíc itd. Din 171.770.21
po nabiralnikih » 1.583.90
za obrambni sklad » 1.300.—
» Tomo Zupanov sklad » 1.860.—
» za Aleksander Hudovernikov sklad » 5.599.35

Skupaj Din 182.113.46

Leta 1930. je pa nabralo 88 podružnic » 234.020.25

Lanskoletni izpad znaša tedaj Din 51.906.79

Kot običajno omenjarao s posebnim poudarkom deset najagilnejših podružnic in njih prispevke:

1. šentpeterska ženska podružnica
v Ljubljani Din 29.109.42
2. šentjakobsko-trnovska moška podružnica
v Ljubljani » 14.295.35
3. Mestna ženska podružnica v Ljubljani » 12.937.10
4. šentjakobsko-trnovska ženska podružnica
v Ljubljani » 10.492.—
5. šentpeterska moška podruž. v Ljubljani » 7.591.17
6. Ptuj, ženska » 6.700.—
7. Ptuj, moška » 6.700.—

8. Kranj	Din	5.665.20
9. Laško	»	4.400.—
10. Celje, ženska	»	4.060.12

Za družbeni koledar smo prejeli l. 1931	Din	37.983.30
leta 1930. pa	»	42.328.50

Nazadovali smo za	Din	4.345.20
-----------------------------	-----	----------

Narodni kolek nam je naklonil l. 1931.	Din	1.766.—
leta 1930.	»	2.273.—

Nazadovali smo za	Din	507.—
-----------------------------	-----	-------

Računski listki, ki so nam pred vojno in tudi prva leta po vojni nudili izdaten reden dohodek, so se jeli vsaj nekoliko uveljavljati. Lani smo prejeeli zanje

leta 1930. le	Din	560.—
	»	125.—

napredek izkazuje	Din	435.—
-----------------------------	-----	-------

Nabiralniki so oddali leta 1931.	Din	1.743.15
leta 1930.	»	1.484.50

torej	Din	258.65
-----------------	-----	--------

več.

Najbolj razveseljiv je napredek pri razpečavanju družbenik razglednic, kajti leta 1931. je naša blagajna že kasirala zanje

Protihinkasu l. 1930. po	Din	71.207.40
	»	50.982.85

smo napredovali za	Din	20.224.75
------------------------------	-----	-----------

Družbeni izdatki izkazujejo l. 1931.	Din	691.857.78
leta 1930.	»	705.823.42

zmanjšali so se tedaj v preteklem letu za	Din	13.965.64
---	-----	-----------

Med drugim smo izdali za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene

obmejnih šolam za knjige, učila, božičnice	Din	164.324.10
za popravila družbenih poslopij	»	58.660.75
za pokojninski sklad	»	47.871.70
za povračilo posojil	»	36.480.—
	»	136.545.89

Poudarjamo izrecno, da smo izdali vsekakor več, kot znašajo povprečne redni dohodki.

Družbeno premoženje je znašalo s pokojninskim skladom vred ob zaključku leta 1931.

ter se je v primeri z vsoto 31. XII. 1930 po	Din	2.306.478.66
	»	1.502.769.95

pomncžilo za	Din	803.708.71
------------------------	-----	------------

po glavni zaslugi pokojnega dr. Pirnata.

V težki splošni denarni krizi živimo; težje ne pomni niti najstarejši zborovalec. Vendar vsi lahko opazamo, da je kljub temu med narodom še vedno dovolj necev na pr. za razne športne prireditve in še več za razno importirano lepo-

tično blago, ki v mnogih ozirih celo omadežuje, ponižuje človeka. Skromni drobci teh izdatkov bi zagotovili naši družbi že pomemben uspeh in napredek. Apeliramo s poudarkom na vse zavedne rojakinje in rojake, da ne zabijo tudi v teh težkih dneh naše edine narodne šolske družbe. Saj s porastom vseobče denarne krize so se tembolj razširile in tembolj krvave odprte rane našega narodnega telesa.

Poročilo se vzame z odobravanjem in obilnim ploskanjem na znanje.

Nadzorstveno poročilo.

Nadzorstveni član g. Matija Rode poroča, da je nadzorstvo pregledalo vse družbine knjige, opise, primerjalo s prilogami ter izvršilo skonstracijo blagajn. Našlo je vse v najlepšem redu. Zategadelj predlaga razrešenico blagajniku kakor tudi vsemu odboru s pohvalo. — Nato prečita g. predsednik pismo nenavzočega dr. V. Ravniharja, nadzorstvenega člana, ki se glasi:

Žal sem zadržan, da bi se udeležil glavne skupščine Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Zategadelj Vam morem v imenu nadzorstva dati naslednje poročilo.

Nadzorstvo je pregledalo vse glavne in pomožne knjige s prilogami vred. Obenem je škontriralo blagajno. Našlo je vse v najlepšem redu, knjige so pisane pregledno, vpisi se vjemajo s prilogami. Enako saldi v knjigah ustrezajo stanju blagajne in naložbam v denarnih zavodih, kakor tudi vrednostnim papirjem.

Nadzorstvo predlaga, da se tako blagajniku kakor vsemu odboru izreče razrešnica; pisarni Družbe sv. Cirila in Metoda pa pohvala.

Želim poteku glavne skupščine najlepšega uspeha!

Vladimir Ravnihar.

Razrešenica se soglasno odobri.

Volitve.

K besedi se oglasi g. dr. Ferdo Lašič iz Maribora ter vpraša predsedstvo, kaj je družbeno vodstvo ukrenilo glede njegovega predloga lanskega leta na velik skupščini v Laškem zaradi volitve predsednika na skupščini. Predsednik g. dr. R. Kušej mu pojasni, da je vodstvo o tem razmišljalo in prišlo do sklepa, da se voli predsednik vsako leto iz glavnega odbora, kakor določajo družbina pravila. Za to govori mnogo tehtnih argumentov, med drugimi tudi ta, da bi se utegnilo zgoditi, da ostane družba celo leto brez predsednika. V takem primeru bi bilo treba sklicati izredno veliko skupščino. To bi bilo v danih razmerah težavna zadeva, zato je najboljša,

da ostane pri starem, saj je pok. dr. Žerjav sam v tem smislu popravil pravila. — K besedi se nadalje oglasi dvorna dama g. Franja dr. Tavčarjeva, ki predlaga, da naj se pritegne v vodstvo s posvetovalno pravico dva člana (zastopnika mladine in akadem. CM podružnice), in sicer gg. V. Iskra in J. Uršič.

Predlog je bil sprejet kot provizorij do novih volitev.

Nadaljnje volitve so se vršile z vzklikom soglasno.

V **družbino vodstvo** so bili izvoljeni vsi izstopivši člani, in sicer gg.: Fran Jamšek, Avgust Ludovik, Viktor Rohrmann in Ivan Tomažič.

V **nadzorstvo** so bili voljeni gg.: dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič, Evgen Lovšin in Jakob Zupančič.

V **razsodništvo** gg.: Matija Marinček, Fran Paherik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Janko Žirovnik in dr. Ferdo Lašič.

Predlog g. dr. Mejaka iz Konjic za predelavo pravil do prihodnje velike skupščine je bil sprejet ter izvoljen za to delo sledeči petčlanski odbor: gg. dr. Kušej, ing. Mačkovšek, dr. F. Lašič, M. Senekovič in Iskra.

Proračun za leto 1933.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	Din 350.000.—
2. Podpore obmejnim šolam za knjige, učila, božičnice itd.	» 180.000.—
3. Popravila pri posestvih	» 40.000.—
4. Pokojninski sklad	» 40.000.—
5. Razni stroški	» 150.000.—
Skupaj	Din 760.000.—

Proračun je bil soglasno odobren.

Slučajnosti.

K besedi se je oglasilo več govornikov in govornic, med drugimi ga. Franja Tavčarjeva, dr. Lašič in dr. Kovačič, ki so dali družbinemu vodstvu nekaj stvarnih dobrodošliih nasvetov za še živahnije delovanje te naše najstarejše šolske in narodno obrambne organizacije.

Družba sv. Cirila in Metoda, ki je danes edina vseslovenska narodna obrambna organizacija, mora objeti kot ljubeča mati vse one, ki se v stiski obračajo k njej, ker jim hočejo tuje sile oropati dušo. V njene vrste mora vstopiti ne le vsak Slovenec, ki ljubi svojo zemljo in svoj jezik, temveč tudi vsak iskren Jugosloven.

Brzojavni pozdravi.

Prečitani so bili nato brzojavni pozdravi, ki so jih poslali skupščini podban gospod Pirkmajer, najmlajša podružnica CMD v Splitu po g. Sergiju Gorupu, mariborski župan g. dr. Lipold, prosvetni šef banske uprave g. Mazi in ljubljanski župan g. dr. Puc. Na predlog prvomestnika so zborovalci z navdušenjem sklenili odposlati Nj. Vel. kralju vdanostno brzojavko, nakar je bila sijajno uspela skupščina ob 14. zaključena.

Po skupnem obedu v isti dvorani so odšli skupščinarji na grob velikega rodoljuba in narodnega prvoboritelja dr. Josipa Vošnjaka pri Sv. Venčesu, popoldne in večer pa so preživeli v prijateljskem razpoloženju z domačini na animiranem družabnem sestanku.

Darovi.

Veliki skupščini je poslal g. Iv. Vrhovnik, župnik v p. v Ljubljani, 100 Din in g. dr. Simon Dolar, gimn. ravnatelj v Kranju, 100 Din, ker je bil zadržan priti na vel. skupščino. Pri skupnem kosilu je nabrala g. N. Potočnikova za CM podružnico v Slov. Bistrici znesek 567 Din.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob završitvi nadvse lepo uspele 43. velike skupščine v Slovenski Bistrici kar najiskreneje zahvaljuje ondočni C. M. podružnici za ves trud in izredno požrtvovalnost, ki jo je izkazala za to slavlje. Prav posebno se zahvaljuje za prisrčno dobrodošlico odvetniku g. dr. Pučniku, Sokolskemu društvu, Gasilskemu društvu, p. n. učiteljstvu in šolski mladini za ganljiv sprejem, kakor tudi mnogoštevilnemu mestnemu in okoliškemu občinstvu. Prav tako iskreno se zahvaljujemo ustanovitelju in prvemu predsedniku C. M. podružnice slovenjebistriške, velezaslužnemu narodnemu borcu g. dr. U. Lemežu, načelstvu okrajne hranilnice za prepustitev dvorane v svrhu zborovanja in p. n. narodnim damam, ki so požrtvovalno sodelovale pri ljudski veselici. Iskrena hvala vsem delegatom in družbenim članom, ki so prišli počastiti veliko skupščino. Topla zahvala slovenjebistriškim meščanom za nepričakovano pozornost in hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je 43. velika skupščina tako veličastno izvršila.

**Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.**

OKUSNA IN
ZDRAVA JE

Kolinska

TVORNICA

ČIKORIJE

**KOLINSKA
KAVA**

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1931.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1930. l. . . . 30.938 Din 41 p

Dohodki leta 1931.

1. Podružnice i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	171.770		Din 21 p
2. Podpore občin, denarnih zavodov	5.069	„	50 „
3. Razni darovi	15.184	„	82 „
4. Družbeni nabiralniki	1.743	„	15 „
5. Zbirke časnikov	400	„	— „
6. Družbena kava	500	„	— „
7. Družbeni cilindri za sve- tiljke	2.000	„	— „
8. Družbeni čaj	1.000	„	— „
9 Družbene knjige	425	„	— „
10. Narodni kolek	1.766	„	— „
11. Družbene razglednice	71.207	„	40 „
12. Družbeni rač. listki	560	„	— „
13. Družbeni koledar	37.983	„	30 „
14. Družb. koledarček „Kra- ljevič Marko“	3.452	„	30 „
15. Družbena posestva	25.027	„	75 „
16. Povrnjeni predujemi	1.400	„	— „
17. Obresti od nalož. denarja	24.512	„	28 „
18. Obrambni sklad	1.400	„	— „
19. Ivana Vrhovnika sklad	1.100	„	— „
20. Prelata T. Zupana sklad	1.860	„	— „
21. Aleks. Hudovernika sklad	8.409	„	35 „
22. Razni prejemki	315.007	„	63 „

Odnos 691.778 Din 69 p

Odnos 30.938 Din 41 p

	Prenos . . .	30.938 Din 41 p
23. Volila:	Prenos . . .	691.778 Din 69 p
dr. J. Pirnata	640.017 Din 63 p	
razna volila	1.000 . . .	— .
	Skupaj . . .	641.017 „ 63 „
Dohodki znašajo torej leta 1931 skupaj . . .	1,332.796	„ 32 „
Prehodni prejemki	263.930	„ 80 „
Dvigljeni zneski i. s.		
a) iz družbene glavnice	41.900 Din	— p
b) iz Viljem Polakovega sklada	6.700 . . .	— .
c) iz dr. Josip Georgovega sklada	54.609 . . .	50 .
č) iz Ivan Vrhovnikovega sklada	72.097 . . .	— .
d) iz pokojn. sklada	18.240 . . .	— .
	Skupaj . . .	193.546 „ 50 „
	Skupaj . . .	1,821.242 Din 03 p

Izdatki.

1. Za slov. šolstvo, prosveto in kulturne namene	164.324 Din	10 p
2. Podpore šolam za knjige, učila, božičnice itd.	58.660 „	75 „
3. Družbenā posestva	47.871 „	70 „
4. Družbeni koledar	35.240 „	30 „
5. Koledarček „Kraljevič Marko“	21.360 „	—
6. Vrnjena posojila	136.545 „	89 „
7. Obresti od družbe najetih posojil	4.388 „	96 „
8. Pokojninski sklad i. s.		
a) Prispevek družbe	18.240 Din	— p
b) Izplačana pokojnina	18.240 „	— „
	36.480 „	— „
9. Družbene razglednice	49.175 „	— „
10. Družbena pisarna i. s.		
a) Plače uradnikom	49.200 Din	— p
Odnos	49.200 Din	— p
	Odnos	554.146 Din 70 p

	Prenos . . .	554.146 Din 70 p
	Prenos . . .	49.200 Din — p
b)	Plača strežnici, najem- nina, kurjava in raz- svetljava	17.928 „ — „
c)	Potni stroški raznim funkcionarjem . . .	5.798 „ 50 „
d)	Tiskovine, poštnina in drugo	2.854 „ — „
		75.780 „ 50 „
11.	Razni stroški	61.930 „ 58 „
	Izdatki znašajo torej leta 1931 skupaj	691.857 Din 78 p
	Prehodni stroški	263.960 „ 80 „
	Plodonosno naloženi zneski i. s.	
a)	na glavnico	63.063 Din 63 p
b)	na V. Polaka sklad	6.700 „ — „
c)	na dr. Josipa Georga sklad	54.890 „ — „
d)	na Ivana Vrhovnika sklad	16.100 „ — „
e)	na obrambni sklad	13.400 „ — „
f)	na Aleks. Hudover- nika sklad	8.409 „ 35 „
g)	na prelata T. Zupana sklad	1.860 „ — „
h)	na dr. Jakoba Pirnata sklad	640.017 „ 63 „
	Skupaj	804.440 „ 61 „
	Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1931. l.	60.982 „ 84 „
	Skupaj	1.821.242 Din 03 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1930. l.	92.735 Din 75 p
Prirastek leta 1931	75.427 „ 32 „
	Skupaj
	168.163 Din 07 p
Odpadek leta 1931	61.315 „ — „
Stanje dne 31. grudnia 1931. l.	106.848 Din 07 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	282.952 Din 80 p
Prirastek leta 1931	34.757 „ 31 „
Skupaj	<u>317.710 Din 11 p</u>
Odpadek leta 1931	18.240 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	299.470 Din 11 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	204,553 Din 04 p
Prirastek leta 1931	26.422 „ 01 „
Skupaj	<u>230.975 Din 05 p</u>
Odpadek leta 1931	17.850 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	213 125 Din 05 p

Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	50,617 Din 27 p
Prirastek leta 1931	6.786 „ 55 „
Skupaj	<u>57.403 Din 82 p</u>
Odpadek leta 1931	6.795 „ 50 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	50.608 Din 32 p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	84.135 Din 79 p
Prirastek leta 1931	5.258 „ 43 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	<u>89.394 Din 22 p</u>

Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	184.928 Din 24 p
Prirastek leta 1931	123.899 „ 50 „
Skupaj	<u>308.827 Din 74 p</u>
Odpadek leta 1931	131.099 „ 50 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	177.728 Din 24 p

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930 l.	62.670 Din — p
Prirastek leta 1931	76.564 „ — „
Skupaj	<u>139.234 Din — p</u>
Odpadek leta 1931	72.097 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	<u>67.137 Din — p</u>

Račun Andreja Senekoviča sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930 l.	13.827 Din 07 p
Prirastek leta 1931	864 „ 19 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	<u>14.691 Din 26 p</u>

Račun prelata Tomo Zupana sklada.

Stanje dne 31. grudna 1930. l.	29.128 Din 17 p
Prirastek leta 1931	3.732 „ 68 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	<u>32.860 Din 85 p</u>

Račun Aleksandra Hudovernika sklada.

Nabrano in naloženo	8.409 Din 35 p
Kapit. obresti	105 „ 64 „
Stanje dne 31. grudna 1931. l.	<u>8.514 Din 99 p</u>

Zapuščinski sklad dr. Jakoba Pirnata.

Prejeta zapuščina po odbitku izplačanih pristojbin, volil in drugih stroškov	640.017 Din 63 p
--	------------------

Družbena imovina

dne 31. grudna 1931. l.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu . . .	300.000	Din — p
b) Posestvo v Velikovcu .	25.000	„ — „
c) Posestvo v Velikovcu .	5.000	„ — „
d) Posestvo na Savi . . .	50.000	„ — „
e) Posestvo v Studencih .	30.000	„ — „
f) Posestvo pri Sv. Mariji Magdalení v Trstu . . .	10.000	„ — „
g) Posestvo v Škednju, Trst	10.000	„ — „
h) Posestvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500	„ — „
i) Posestvo v Ljubljani . .	200.000	„ — „
j) Posestvo v Ljubljani . .	200	„ — „
k) Posestvo v Ljubljani . .	30 000	„ — „
Skupaj . . .	662.700	Din — p

II. Šolski inventar in učila 1.464 „ 90 „

III. Inventar družbene pisarne 2.449 „ 50 „

IV. Zaloga družbenih knjig 300 „ — „

V. Terjatve 24.447 „ — „

VI. Brezobrestna posojila 6.150 „ — „

VII. Družbena glavnica.

a) Vložna knjiž. posojilnice
v Mariboru, št. 10.492 95 Din — p

b) Delnica ljublj. kred. banke,
št. 1422 or 150 Din po kurzu 100 „ — „

c) Intab. terjatev pri mestni
občini ljubljanski . . . 5.232 „ 50 „

d) Intab. terjatev pri mestni
občini ljubljanski . . . 6.250 „ — „

Odnos . . . 11.677 Din 50 p

Odnos . . . 697.511 Din 40 p

	Prenos . . .	697.511 Din 40 p
	Prenos . . .	11.677 Din 50 p
e)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 30 890 pr.	555 „ 70 „
f)	Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 18.817 pr.	61 250 „ — „
g)	Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani št. 179.784 pr.	15.000 „ — „
h)	Vložna knjižica Jadran- sko podun. banke, podr. Ljubljana, št. 1580 pr.	6.864 „ 87 „
i)	5% obveznica avstrijske republike, ddt. Wien 15. 7. 1926 serija 1216 št 0.003 pr 100 funtov angleških po kurzu . .	<u>11 500 „ — „</u>
	Skupaj . . .	106.848 Din 07 p

VIII. Pokojninski sklad.

a)	Vink. 4 ⁰ / ₀ avstr. kronska renta	5.425 Din — p
b)	Vink. 4 ² / ₀ avstr. srebrna renta	11.250 „ — „
c)	Vink. 4 ² / ₀ avstr. papirna renta	2.000 „ — „
d)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, šte. 19.842 pr.	<u>280.795 „ 11 „</u>
	Skupaj . . .	299.470 Din 11 p

IX. Ciril-Methodov obrambni sklad.

a)	Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 120	<u>166.792 Din 62 p</u>
	Odnos . . .	166.792 Din 62 p
	Odnos . . .	<u>1,103.829 Din 58 p</u>

	Prenos . . .	1,103.829 Din	58 p
	Prenos . . .	166.792 Din	62 p
b)	Vložna knjižica Ljudske posoj. v Gorici št. 4105 pr.	500	„ — „
c)	Vlož. knjižica posojilnice v Celju št. 16.098 pr. .	350	„ — „
d)	Vlož. knjižica Jadransko-Podunavske banke, podruž. v Kranju, št. 1710	150	„ — „
e)	Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru št. 10579 pr.	250	„ — „
f)	7 ⁰ / ₀ državno inv. posojilo 5.600 Din nom. vrednost po kurzu	3.360	„ — „
g)	Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41.722	„ 43 „
	Skupaj . . .	213.125 Din	05 p

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a)	Vložna knjiž. ljubljanske mestne hran. št. 958 pr.	26.500 Din	— p
b)	Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr.	2.127	„ 07 „
c)	Vložna knjižica Kmetске pos. v Ljubljani št. 9146 pr.	2.273	„ 50 „
d)	Vlož. knjižica Kmet. pos. v Ljubljani št. 35.217 pr.	11.854	„ — „
e)	1 kom. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ obveznice bosensko-herceg. železn. posojila (izžrebana) v nominalni vrednosti	500	„ — „
f)	1 turška srečka št. 385.276 pr. 400 frankov vrednost	86	„ 25 „
g)	Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	7.267	„ 50 „
	Skupaj . . .	50.608 Din	32 p
	Odnos . . .	1,367.562 Din	95 p

Prenos . . . 1,367.562 Din 95 p

XI. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 539 pr. 89.394 „ 22 „

XII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

a) 144 kom. delnic Ljublj.
kreditne banke po 150 Din
v nom. vrednosti sku-
paj 21.600 Din po kurzu 14.400 Din — p

b) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani
št. 28.625 943 „ 74 „

c) Vlož. knjižica posojilnice
v Celju, št. 20.621 pr. . . 5.000 „ — „

d) Intab. terjatev pri S. D. S. 100.000 „ — „

e) Terjatev pri C. M. D. . . 54.609 „ 50 „

f) Dragocenosti 2.775 „ — „

Skupaj . . . 177.728 „ 24 „

XIII. Ivana Vrhovnika sklad.

a) Vlož. knjižica Ljubljanske
kreditne banke, št. 714 pr. 10.040 Din — p

b) Terjatev pri C. M. D. . . 57.097 „ — „

Skupaj . . . 67.137 „ — „

XIV. Andreja Senekoviča sklad.

Vlož. knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 35.251 pr. 14.691 „ 26 „

XV. Prelata Tomo Zupana sklad.

Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 37.743 pr. 32.860 „ 85 „

Odnos . . . 1,749.374 Din 52 p

Prenos . . . 1,749.374 Din 52 p

XVI. Aleksandra Hudovernika sklad.

Vložna knjižica Kmetске posojilnice v
Ljubljani, št. 39.615 pr. 8.514 „ 99 „

XVII. Zapuščinski sklad dr. Jakoba
Pirnata.

a) Vložna knjižica Ljubljan-
ske kreditne banke v
Ljubljani:

št. 14.897 pr. 74.820 Din 50 p
št. 14.898 pr. 74.820 „ 50 „
št. 14.899 pr. 74.820 „ 50 „
št. 14.900 pr. 74.820 „ 50 „
št. 14.901 pr. 53.542 „ — „
št. 14.904 pr. 27.250 „ — „

b) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani št.

33.009 pr. 145.207 „ 90 „

c) Intab terjatev pri S. D. v Š. 75 000 „ — „

s pripadki 29.579 „ 47 „

d) Terjatev pri J. K. 10.156 „ 26 „

Skupaj . . . 640.017 „ 63 „

XVI. Blagajniški ostanek 60.982 „ 84 „

Skupaj . . . 2,458.889 Din 98 p

B. Pasivna imovina.

1. Posojila pri denarnih zavodih 32.164 Din 33 p

2. Razni dolgovi in neporavnani računi 120.246 „ 99 „

3. Pokojninski sklad 299.470 „ 11 „

Skupaj . . . 451.881 Din 43 p

C.

Ako od aktivne imovine 2,458.889 Din 98 p

odštejemo pasivno imovino 451.881 „ 43 „

dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1931. 1. 2,007.008 Din 55 p

Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudnia
1930. l. 1,219.817 Din 15 p
s čisto imovino z dne 31. grudnia 1931. l. 2,007.008 „ 55 „
vidimo, da se je čista imovina v letu 1931
pomnožila za 787.191 Din 40 p

Družba je imela dne 31. grudnia 1930.

a) lastno imovino 1,219.817 Din 15 p
b) imovino za pokojninski
sklad 282.952 „ 80 „
Skupaj 1,502.769 Din 95 p

Dne 31. grudnia 1931. l.

a) lastno imovino 2,007.008 Din 55 p
b) imovino za pokojninski
sklad 299.470 „ 11 „
Skupaj 2,306.478 „ 66 „

Skupna imovina (t. j. lastna imovina
in imovina za pokojninski sklad)
se je v letu 1931 pomnožila za 803.708 Din 71 p

Vodstvo:

Dr. Rado Kušej l. r.,
predsednik.

Dr. Janko Kersnik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Rodoljubi,

ne pozabite

obrambnih skladov

Družbe sv. Cirila in Metoda!

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A.

ki so izza dne 30. septembra 1931 do 30. septembra 1932 po
§ 4. družb. pravil plačali po 100 Din:

2053. Branimir Silić, Split; 2054. Ljudevit Silić, krojač, Split; 2055. Jakob Čeh, tes. mojster, Split; 2056. Janko Podgoršek, ravnatelj gosp. banke, Split; 2057. Vilko Hohnec, hotelir, Split; 2058. Vladislav Turk, podravn. Ljub. kred. banke, Split; 2059. Franjo Lorenčak, hotelir, Split; 2060. Anica Žagarjeva, inž. soproga, Split; 2061. Damijan Škerl, upravnik Jugotehne, Split; 2062. Jugoslov. napr. akad. društvo »Jadran«, Ljubljana; 2063. Avgust Jenko, posest., Ljubljana; 2064. Miloš Grmovšek, srez. šol. nadz., Slovenjgradec; 2065. Fran Ditrich, zav. agent, Ljubljana; 2066. Ivan Korenčan, trgovec, Ljubljana; 2067. Fran Osterman, viš. žel. urad. v p., Ljubljana; 2068. Dr. Josip Majcen, zdravnik, Maribor; 2069. Dr. Ivo Tartaglia, ban, Split; 2070. Vinko Zorman, šef manjšinskega instituta, Ljubljana; 2071. Dr. Matej Potočnik, direktor m. učit., Maribor, v počaščenje pok. dr. Vlad. Herle; 2072. Dr. Alojzij Bratkovič, odv. in župan, Slovenjgradec; 2073. Miloš Grmovšek, srez. šol. nadz., Slovenjgradec; 2074. Ivan Rojnik, trgovec, Slovenjgradec; 2075. Dr. Vinko železnikar, zdravn., Slovenjgradec; 2076. Ivan Polovič, gimn. prof., Kočevje; 2077. Josipina Blumauer, Ljubljana; 2078. Josip Turk, trgovec, Novo mesto; 2079. M. Mušič, zobotehnik, Novo mesto; 2080. A. Rismondo, sopr. ravnatelja Jadranske plovitbe, Split; 2081. Konrad Rajher, lastnik pogrebn. zavoda, Split; 2082. † Dr. Fr. Jesenko, univ. prof., Ljubljana; 2083. Janko Žunkovič, nadučitelj v p. in pos., Narplje; 2084. Dr. Josip Pučnik, odvetnik, Slov. Bistrica; 2085. Dr. U. Lemež, odv., Slov. Bistrica; 2086—2087. Miloš Grmovšek, srez. šol. nadz., Slovenjgradec (pokr. iz l. 1931).

B.

ki so plačali izza dne 30. septembra 1931 do 30. septembra 1932
za CM obrambni sklad po 100 Din:

2510—2511. Marijanca in Franjo Medić, Ljubljana za 2 kamna, katera že 10 let vlečeta; 2512. CM podružnica v Kranju; 2513—2517. ž. šentpeterska CM podr. v Ljubljani mesto cvetja na grob brata odbornika g. Fr. Medića. 2518. Dr. Simon Dolar, gimn. ravn., Kranj, ker se ni mogel udeležiti vel. skupščine.

Doneski podružnic leta 1931.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1.	Ljubljana: šentp. ž.	27.209	42	—	—	—	—	—	—	—	—	29.109	42	—	—
2.	Ljubljana: šentj.-trn. m.	14.095	35	—	—	200	—	—	—	1.700	—	14.295	35	—	—
3.	Ljubljana: mestna ž.	12.937	10	—	—	—	—	—	—	—	—	12.937	10	1.762	—
4.	Ljubljana: šentj.-trn. ž.	10.050	—	732	—	—	—	—	—	210	—	10.492	—	—	—
5.	Ljubljana: šentpeter. m.	6.108	67	282	50	—	—	—	—	1.200	—	7.591	17	—	—
6.	Ptuj: m.	6.500	—	—	—	—	—	—	—	200	—	6.700	—	560	—
7.	Ptuj: ž.	6.500	—	—	—	—	—	—	—	200	—	6.700	—	—	—
8.	Kranj: m. in ž.	3.815	20	—	—	100	—	1550	—	200	—	5.665	20	4.600	—
9.	Laško in okolica	3.400	—	—	—	1000	—	—	—	—	—	4.400	—	860	—
10.	Celje: ž.	4.060	12	—	—	—	—	—	—	—	—	4.060	12	—	—
11.	Muta	4.014	50	—	—	—	—	—	—	—	—	4.014	50	280	—
12.	Slovenjgradec in ok.: m.	3.544	52	80	—	—	—	—	—	—	—	3.624	52	28	—
13.	Litija in Smartno	3.188	50	100	—	—	—	—	—	300	—	3.588	50	517	—
14.	Slovenjgradec: ž.	3.001	60	—	—	—	—	—	—	—	—	3.001	60	640	—
15.	Maribor: m.	3.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—
16.	Trbovlje in ok.: m.	2.989	85	—	—	—	—	—	—	—	—	2.989	85	1.160	—
17.	Trbovlje in ok.: ž.	2.989	85	—	—	—	—	—	—	—	—	2.989	85	—	—
18.	Ljubljana: Šiška m.	2.445	50	42	25	—	—	—	—	454	68	2.942	43	—	—
	<i>Odnos</i>	119.850	18	736	75	1.300	—	1550	—	4.664	68	128.101	61	10.407	—

Št. r.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice			
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
19.	<i>Prenos</i>	119.850	18	736	75	1.300	—	1.550	—	4.664	68	128.101	61	10.407	—	—	
20.	Ljubljana: L. ljub. j. m.	2.911	50	—	—	—	—	—	—	—	—	2.911	50	1.122	—	—	
21.	Novo mesto: ž.	2.735	50	—	—	—	—	—	—	—	—	2.735	50	320	—	—	
22.	Split	2.725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.725	—	1.288	80	—	
23.	Ljubljana: Šiška ž.	2.105	65	42	25	—	—	—	—	454	67	2.602	57	—	—	—	
24.	Kamnica pri Mariboru	2.600	75	—	—	—	—	—	—	—	—	2.600	75	280	—	—	
25.	Rogaški okraj	2.204	50	—	—	—	—	—	—	—	—	2.204	50	—	—	—	
26.	Vrhnika	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	
27.	Celje: m.	1.714	63	—	—	—	—	—	—	—	—	1.714	63	660	—	—	
28.	Radeče in okolica	1.602	—	109	25	—	—	—	—	—	—	1.711	25	1.140	—	—	
29.	Dol pri Hrastniku	1.595	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.595	—	680	—	—	
30.	Kočevje	1.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.400	—	610	—	—	
31.	St. Pavel pri Prebojdu: ž.	1.280	—	—	—	—	—	—	—	100	—	1.280	—	440	—	—	
32.	Maribor in okolica ž.	1.076	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.176	—	—	—	—	
33.	Kamnik: ž.	1.110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.110	—	467	—	—	
34.	Sl. Radenci — Kapela	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	720	—	—	
35.	Jesenice: m. in ž.	954	—	—	—	—	—	—	—	—	—	954	—	300	—	—	
36.	Bled	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900	—	372	—	—	
37.	Brežice	880	50	—	—	—	—	—	—	—	—	880	50	400	—	—	
38.	Rbnica (Dol): ž.	694	0	—	—	—	—	—	—	180	—	874	50	560	—	—	
	Cerknica:	843	—	—	—	—	—	—	—	—	—	843	—	160	—	—	
	<i>Odnos</i>	152.182	71	888	25	1.300	—	1.550	—	5.399	35	161.320	31	19.926	80	—	

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- mine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Župana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
39.	<i>Prenos</i> . . .	152.182	71	888	25	1.300	—	1550	—	5.399	35	161.320	31	19.926	80
40.	Krško in okolica, ž. . .	824	—	—	—	—	—	—	—	—	—	824	—	560	—
41.	Ribnica na Pohorju . . .	743	—	79	50	—	—	—	—	—	—	822	50	480	—
42.	Novo mesto: m.	791	—	—	—	—	—	10	—	—	—	801	—	—	—
43.	Gornji grad: m. in ž. . .	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	750	—	240	—
44.	Domžale	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	560	—
45.	Gornja Radgona	465	—	201	—	—	—	—	—	—	—	666	—	480	—
46.	Velike Lašče	665	—	—	—	—	—	—	—	—	—	665	—	480	—
47.	Trebnje in okolica . . .	325	—	282	—	—	—	—	—	—	—	607	—	—	—
48.	Tržič in okolica	595	—	—	—	—	—	—	—	—	—	595	—	840	—
49.	Gaberje pri Celju	576	—	—	—	—	—	—	—	—	—	576	—	197	—
50.	Ruše in okolica	400	—	—	—	—	—	150	—	—	—	550	—	720	—
51.	Ljutomer	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—
52.	Sp. Sv. Kungota	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	160	—
53.	Krško: m	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—
54.	Železniki	487	50	—	—	—	—	—	—	—	—	487	50	440	—
55.	Grobelno: za Slivnico in Sl. Vid .	320	—	—	—	—	—	150	—	—	—	470	—	80	—
56.	Hrastnik in okolica: ž. . .	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	460	—	560	—
57.	Ormoški okraj: m.	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—	—	—
58.	Črnomelj: m. in ž.	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—	—	—
	Sodražica in okolica . . .	420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	420	—	160	—
	<i>Odnos</i>	163.104	21	1.450	75	1.300	—	1860	—	5.399	35	173.114	31	25.883	80

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Prejata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
	<i>Prenos . . .</i>	163.104	21	1.450	75	1.300	—	1860	—	5.399	35	173.114	31	25.883	80
59.	Borovnica . . .	345	—	70	—	—	—	—	—	—	—	415	—	120	—
60.	Št. Rupert (Dol.) . . .	343	—	63	15	—	—	—	—	—	—	406	15	80	—
61.	Kostanjevica . . .	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	480	—
62.	Hrastnik m.	300	—	—	—	—	—	—	—	100	—	400	—	—	—
63.	Sevnica	300	—	—	—	—	—	—	—	100	—	400	—	460	—
64.	Vransko	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	370	—	85	—
65.	Kamniki in okolica: m.	363	50	—	—	—	—	—	—	—	—	363	50	—	—
66.	Svečina	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	160	—
67.	Ribnica (Dol.) m. . . .	356	50	—	—	—	—	—	—	—	—	356	50	—	—
68.	Slovenska Bistrica . . .	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	—	—
69.	Tolsti vrh in ok. pri Gušt.	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	—	—
70.	Mokronog	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	340	—	160	—
71.	Unec — Rakek	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	340	—	240	—
72.	Petrovče	324	—	—	—	—	—	—	—	—	—	324	—	120	—
73.	Št. Ilj. v Slov. goricah .	320	—	—	—	—	—	—	—	—	—	320	—	160	—
74.	Hoče, Slivnica in ok. . .	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—
75.	Loški p., Draga in Trava	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—
76.	Metlika	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	240	—
77.	Sv. Lenart v Slov. gor.	270	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270	—	—	—
78.	Fram in okolica	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—
	<i>Odnos</i>	169.686	21	1.583	90	1.300	—	1860	—	5.599	35	180.029	46	28188	80

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Aleksandra Hudovernika sklad		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
79.	<i>Prenos . . .</i>	169.626	21	1.583	90	1.300	—	1860	—	5.599	35	180.029	46	28.188	80
80.	Ormoški okraj: ž. . .	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	400	—
81.	Brdo	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	—	—
82.	Sv. Barbata pri Mariboru	235	—	—	—	—	—	—	—	—	—	235	—	240	—
83.	Ljubijana : akademska .	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
84.	St Jernej na Dol.	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	195	—	240	—
85.	Židani most	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—
86.	Žuženberk	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—
87.	Skofja Loka	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	—	—	—
88.	Cerklje pri Kranju	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118	—	560	—
89.	Sv. Jurij ob Pesnici	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	80	—
90.	Sv. Ana, Marija Snežna	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	120	—
91.	Limbuš in okolica	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	145	60
92.	Sv. Duha na Ostrem vrhu	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	—	—	—
	Poljane pri Prevaljah . . .	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
	Skupaj . . .	171.770	21	1.583	90	1.300	—	1860	—	5.599	35	182.113	46	29.974	40

Izkaz

zapuščinskih skladov, katere je družba popolnoma porabila za
šolske namene.

Zap. št.	Ime sklada	Znesek		Opomba	
		K	v		
a) Predvojna kronska valuta					
1	Karel Kotnika zap. sklad	389.372	33	porabljeno leta 1911 - 1915	
2	Marije Vilharjeve . .	112.400	—	 1917 in 1918
3	Ivana Florjančiča . .	36.922	54	 1915
	skupaj . . .	538 694	87		
b) Povojna dinarska valuta					
		Din	p		
4	Ivana Poljšaka zap. sklad	585.980	40	porabljeno leta 1922 in 1923	

Izkaz

zapuščinskih skladov, katere je družba deloma porabila za
šolske namene.

Zap. št.	Ime sklada	Prejeta zapušč. imovina		Porabljeno		Imovinsko stanje 31. XII. 1930		Opomba
		Din	p	Din	p	Din	p	
1	Dr. Josipa Georga sklad	242.196	10	64.467	86	177.728	24	Porabljeno: leta 1928 Din 27.501-86 1929 " 29.766- kurzna dif. 1931 " 7.200- Skupaj Din 64.467-86

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo

po volitvi na 43. veliki skupščini v Slov. Bistrici
dne 11. septembra 1932.

1. Predsednik: Dr. Rado **Kušej**, vseučiliški profesor v Ljubljani, izvoljen 1930.
 2. Dr. Ernest **Dereani**, zdravnik v Ljubljani, 1931.
 3. Fran **Jamšek**, šolski upravitelj na Bregu pri Ptujju, 1932.
 4. Blagajnik: dr. Janko **Kersnik**, ravnatelj Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico v Ljubljani, 1930.
 5. Avgust **Ludvik**, višji nadzornik in postajenačelnik glavnega kolodvora v Ljubljani, 1932.
 6. Tajnik: ing. Janko **Mačkovšek**, mestni gradbeni nadsvetnik v Ljubljani, predsednik udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov, 1931.
 7. Nilka **Potočnikova**, soproga želez. nadinspektorja, 1930.
 8. Ivan **Prekoršek**, narodni poslanec, upravitelj drž. bolnice v Celju, 1931.
 9. Viktor **Rohrmann**, veletrgovec v Ljubljani, 1932.
 10. Namestnica predsednikova: Franja dr. **Tavčarjeva**, dvorna dama v Ljubljani, 1930.
 11. Miro **Senekovič**, banski svetnik v Ljubljani, 1931.
 12. Ivan **Tomažič**, sres. šol. nadzornik v Mariboru, 1932.
- Ožji odbor: Načelnik dr. Fr. Kušej, Janko Mačkovšek, Viktor Rohrmann, dr. Janko Kersnik, Miro Senekovič in Franja dr. Tavčarjeva.

B. Nadzorništvo.

1. Evgen **Lovšin**, ravnatelj »Rude in kovine«.
2. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
3. Matija **Rode**, kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani.
4. Albert **Sič**, prof. v p. v Ljubljani.
5. Jakob **Zupančič**, real. ravnatelj v pok. v Ljubljani.

C. Razsodništvo.

1. Mat. **Marinček**, notar v Novem mestu.
2. Dr. Ferdo **Lašič**, odvetnik v Mariboru.
3. Fran **Pahernik**, narodni poslanec, veleposestnik v Vuhredu.
4. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Janko **Žirovnik**, odvetnik v Ljubljani.

Č. Pisarna.

Vodja: Dr. Rado **Kušej.**

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel **Josin.**
Pisarniški tajnik: Fran **Skulj.**
Pisarica: Franja **Benedikova.**

Ljubljana, Beethovnova ulica 2: uradne ure ob delavnikih
od 3.—6. popoldne.

Navodila podružnicam Družbe sv. Cirila in Metoda.

Vse p. n. podružnice in prijatelje Družbe sv. C. in M. prosimo, da uvažujete sledeče:

1. Oživite vse bivše, sedaj speče podružnice. V ta namen naj skliče ta ali oni občni zbor (treba ga je naznaniti sreskemu poglavarju), izvoli naj se nov odbor ter se prijavi sreskemu poglavarju in glavni družbi v Ljubljani.

2. Vse delujoče podružnice naj imajo takoj po novem letu svoje občne zборе, najkasneje do konca marca. Občni zbor se naznani brez kolka z vzporedom vred na sresko poglavarstvo. Imenik novega odbora je treba naznaniti tudi sreskemu poglavarstvu in centrali.

3. Članarina (letna) znaša 5 Din. Majhna je in jo zmore marsikdo.

4. Delegate za glavno skupščino je treba naznaniti pred veliko skupščino Družbi. Na vsakih 50 članov pripada podružnici 1 delegat.

5. Odborniki naj si delo razdele tako, da ne pade na eno osebo vse.

6. Ponos vsake podružnice bodi kar največje število članstva. Posebno uvaževanja vredno je pridobivanje članstva med priprostim ljudstvom. K podružnici naj se pritegnejo člani iz sosednih krajev, kjer ne obstojajo podružnice. V takem

kraju naj se radi olajšave dela voli zastopnik, kateremu se poveri nabiranje članov in pobiranje članarine. Redni člani podružnice so:

- a) letniki, ki plačajo članarino 5 Din na leto,
- b) ustanovniki, ki plačajo 50 Din (enkrat za vselej),
- c) pokrovitelji, ki plačajo 100 Din (enkrat za vselej) in imajo tudi aktivno in pasivno pravico na veliki skupščini,
- č) podporniki, ki plačujejo na leto vsaj 3 Din.

7. Podružnice naj skrbе, da se družbeno blago razpečava. To blago obstoji iz razglednic, narodnih kolkov in računskih listkov. Posebno opozarjamo na družbene razglednice. Domače so, plod naših umetnikov. Čas je, da izpodrine domače blago inozemsko šaro. Zahtevajte po trgovinah CM razglednice.

8. Pri eventualnih prireditvah je treba upoštevati radi pristojbin in davka naše tozadevne okrožnice z ozirom na prošnje na davčno upravo, finančno direkcijo in na ministrstvo poljeprivrede in vode. V vseh tozadevnih nejasnih stvareh naj se obračajo podružnice na centralo.

9. Družba izda vsako leto svoj koledar, za katerega je treba imeti ob razpošiljanju naslove. Skrb podružnic bodi, da pošlje vsaka do septembra vsakega leta naslove oseb, katerim se sme zanesljivo koledar poslati.

10. Podružnice naj skušajo zanetiti med ljudstvom zanimanje za Družbo, da se dvigne v narodu nacijsionalna zavest in državljanski ponos.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani, dne 10. oktobra 1932.

VSEBINA.

Rodoslov našega kraljevskega doma.
Kraljevine Jugoslavije barve in grb.
Koledar.
Poštne in brzojavne pristojbine.
Lestvice za kolke.

25 letnica prerojenja CMD	19
šolske razmere na slovenskem ozemlju Koroške	25
Pesem izgnancev (pesem)	34
Westfalski Slovenci	36
Ave (pesem)	41
Kje pravica — kje krivica?	42
Nekaj o našem izseljevanju	44
S poti ob severni meji	54
Veliki dobrotnik CMD umrl	60
Naši grobovi	62
Na grobeh (pesem)	70

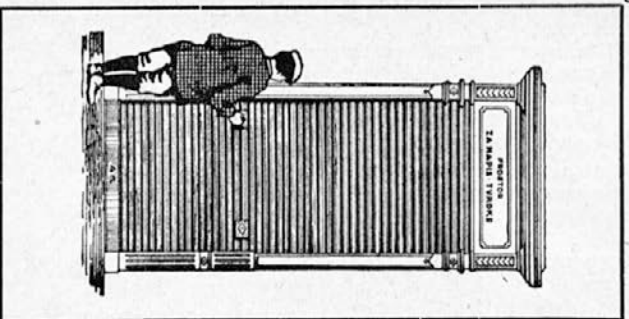
Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.
Inserati.

Ob vsaki priliki se spomnite,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“
v Sloveniji najuspešnejša,
najcenejša in najhitrejša po-
sređovalnica za službe vseh
vrst, za prodajo in nakup
vseh stvari, za nepremičnine,
lokale, podjetje, kapital, že-
nitve in za vse drugo.

**Pot do vsega, kar
potrebujemo, vodi
skozi Jutrov mali
oglasnik.**

Ustanovljeno leta 1879.

Telefon št. 2553

Ključavničarstvo

Avĝust Martinčič

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih zastorov v Dravski banovini.

Ljubljana, Rimska cesta 14

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solnčnih plahit ter za popravila istih. — Stalna zaloga vseh potrebnih za rolete in solnčne plahite, raznovrstnih stedinikov in vseh potrebnih za stavbe. — Izvaja vse ključavničarska dela in popravlja. — Avtoĝeno varenje.

Točna postreĝba!

Zmerne cene!

ŠTAMPILJE

ETIKETE

Mariborska tiskarna

== MARIBOR ==

LITOGRAFIJA

Knjigoveznica * Založništvo

Plakaterski in reklamni zavod.

Izdeluje zlasti plakate, delnice, etikete itd.

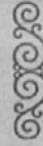
Glej plakat Ljubljanskega velesejma!

Ustanovljena leta 1881

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

== v Ljubljani ==

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge v tekočem
računu

Čekovni promet

Eskont in inkaso menic

Stanje vlog nad 250 milijonov dinarjev.

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustr. knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice. Vse tiskovine za društva in šole (lepake, letake, izpričevala i. t. d.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni.

NAJNIŽJE CENE!

UČITELJSKA KNJIGARNA

ima v zalogi „Galerijo naših mož“: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Kersnik, 18. Maister, 19. Zupančič, 20. Strossmayer.
Slika Din 10.—.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Francišškanska ulica 6

podružnica v **MARIBORU**

ima v zalogi vse leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter veliko izbiro nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. — Razna učila za šolo in dom.

Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije.

Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. —

Velika izbira modnih časopisov.

MEDIĆ - ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv
družba z omejeno zavezo

CENTRALA V LJUBLJANI

Tovarne: Ljubljana — Medvode

Podružnice in skladišča: MARIBOR, NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

lanenega in kokosovega olja, firneža, vseh
vrst lakov, emajlno lakastih, oljnatih kakor
tudi prsternih in kemičnih barv, steklarskega
kita itd. znamke „MERAKL.“

Prvovrstne kakovosti

Točna in solidna postržba

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik

Lingarjeva ul.

LJUBLJANA

Stritarjeva ul.

Zaloga za moške!

Modne in sportne obleke,
površniki, raglani, suknje,
pelerine, lovski loden, so-
kolsko in smučarsko blago
za kroje.

Samo češkega in angle-
škega izvora.

Zaloga za ženske!

Modno blago za obleke,
kostume, plašče. Pliš, bar-
žun, rips, pralni baržun,
parhet. Jugočeška pralna
svila „Dagmar“. Telesno
perilo od znane češke to-
varne „B. Schroll sinovi“.

Zaloga preprog in tekačev, linolej, pliš, tapetne jute, ma-
dras zastore, etaminasta posteljna pregrinjala, garniture,
prešite odeje lastnega izdelka. Največja izbira svilnatih,
volnenih, ženilastih rut in šerp.

POŠTENOST MOJEGA PODJETJA JE ZNANA!

Zaloga
stekla, porcelana in
==== svetiljk =====

Fran Kollmann

Ljubljana, Mestni trg

priporoča

bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

Osobito priporoča slav. ob-
činstvu v nakup
valjčke za svetiljke
v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.

Cenovniki na razpolago.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, **LJUBLJANA**, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Knjigarna

L. Schwentner

Ljubljana

Prešernova ulica 3.

Engelbert Franchetti

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20

nasproti kavarne »Evrope«

*priporoča svojo največjo in povsem higijenično urejeno
brivnico. Najmoderneje urejen salon za dame.*

Za dobro in točno postrežbo je vsestransko preskrbljeno

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu.

Tefef. št. 2108. Žirokonto pri Narodni banki Jugoslavije.
Račun pošt. hran. v Ljubljani št. 10502, v Zagrebu 39087.

Obrestuje navadne vloge na knjižice in v tekočem računu po

5%

po $6\frac{1}{2}$ proti odpovedi na 3 mesece.

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo.
Eskontuje menice in odvarja tekoče račune
za trgovce, obrtnike in podjetja.

Stanje vlog nad 80 milijonov dinarjev.

**Rezervni zaklad:
sedem in pol milijonov Din.**

Ustanovljena 1. 1882.

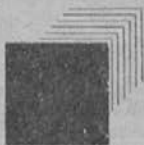
Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru.

Josip
Benko

*tovarna mesnih
izdelkov, izvoz živine,
telet, svinj in mesa*

**Murska
Sobota**

*priporoča svoje priznane
najfinejše šunke à la Praga,
kakor vsakovrstne rolade in vse
vrste svojih mesnih izdelkov
po najnižjih dnevnih cenah.
Cenjeni intereseanti se opozarjajo
na novo in najmoderneje
urejeno tovarno za
konzerviranje praških šunk
v pločevinastih dozah.*

Zahtevajte cenike !!!

MESTNA HRANILNICA V NOVEM MESTU

(JUGOSLAVIJA)

Pupilarno varen zavod. — Ust. l. 1894.
Pod trajnim državnim nadzorstvom.

Sprejema hranilne vloge
na hranilne knjižice in tekoči račun.

Za hranilne vloge
jamči mestna občina Novo mesto
z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Radi tega nalagajo
pri njej sodišča denar mladoletnih, župni
uradi cerkveni, občine občinski denar.

L. MIKUŠ

izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga
sprehajalnih palic.

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Na drobno | Na debelo |

Popravila

točno in solidno

Zmerne cene

Tovarna vinskega kisa d. z o. z.

„VINOCET“

LJUBLJANA

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis
iz pristnega vina. — Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nadstr.

ANTON BAJEC

TRGOVINA

S CVETLICAMI, ŠOPKI,

VENCI IN TRAKOVI Z

NAPISI

TELEFON 3222

LJUBLJANA

POD TRANČO

VELETRGOVINA
RAZGLEDNIC IN PAPIRJA
NA DROBNO IN DEBELO. VSE PO-
TREBŠČINE ZA ŠOLE IN URADE.
NAJVEČJA IZBIRA FINEGA GALAN-
TERIJSKEGA BLAGA, PRIMERNEGA
ZA GOD, POROČNA IN DRUGA
———— DARILA. ————

M. TIČAR

———— LJUBLJANA ————
SV. PETRA CESTA ŠT. 26.
ŠELENBURGOVA ULICA 1
(PODRUŽNICA)

BLUZE, DAMSKO IN
MOŠKO PERILO, KRA-
VATE, ROKAVICE, NO-
GAVICE IN TORBICE

KUPITE NAJBOLJE PRI
T V R D K I

MILOŠ
KARNIČNIK
LJUBLJANA, STARI TRG 8

»RUDE IN KOVINE«

DRUŽBA Z O. Z.

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon Interurban št. 2727

Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 14.167

E N G R O S

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova
pločevina, svinčena pločevina,

pocinkana železna pločevina, cinkovo belilo
(izdelek Cinkarne d. d., Celje)

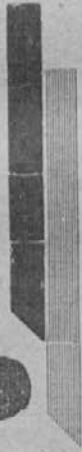
barve, žveplenokisla glina, aluminijev hidrat,
bakrena galica, cinkov prah, katran, stare
kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

ŠČITITE
SVOJO
EKZISTENCO!

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka
v L J U B L J A N I

Vam zavaruje poslopja, po-
hištvo, tvornice, avtomobile,
odgovornost, življenje, starost
itd. proti škodam, ki Vam jih
lahko povzroči požar, vlom,
nesreča, smrt i. t. d.

Podružnice in zastopstva so po vsej
Jugoslaviji. Poslovna zveza s češko
banko „SLAVIJO“ v Pragi.

Glavni sedež je v LJUBLJANI.

TELEFON

21-76, 22-76

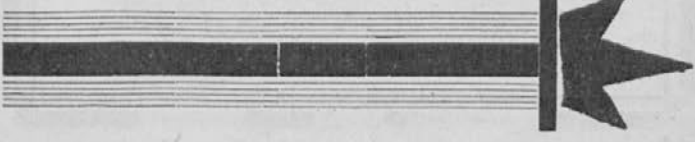
MESTNA HIRANILNICA LJUBLJANSKA

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

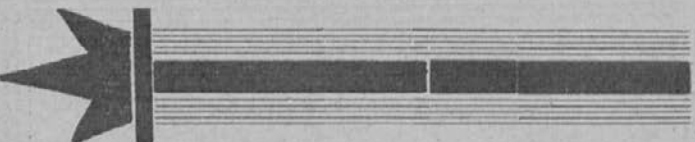

Vloge sprejema na knjižice in na tekoči račun. Naložbe proti odpovedi obrestuje po dogovoru kar najbolj ugodno. Posojila doljuje na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje. Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa
/// svoje položnice. ///

Telefon šte. 2016 in 2616

Poštni ček. račun šte. 10.533

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Josip Petelinc

veletrgovina

Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7
(za vodo)

PETELINČEVI

šivalni stroji in kolesa

»ADLER«

»GRITZNER«

švicarski pletilni stroji
»DUBIED« in pisalni
stroji v treh velikostih

SO NAJBOLJŠI!

Brezplačen pouk v vezenju! — Mesečna odplačila! — Večletno jamstvo! — Najnižje cene!

Razni galanterijski predmeti, nogavice, ro-kavice v raznih barvah in kвалijetah, srajce, kravate, ovratniki, triko perilo, sveatri, žemperji, dežniki, toalet. mila itd.

Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čev-ljarje, sedlarje in tapet-nike.

Postrežba točna! Cene solidne!

Umetna knjigoveznica IVAN MOLK,

prej JAKOPIČ,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del. Zaloga zaklopnih map znamke „IMKAL“.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

PRIPOROČAM

svojo bogato zalogo vsakovrstnega
MANUFAKTURNEGA BLAGA
nadalje perilo, posteljne in druge odeje,
krojaške potrebščine, otroške obleke,
dežnike, klobuke in čevlje po najnižjih
dnevnih cenah.

KARL JANČIČ MARIBOR
ALEKSANDROVA 11

Ž I M A

za žimnice in sedlarske potrebščine se
dobi najboljša in najceneje samo pri

J. KNIFIC

tovarna za žimo

Ustanovljeno 1829

Telefon inter. št. 2

Stražišče pri Kranju

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Zagreb

Keksi

Prepečenci

Vafeljni

Oblati

Biskviti

ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal, svetiljk, raznih okvirov, šip itd. Stavbinsko in umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA
LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 10

MANUFAKTURNA
TRGOVINA
FRANJO MAJER
MARIBOR
NA
GLAVNEM TRGU
SE PRIPOROČA

T v r d k a

IVAN PERDAN

v Ljubljani

— Glavni založnik —

Ciril - Metodovega čaja v zavitkih.
Najnižja cena in točna postrežba.

V zalogi vedno:
najfinejše namizno
olje, kava, riž, čaj,
milo, žganje, kakor
tudi vse drugo spe-
cerijsko blago na
drobno in debelo po
najnižjih cenah.

Hranilnica dravske banovine

LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

NAJVARNEJŠA IN
NAJBOLJŠA PRILIKA ZA
NALAGANJE PRIHRANKOV

ZA VLOGE IN VSE OBVEZNOSTI
JAMCI DRAVSKA BANOVINA Z
VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN
Z VSO SVOJO DAVČNO MOČJO

LESKOVIC & MEDEN

TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

Veležganjarna

M. ROSNER & Co. nasl.

Viktor Meden

v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

**pelinkovec, planinec grenčica, vanille, rum,
konjak medicinal, brinjevec, janeževc,
slivovko, sadjevec, tropinovec.**

MODNA IN ŠPORTNA TRGOVINA

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 1.

TELEFON ŠT. 2438

ČEK. URAD ŠT. 10.790

Priporoča za gospode:

KLOBUKE,
PERILO,
KRAVATE,
NARAMNICE,
NOGAVICE,
PLETENE TELOVNIKE
(PULOVER)
DEŽNE PLAŠČE,
DEŽNIKE I. T. D.
KAKOR TUDI VSE POTREB-
ŠČINE ZA TURISTIKO
= IN TELOVADBO =

Priporoča za dame:

PLAŠČE,
KOSTUME,
OBLEKE,
BLUZE,
ČEPICE,
ŠPORTNE KLOBUKE,
NOGAVICE,
ROKAVICE
IN VSE MODERNE
NAKITNE PREDMETE.

NARODNI TRAKOVI.

NAJVEČJA IZBIRA ANGLEŠKEGA VOLNENEGA IN
PERILNEGA BLAGA, SVILE, BARŽUNA ITD.
ZA DAMSKE OBLEKE IN PLAŠČE.

»VEDNO ZADNJE NOVOSTI.«

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 1.

Delniška glavnica in rezerve preko Din 60,000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjime na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE informacije v vseh v baržno stroko spadajočih zadevah.

Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun poštne hranilnice v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metko-
vič, Novi Sad, Ptuj, Rakek, Sarajevo,
Slovenjgradec, Split, Šibenik,
Varaždin, Zagreb.

CENIKE
URADNE
TISKOVINE
KUVERTE
RAČUNE
NAZNANILA
in vsa v
TISKARSKO STROKO
spadajoča
DELA

IZVRŠUJE TOČNO, OKUSNO IN CENO
NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 5.

MIESTNA HRANILNICA V MARIBORU

USTANOVLJENA LETA 1861.

Telefon: 20-03

Stanje hranilnih vlog nad Din 130.000.000

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po 5⁰/₀, večje in na 3 mesece vezane pa po 6¹/₂⁰/₀.

Daje posojila po najugodnejših pogojih

Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Radi tega nalagajo pri njej sodišča Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava denar mladoletnih otrok in varovancev vobče, oblastva svoje depozite ter cerkve cerkveni denar.

Modna in konfekcijska trgovina

Jakob Lah

Maribor

Glavni trg 2

Velika izbira:

oblek za moške in otroke

*klobukov, perila, kravat, čevljev,
nogavic, dežnikov, rokavic i. t. d.*

Cene solidno nizke!

Postrežba točna!

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“ v Mariboru

Grajski trg 7

Telefon 2231

največje podporno društvo v Jugoslaviji, sprejme vsako **zdravo osebo** od 1. do 80. leta in **izplača** upravičencu po umrlem članu do največ **Din 1000·-**, **2000·-**, **4000·-**, **10.000·-**, **20.000·-** in tudi več podpore. — Smrtni prispevki znašajo po **50 par** oziroma **Din 1·-**, **2·-**, **5·-**, **10·-** za vsak smrtni slučaj. — Društvo šteje danes nad 36.000 članov in je izplačalo do sedaj že nad 6.000.000 Din na podporah. — Ako še niste član tega društva, zahtevajte takoj brezpl. pristopno izjavo.

Trgovina z železnino **PINTER & LENARD**

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 23-34

Telefon 282 || Brzojavni naslov: Pinlen, Maribor

Bogata zaloga	kovače, - mizarje,
železnih nosilcev,	i. t. d., kovanja za
paličnega železa,	stavbe in mobilje,
obročja za sode,	štedilnikov, peči,
žitnikov, - - žice,	kuhinske posode
- poljedelskega -	in vseh v to stroko
orodja, orodja za	spadajočih stvari
Velika izbira planinskih potrebščin	

Na debelo

Na drobno

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

5%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati raditega pri hranilnici.

Z dnem 31. avgusta 1932 je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in tekoči račun nad

43 milijonov Din.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam

nad 16 milijonov Din.

M FRANC
MASTEK KONFEKCIJA IN
MANUFAKTURA
MARIBOR

Kovčegi,

Telef. inf. 2207

ročne in šolske torbice, listnice, denarnice, nahrbtniki, gamaše.
Opreme za konje, ovratniki in nagobčniki za pse i. t. d.

Gonilni jermeni.

Kovčegi za potnike in vzorce se po naročilu izvrše v lastni
torbarski delavnici.

Joan Kravos ★ Maribor
Aleksandrova c. 13

KLISJEJE

*vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predlo-
ženih risbah, perorisih in slikah za navaden tisk
ali finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po
naročilu in v najkrajšem času po nizkih cenah*

JUGOGRAFIKA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

Zdravilišče Rogaška Slatina

Postaja Grobelno ob glavni progi Dunaj — Trst in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donat).

VRELEC „TEMPEL“.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na raznih zdravilnih sestavinah. Pospesuje prebavljanje in presnavljanje.

VRELEC „STYRIA“.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

VRELEC „DONAT“.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemeroidom, putiki i. t. d.

Rogaška Slatina je najmodernejša in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni, brzojavni in telefon. urad. Velika zdraviliška dvorana, čitalnica, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, vojaška godba. Radio. Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. **Sezona od 1. maja do 1. oktobra.**

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

Tovarna zamaškov

Najsolidnejša in naj-
cenejša postrežba!
Plutovinaste izola-
cije za hladilnice!
Staniolne kapice!
Morske gobel!

Jelačin & Ko. - Ljubljana

FR. P. ZAJEC

izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg št. 9

! Priporoča očala, ščipalce,
toplomere, barometre, dalj-
nogleda, foto-aparato itd.

Velika izbira vsakovrstnih
ur, zlatnine in srebrnine.

Vsa nova dela in popravila
se izvršujejo strokovnjaško

v moderno, z električnim obratom urejani delavnici. — Cenik brezplačno.

Velika zaloga izgotovljenih oblek za gospode in dečke

LJUBLJANA Mar. Čik nasl. E. Polach Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro izgotovljenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača trdka Najnižje cene!

S pravilnim
gnojenjem dosežemo

1.

da so kulture bolj odporne
proti boleznim in škodljivcem,

2.

večje in po
kakovosti boljše pridelke,

3.

dobro kon-
zerviranje in trajnost plodov,

4.

okusne in dobre pridelke.

Pravilno gnojimo, če v jeseni
oziroma zgodaj spomladi trosimo

»**NITROFOSKAL-RUŠE**«,

na travniku pa razven tega še

»**APNENI DUŠIK**.«

CELJSKA

POSOJILNICA

D. O. V CELJU

**V LASTNI HIŠI
NARODNI DOM**

GLAVNICA
IN REZERVE NAD
DIN 14,000.000.—

KUPUJE IN
PRODAJA DEVIZE
IN VALUTE
IZDAJA UVERENJE
ZA IZVOZ BLAGA

Sprejema hranilne
vloge na knjižice in
tekoči račun ter nudi
za iste popolno
varnost in ugodno
obrestovanje.

PODRUŽNICI:
MARIBOR
ŠOŠTANJ

Podpirajte

domačo

industrijo!

Kupujte

domače

terpentinovo

milo

Hubertus

Železje in prvovrstne češke ploščice za štedilnike in kopalnice, kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto, porcelan, steklenino, vse gospodinske in gospodarske potrebščine, orodje za vse gospodarske in industrijske panoge, okovje za stavbe in pohištvo, pločevino, vso železnino, nosilke, cement, kompletna stranišča in kopalnice
dobite najceneje v trgovini

B. Žilič - Ljubljana

Dunajska c. 11 (Poleg Figovca)

NA DROBNO!

NA DEBELO!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Kje kupim najboljše in najcenejše moške in deške obleke domačega izdelka?

Pri tvrdki

JOSIP OLUP
LJUBLJANA

Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ul. 8

Velika zaloga sukna, hlačevine, cefirjev, belega platna in modnih potrebščin iz prvovrstnih domačih, čeških in angleških tovarov. Obleka in perilo se izvršuje tudi po naročilu. Velika zaloga perila iz lastne tovarne znamke Triglav. Blago za železničarske uniforme stalno na zalogi. — Moje geslo je:

DOBRO BLAGO — NIZKA CENA!

DRUŽBENO BLAGO:

Kolinska tovarna,
kavne primesi

Fr. Kollmann, cilindri
za svetiljke

Tvrdba Perdan, čaj

V DRUŽBENI PISARNI

Beethovnova ulica 2 v Ljubljani

se dobivajo:

razglednice (po 1 Din),

kolki (po 10 p),

računski listki (po 25 p),

knjižici Slava Podlim-
barskemul (po 3 Din) in

Kraljevič Marko 1932
(po 6 Din)

KUPUJTE
IN PRIPOROČAJTE

SLOVENKE! SLOVENC!

Spominjajte se

NAŠIH BRATOV

na Primorskem in Koroškem!

DOLŽNOST

vsakemu Slovencu bodi:

DA JE ČLAN

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Člani so:

1. pokrovitelji, plačujoči 100 Din.
2. ustanovniki, plačujoči 50 Din,
3. letniki, po 5 Din na leto,
4. podporniki, vsaj 3 Din na leto.

*V Družbo se vpisuje pri bližnji
podružnici.*